

Avsändningsort
EC/depr Magnusson, am

Ärende

Raoul Wallenberg - svar på
amerikanska stödbrevet.

Datum

1996-09-02

Avd

Grupp

Mål

2

ku I

Adress

Ambassaden MOSKVA,

Text

Från EC (Magnusson)

Re Raoul Wallenberg - svar på amerikanska stödbrevet.

27/8 P 2EW7

Vi har också erhållit kopia av brevet från amerikanska ambassaden här. Följande kommentarer kan göras:

1. Formen för svaret är märkligt - icke undertecknat meddelande som inte ens hänvisar direkt till Pickerings brev. Ryssarna svarar på ett sätt som indikerar att de tycker amerikanarna lägger sig i i onödan.
2. Påståendet att det inte återstår något att studera i Vladimir finns anledning invända mot. F Ö är det inte svenska sidan som skall bevisa att RW var i Vladimir utan ryska sidan som skall bevisa att han inte var där (eller så gör vi detta gemensamt).
3. Att de officiella medlemmarna av den svenska delen av arbetsgruppen inte ställt frågan om besök i bl.a. Vorkuta och Bratsk är direkt felaktigt. Däremot har vi inte uttryckligen nämnt detta önskemål inför detta möte, mest beroende på att besök inte är genomförbara av praktiska och resursskäl.

CABINET

MA

MINISTRY FOR
FOREIGN AFFAIRS
Division for
Central and Eastern Europe

ARKIVEXEMPLAR

Dnr 253/k002	Avd Grupp Mål P 2 Eu ¹
-----------------	--------------------------------------

1996-09-04

Ex till:
Grundberg, EC
Hallqvist, EC
L. Olson, EI/Esek
Magnusson, Riga

Exp 9/9-96

H.E. Ambassador G Ben-Ami
Embassy of Israel
P.O. Box 14006
104 40 STOCKHOLM

Samtal i Raoul Wallenberg-ärendet

Dear Mr. Ambassador,

Let me first express the pleasure I took in talking to You and Ambassador Schmorak at the luncheon last week. I hope I managed to convey to both of you at least some idea of the work we have done to investigate the fate of Raoul Wallenberg. May I ask you to transmit to Ambassador Dr. Schmorak my cordial greetings as well as the following impressions from the meeting in Moscow on 3 September of the Swedish-Russian working group.

The results were, as usual, mixed. The request to carry out a final investigation in the archive of the Vladimir prison did not receive a definitive response, mainly due to internal bureaucratic reasons (and vacations). We were led to believe, however, that the reply will be rather positive. Frankly speaking, decision-making procedures on the Russian side on these issues are complicated.

Our wish to have an examination of key documents in their archival context carried out by independent experts met with a more reserved reaction, but this is mainly due to objective legal obstacles. Part of the work has already been initiated and we hope to be able to solve this issue in an acceptable manner after further discussion.

Other requests and questions received satisfactory responses.

Postal Address
Box 16121

S-103 23 STOCKHOLM

Ifylles av postexp

Avsändnings

Fredsgatan 8

☐ sv kurir

☐ utl kurir

Telephone

+46 8 405 10 00

☐ lufthavet

Fax

+46 8 723 11 76

☒

vanlig post

Avsändningsdatum

10590

9/9-96

Sign

MINFOR/S

[Signature]

My strong impression now is that an appeal from leading representatives of the countries mentioned by Ambassador Schmorak would risk complicating our work for the time being. We would at this stage prefer to proceed with some carefully selected contacts our Ambassador in Moscow is planning to have.

It is also my belief that the remuneration scheme proposed by Ambassador Schmorak would be a bit risky at the present time. If at all realized, and then as a private initiative, I think it would fit in better after the publication of the report of the Working Group.

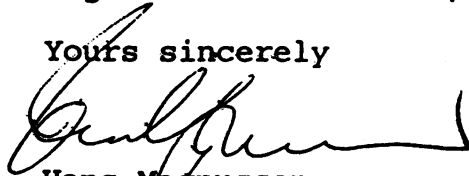
I think it would be a very important contribution if Dr Schmorak could organize e g interviews with Russian emigrés having a background in the security services, as was proposed during the conversation with Mr. Eliasson. For that purpose I will send you a set of Russian documents as soon we have received them in their English version (as well as a set in Russian version). Somewhat later I am prepared to send you our draft report.

Let me add that the Russians in our working group put questions to me about the visit of Dr Schmorak to Sweden, based on newspaper reports. I replied in objective manner emphasizing that it was a very natural thing to have manifestations of interest of this kind from the countries most concerned and that they should be welcomed.

I got the impression that the Russians would be prepared to receive Dr Schmorak in Moscow.

Please accept, Ambassador, the assurances of my highest consideration,

Yours sincerely

Hans Magnusson
Ambassador

UTRIKESDEPARTEMENTET
Enheten för Central- och
Östeuropa
H Magnusson

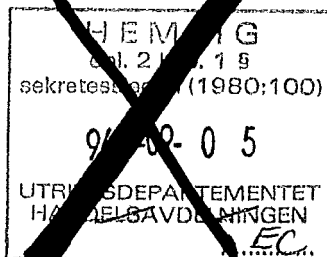
248/010
PROMEMORIA

1996-09-04

p 2 Eu'
(EC)

kabs
Grundberg
Hallqvist
Foyer
L Olson
amb Moskva

H E M L I G

Exp 960905

13:e mötet med rysk-svenska arbetsgruppen rörande
Raoul Wallenberg - huvudpunkter.

Det 13:e mötet med den svensk-ryska arbetsgruppen i
Moskva den 3 september avslutades utan att avgörande
framsteg gjordes i utestående frågor. Följande
huvudpunkter berördes.

1/ Begäran ställd till ryske inrikesministern att få
genomföra vissa begränsade undersökningar i
Vladimirfängelsets arkiv kunde ännu inte besvaras. På
ryska sida lät man förstå att dröjsmålet främst
berodde på semestrar vid olika instanser. Samtidigt
ställde man i utsikt ett i huvudsak positivt svar före
september månads utgång.

2/ Önskemålet att med hjälp av oberoende ryska
experter från Memorial granska och jämföra erhållna
dokumentkopior med originalen i deras arkivsammanhang
har endast tillmötesgåtts i ytterst begränsad
omfattning. Experterna har således bara givits
tillfälle att se på motsvarande originaldokument men
inte på andra dokument i resp. dossierer. Legala
hinder åberopades som skäl. Fråga restes också om den
svenska delen av arbetsgruppen saknade förtroende för
de officiella ryska representanterna. Vi kom dock
överens om att de ryska representanterna i
arbetsgruppen skulle ha ett möte med de oberoende
experterna för att se vad som kunde göras gemensamt.
Jag försäkrade också att det inte var fråga om
bristande svenskt förtroende för de ryska
myndighetsföreträdarna utan snarare att vi bemödade
oss om att underbygga vår rapport med så mycket solid
sakkunskap som möjligt. Eftersom mycket i rapporten
skulle komma att ifrågasättas vore det en fördel att
kunna hänvisa även till oberoende experters
granskning.

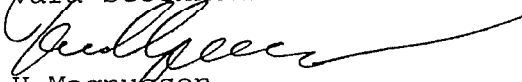
3/ Ryska sidan åtog sig att grundligt granska polska

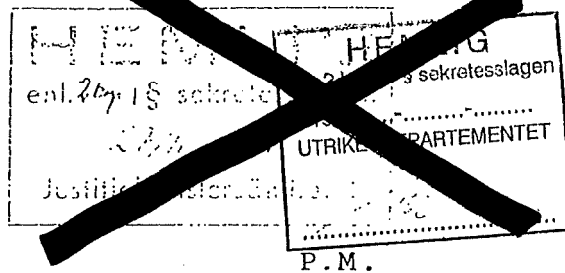
MD

vittnesmål om att Raoul Wallenberg skulle ha befunnit sig i läger nära Bratsk 1949. Även om det i och för sig kan anses som osannolikt att RW skulle ha skickats till ett sådant läger (om än med särskild regim), innehåller vittnesmålet uppgifter som gör att det inte utan vidare kan viftas bort.

4/ Från rysk sida var man beredd att redan på detta möte överlämna sitt utkast till rapport och i utbyte få det svenska utkastet. Mot bakgrund av vår osäkerhet om graden av ryskt tillmötesgående på ovannämnda punkter samt behovet av ytterligare smärre revideringar av det svenska utkastet beslöt jag att denna utväxling borde anstå några veckor. Dock överlämnade vi (i utkastform) inledningskapitlet till den svenska rapporten, som kan utgöra stomme för arbetsgruppens kortfattade gemensamma redovisning av arbetet.

5/ Tidpunkt för nästa arbetsgruppsmöte (sannolikt det sista) fastställs då rapporten närmar sig sitt färdigställande. Mycket talar för att mötesplatsen bör vara Stockholm.

H Magnysson

Bilaga 2

till justitie-
kanslerns skrive
den 27 november

angående vissa utländska synpunkter och önskemål beträffande utlämnande av handlingar rörande Raoul Wallenberg

Flera av de utländska regeringar, som under hand sonder. beträffande handlingar i Wallenberg-ärendet, har förklarat sig ej ha något att erinra mot ett offentliggörande. Andra har framfört vissa synpunkter och önskemål, till vilka det varit naturligt att ta hänsyn vid genomgången. Några önskemål har dock gått längre än jag ansett nödvändigt att ta mötesgå. I ett fall har reaktion uteblivit.

I det följande redogöres för de sonderingar, som erbjudits särskilt intresse, och för mina ställningstaganden i dessa fall.

Finland

Redan då regeringsuppdraget åt justitiekanslern blev bekant, framhölls från finsk sida att man utginge från att inga handlingar, som rörde Finland, skulle göras offentliga utan finska regeringens medgivande. Från svensk sida bekräftades detta. Praktiskt taget alla de handlingar i aktmaterialet, vilka gäller efterforskningar i Finland eller kontakter med finska regeringen eller finska myndigheter, har granskats i utrikesministeriet i Helsingfors. Detta meddelade därefter svenska beskickningen, att man ansåge det nu aktuella materialet vara av annan karaktär än 40-talsmaterialet. Med hänsyn till dess ömtåliga karaktär ville ministeriet, att det i sin helhet skulle förbli hemligt också framdeles. Då beskickningens representant vid slutet av samtalet i ärendet för undvikande av missförstånd frågade om det verkligen var ministeriets önskan, att ingen del av den överlämnade dokumentationen från 50- och 60-talen offentliggjordes, blev svaret att ministeriet helst såge, att det bleve så, men att man vore särskilt angelägen om att det material, där den finska utrikes-

förvaltningen figurerar, inte offentliggjordes.

I min rekommendation om publicering har jag undantagit handlingar, i vilka finska officiella instanser eller representanter omtalas, medan jag ansett att handlingar rörande kontakter med privata personer kan offentliggöras

Irland

Genom ambassadören Myrsten i Dublin har irländska utrike ministeriet beretts tillfälle ta del av en PM angående en i Irland bosatt greve Kutusov-Tolstoy. Enligt handbrev från envoyén Wennerberg den 19 maj 1955 hade denna PM författats av den irländske säkerhetschefen, som dock var okunnig om att den genom en förtroendeman överlämnats till den svenske ministern. Sedan Myrsten efter några månader icke lyckats erhålla någon reaktion från irländsk sida, har han i handbrev den 21 april 1981 förklarat, att mycke tyder på att det uteblivna svaret i enlighet med irländsk umgängeskutym bör tolkas som ett nej. Enligt min mening kan tolkningen även bli den motsatta. Om irländarna efter att ha blivit underrättade avstår från att framföra någon invändning mot att promemorian blir offentlig, kan det anses att de ej tillmäter saken större betydelse men icke önskar ge ett uttryckligt officiellt medgivande. Promemor har därför kvarlämnats i det material som jag anser kunna publiceras, medan däremot Wennerbergs handbrev om dess ursprung och åtkomstsättet undantagits. - Myrsten har senare meddelat att Kutusov-Tolstoy avlidit.

Israel

I aktmaterialet berörs Israel särskilt under början av 19 talet, då israeliska diplomater i Östeuropa medverkade i det svenska efterforskningsarbetet, bl.a. för att söka fö bindelse med ett vittne i Rumänien, som sagt sig ha träff Wallenberg i Sovjetunionen men lämnat motstridande versio härom. Från israelisk sida har framförts önskemålet, att

samtliga handlingar undantas från offentliggörande. Israels kontakter bakom järnridån vore ömtåliga och man såge ogärna att ryssarna finge möjlighet att granska frågan om israeliska underjordiska aktiviteter i östblocket. Svenska beskickningens representant fick trots allt intrycket att israelerna kunde tänkas begränsa sina önskemål om "vi skulle återkomma med en framställning om några, som vi ansåg viktigare handlingar, eventuellt kombinerad med namnutplåning och/eller strykande av vissa textavsnitt". För att i möjlig mån bevara bilden av ärendets bedrivande och särskilt efter forskningarna i Rumänien och Ungern under den ifrågavarande perioden gjordes ett försök att genom strykningar av namn och identifieringsuppgifter tillgodose önskemålet om skydd för de israeler, som medverkat, och de underjordiska kontakter som utnyttjats. Beskickningen förmodade, att dessa strykningar skulle anses otillräckliga, men sade sig vara beredd att ånyo sondera israelerna. I israeliska utrikesministeriets utlovades därvid att materialet på nytt skulle genomgå, men samtidigt förtydligades skälen för det negativa beskedet: Dels ville man skydda de israeler och andra, som hjälpt till i efterforskningarna. Detta var den mindre allvarliga aspekten och den kunde naturligtvis överkommas genom strykningar i handlingarna. "Den andra invändningen var av större räckvidd. Från israelisk sida hade man alltid förnekat befattning med detta slags underrättelseverksamhet. En publicering även med mycket omfattande strykningar skulle inte kunna hindra att de som anklagade Israel skulle få svart på vitt på att de haft rätt." Någon ytterligare reaktion har därefter ej avhörts från israelisk sida och ambassadör Örn har på förfrågan sagt sig snarast böjd att tro, att en sådan uteblir.

Att tillmötesgå det israeliska önskemålet skulle leda till en viktig del av det svenska efterforskningsarbetet under en tidsperiod bleve helt oredovisat. Flertalet av de ifrågavarande handlingarna har därför i min rekommendation om offentliggörande medtagits i ett sådant skick, att de vittnar om den svenska aktiviteten utan att någon uppgift om israelisk medverkan kvarstår.

Italien

Det italienska utrikesministeriet har uttalat önskemål beträffande tre handlingar, nämligen 1) ett protokoll över samtal med vittnet de Mohr den 16 och 17 december 1951, 2) en bedömning av de Mohrs vittnesmål, daterad den 3 januari 1952, samt ett utdrag (sidorna 12-14) ur en PM den 16 januari 1952 över samtal med den italienske konsulttjänstemannen Moschetti. Jag har undantagit bedömningen av de Mohrs vittnesmål från rekommendationen men ansett att de andra två handlingarna kan utlämnas. Det rör sig här om vittnen, som spelat en stor roll i efterforskningsarbetet (De Mohrs utsaga ingår i vitboken 1957).

Ambassadören Lewenhaupt påpekar i ett handbrev, innan ännu italienska reaktionen erhållits, att en öm punkt för italienarna kunde vara ett avsnitt i PM den 16 januari 1952 Moschettis beskrivning av hur man i italienska utrikesministeriet såg på de återvändande italienarna.

Förbundsrepubliken Tyskland

Utrikesministeriet i Bonn har studerat en fyllig exemplarsamling av handlingar angående efterforskningsarbetet i Tyskland. I denna samling ingick i det närmaste allt material som erhållits från officiella tyska instanser eller som annars rörde sådana. Auswärtiges Amt förklarade först att tysk synpunkt inga politiska invändningar föreläge mot ett offentligtgörande. Man ville emellertid närmre pröva frågan om "Individualschutz" och återkom därefter, sedan även utrikesministeriet rådfrågats, med besked i form av en fyrsidig note. En kommenterande skrivelse från beskickningen i Bonn inleddes med följande sammanfattning av notens innehåll:

"Auswärtiges Amt (=AA) har med note 24 juni 1981 meddelat att det ur tyska synpunkter ej råder några politiska eller rättsligt principiella invändningar mot ett svenskt offentligtgörande av aktmaterial rörande forskningarna i Tyskland efter Raoul Wallenberg. AA håller att svenska regeringen har slutliga avgörande

AA erinrar om att allmänhetens informationsönskemål i många fall kan väga tyngre än den enskildes intresse att skydda sina privata förhållanden. I den mån dokum offentliggörs, måste åtgärden emellertid vara nödvändig för att uppnå svenska regeringens syfte att informera allmänheten, men offentliggörandet får å andra sidan i orimlig grad skada enskild person. AA ifrågasätter det nödvändiga i att offentliggöra namn- och adresslistor på personer, vilka på sin tid förmodades kunna bidra till att bringa klarhet om Raoul Wallenbergs öd men som ej visade sig ha dylika informationer. AA ställer även frågan om det är erforderligt att genomgående namn ge personer, som gjort utsagor. Man önskar att svensk utrikesdepartementet måtte pröva i vilka fall namn kan strykas. AA föreslår att namnen strykes i alla handlingar som innehåller negativa personomdömen. - Ambassadens kommentar är att hänsyn givetvis måste tas till de tyska synpunkterna och önskemålen. Praktiska konsekvenserna därav torde bli att icke många dokument behöver undantas men att många namn måste strykas.

Vid Bonn-beskickningens kontakter med Auswärtiges Amt har inga förbehåll gjorts från tysk sida med anledning av att tyska myndigheter eller officiella representanter på olika sätt figurerar i aktmaterialet. Noten går inte in på handlingar av sådant slag i annan mån än att inga politiska betänkligheter sägs föreligga mot ett offentliggörande.

Beträffande namngivna enskilda personer, som förekommer i handlingarna, har jag ansett de i noten särskilt nämnda namnlistorna kunna utgå. Likaså har namn i ett antal fall utplånats på personer, som endast omnämns eller blivit utfrågade men visat sig sakna betydelse för efterforskningsarbetet. Däremot har namn icke strukits, om de återkommer i flera handlingar eller om personerna ifråga lämnat någon upplysning som föranlett vidare undersökning. Ganska många namn i tyska medborgare är förut kända, bl.a. genom den svenska vitboken 1957. Där det framgått eller varit antagligt att personer kunde komma till skada genom att deras identitet röjdes, har namnen utplånats. Hänsyn har också tagits till påpekandet i den tyska noten om "negativa värdeomdömen om enskilda personer".

Österrike

Österrikiska utrikesministeriet har underkastat av svenska

beskickningen överlämnade handlingar ett synnerligen omsorgsfullt studium och uttryckt preciserade önskemål, vilka efter genomgången av materialet sammanfattats i en till beskickningen avlämnad note. Som därav framgår önskar man på österrikisk sida, att allt material, av vilket framgår att officiella österrikiska instanser haft befattning med detta ärende, skall undantas från publicering. Vidare önskar man att samtliga namn på österrikiska medborgare skall utplånas. Jag har ansett mig böra i princip tillmötesgå dessa bestämda österrikiska önskemål. Ifråga om vissa handlingar har jag ansett det österrikiska syftet kunna uppnås genom beskärningar av texten. Handlingen finns i dessa fall kvar i rekommendationen om offentliggörande men med de partier utplånade där något samband med myndigheter eller officiella personer kunde utläsas.

Avsändningsort

EC/depr Magnusson, am

Ärende

Raoul Wallenberg

Datum

1996-09-05

Avd

P

Grupp

2

Ans

Eu

(EC)

Adress

Ambassaden MOSKVA, dnr.....

Text

Från EC (Magnusson)

Re Raoul Wallenberg

Såsom överenskoms med Gullgren i tisdags vore det bra om ambassaden kunde organisera mötet mellan Vinogradov och Roginskij m fl för att diskutera hur den begärda arkivgenomgången kan genomföras. Vi får väl här sikta på vad som är möjligt snarare än att kräva maximal utdelning. Till saken hör att jag av Roginskij fick intrycket att han egentligen inte var särskilt angelägen att genomföra en alltför omfattande arkivgenomgång och att han visste vilken Vinogradovs reaktion skulle bli. Ändå är det viktigt att åtminstone en nödtorftig granskning görs som sedan kan avrapporteras.

CABINET

Ifylles av telegramexpeditören

Susanne Berger
Höfstraße 28
30163 Hannover
0049511 62 90 17
Telephone & Fax

Lage Olson
UD/ EI
Stockholm

00469 7231176

3 pages

250/001
96-09-18
06

P 2 Eu 1

Roual Wallenberg.

6.9.1996

a.a. / 10

Dear Mr. Olson,

I have returned to Germany and I will stay through September 11. After that, I can be reached at my new address in the States. Thank you for the material you forwarded to my parents' home. I will send you the bibliographical information we talked about from Washington, since that is where I have Koblik's book etc.

Marvin mentioned to me that the Foreign Office perhaps now has some further indication that RW might indeed have returned to Stockholm in the fall of 1944. He said that he understood there to be a person who remembers meeting RW in Berlin at the time, where he had gone on his way to Sweden. Also, the possibility of a meeting with Bernadotte was mentioned. I would be grateful for any information you might have about this, because then we can try to separate fact from fiction. As you know, the files of the Swedish Legation in Berlin are in the Swedish Foreign Office - Mr. Koblik has studied them quite extensively but perhaps there might be something contained there that could verify this new information.

I will pick up copies of some Stasi file material on Monday and I will let you know immediately if there is some valuable information.

I have also been wondering whether it would not be justified to request from the Russians further information on our famous Count Tolstoy - especially in the light of Susan's discovery that he was apparently in charge of Soviet Intelligence in Hungary. I am sure this has been put forth by Susan already but it never hurts to mention it again and to discuss how one might go about such a request. I also do not know what the Swedish-Russian Working-Group has already asked the Russian side on this matter and what material has been received.

I also feel that we must somehow get a better idea about the rules which govern classification of documents in Sweden, how these rules have been applied, which material is affected, etc., in short continue our exchange on the subject we started in Moscow.

Enclosed the Hammerskeld (spelling) paper I talked about. A request has gone to the CIA for follow-up.

Hope you have had a good flight back to Stockholm - I was too tired during mine to even worry, which is the ideal way to travel:

Best wishes from cool, windy Germany

P.S. I have added a copy of one of RW's telegrams from Budapest which ends with the simple remark "zurückkommen". My only reservation is that it might mean he will come back to the unresolved issue mentioned just before in the text. But it is curious and the time fits. I would welcome your thoughts on this.

Önsmant kopier
av brev från
Daghe Comenky
re note under
RW & Folke
Bernadotte i Dets
hösten 1944
exp. 96-09-09

Jfr PM re
vad som är
med att en
i 1980 repp
1982 är led-
böcker.

exp 96-09-11

the Bof.
adding in
1951 in
UD - held
re legation
in Wien
exp. 96-09-10
Freund
Hanna
Myola

M

MORI Document ID: > 6707:6707

August 1951

Mrs Hamnerstöld!

~~SECRET~~

ABSTRACT OF DOCUMENT BEING CROSS FILED			CROSS FILED BY
FILE NO.	SOURCE	DATE OF DOCUMENT	ANALYST
[REDACTED]	[REDACTED]	29 August 1951	[REDACTED]
SUBJECT			DATE
[REDACTED] Progress Report for August 1951			14 July 1955
PERTINENT INFORMATION			
TO [REDACTED] FROM [REDACTED] Operational This document concerns the progress report of [REDACTED] however, the following information was taken verbatim from this report. There is no other mention of the subject of this dossier. ... 3. [REDACTED] stated that Mr HAMNERSKILD (phonetic), a member of the Swedish Legation in Vienna (not mentioned in the Antakulerder for 1951), had come to see him during August in connection with the attempt to ransom or rescue WALLENBERG, Swedish ex-Minister to Hungary mentioned in [REDACTED]. HAMNERSKILD had indicated that certain leads were developing to Hungarians now in Austria who had information on the case of WALLENBERG. [REDACTED] is to furnish assistance in contacting these as yet unnamed Hungarians. ... THIS IS ALL THE INFORMATION PERTINENT TO THE SUBJECT IN THIS DOCUMENT. PERMISSION TO INCLUDE IN 201-5925 FILES [REDACTED] WALLENBERG, Raoul FILE THIS FORM IN FILE NO.			
CROSS-REFERENCE FORM		SECRET	
		201-5925	

Form 59-34

JUN 96

7-11-12 96-08-12

C/O Mrs V.D. Wright

Pantile Farm
Rectory Lane
Copford
Essex
England CO6 1DJ

19.7.96

4th file lit
96-09-12
exp.

Ministry of Foreign Affairs
Trade Department,
KMI
10333
Stockholm
Sweden

Delges:

von Dandel
Carl Persson
Magnusson, A1/UTB
Olsson, ET/ESAC
Foyer, EC
Hollqvist, EC
Amb Moscow
Amb Tel Aviv

Attention Lounge Olsen

Dear Mr. Olsen

I was so happy to have some of your time last December. It was helpful to read through the copies of the files which you gave me.

Whilst in Dresden I was able to locate the man in the newspaper article. He was in a work camp, Walkuta, north east of Moscow. There was a "Wallberg, Wallenberg" in the same camp. He didn't know Raoul might still be alive. I mentioned the authorities or family should know about this camp. I know he contacted some because we were at a small meeting in New York at the end of March with the US & Raoul Wallenberg Society.

In Berlin I had 2 meetings with a Jewish man. He was working in the underground in Berlin from 1941 onwards. In the Autumn of 1944 he was told by a Gestapo man that "a Swedish Diplomat was in town asking for you". He believes this very fact saved him from harsher treatment when he was captured later by the Gestapo. This man's boss was working in the Underground in Budapest and now lives in Israel.

When I asked if he knew what Raoul was doing in Berlin he surprisingly answered "to see Graf Bernadotte of course". He was working with the Red Cross. I was informed "he was known to be anti-Russian".

Since meeting this man in Berlin I have re-read the booklet you gave me on Raoul. I am now feeling the name which was written for me was Bernadotte. I feel the Red Cross person Raoul spent time with was probably Folke Bernadotte although my contact wrote Graf Bernadotte.

Ex file

Rjörn Runberg, Zede Kinnert
exp 96-09-12

When asked where did Roland stay? He assured
e stayed at the Swedish Embassy. This Embassy was
in the former East Berlin. Because the consulate has
moved to West Berlin all records have been transferred
to Stockholm.

Since leaving Berlin I've read some history and
discovered the Church of Sweden in Berlin was very active
and assisted Jews and helped some to escape to Sweden.
Naturally I wondered if Roland made contact with the
Church workers in Autumn 1944.

I am sorry to take so long to let you know
the little information I gained.

In New York I was informed the Soviet authorities
are making it harder to get any information from old files.
I trust your visit in February was fruitful. The gentleman
from Dresden informed me his files were found in a city in
Belorussia. He couldn't understand that because he never
visited that area. He was 92 years in Warkuta.

I hope that all secret information will come out
into the open and that your effort will be rewarded by
a complete picture of what happened you a very
special Swedish gentleman.

Yours sincerely.

Daphne Conventry.

Regeringen har beslutat att med enstaka obetydliga undantag utlämna handlingarna i utrikesdepartementets arkiv om Raoul Wallenberg för tiden fram till 1950. Beslutet innebär icke publicering av en vitbok utan handlingarna blir offentliga som de föreligger på dossiererna.

Originalen på dossiererna har fotokopierats och därefter inbäddats i 7 band. Den ursprungliga dossieruppdelningen av handlingarna har bibehållits liksom dessas ordningsföljd efter datum för deras inkomst till departementet. För att underlätta studiet av materialet ges här en kort översikt över deras innehåll.

I de tre första volymerna återfinns rapporter från svenska beskickningen i Budapest om jedeförföljelserna i Ungern och om den svenska hjälpverksamheten. Förföljelser och därmed hjälpinsatser intensifierades i mars 1944, efter den tyska inmarschen. Wallenberg anlände till Budapest i början på juli, och från och med juli ingår alltså hans redogörelser i materialet. Dessa handlingar har dossierbeteckningarna HP 21 Eu och HP 21 Eu/allmänt (Frågor rörande nationella minoriteters ställning i Ungern).

Raoul Wallenbergs uppdrag, hans anknytning till beskickningen och beskickningens verksamhet fram till december 1944, då förbindelserna mellan utrikesdepartementet och beskickningen upphörde, redovisas i handlingar från dossiern P 2 Eu (Organisationen av Sveriges diplomati och konsulatväsen i Ungern). Från denna dossier har ytterligare hämtats handlingar från början av 1945 rörande förhållandena i Budapest och ansträngningarna att nå kontakt med Wallenberg och den övriga beskickningspersonalen. Omständigheterna kring Raoul Wallenbergs omhändertagande av sovjetiska myndigheter belyses även av handlingar ur Moskvabeskickningens arkiv, Band 4.

Materialet om strävandena att bringa klarhet i Raoul Wallenbergs öde och att få honom hem till Sverige är därefter samlat på dossiern P 2 Eu^I (Efterforskning av Raoul Wallenberg), Band 5-7.

Avdelningen
 Inläggare: rättschefen Danelius

BESLUT

1978-09-21

Der	1035	Avd	Grupp	Mål
				P 2 Eu I

Gemensamt utrikesdeparte-
 ments- och justitieärende

Ex t

pr o info enh

Justitiekanslern
 Fack
 103 10 STOCKHOLM

REGERINGSÄRENDE
 Underprotokoll A

Uppdrag att genomgå utrikesdepartementets handlingar rörande
 Raoul Wallenberg

Alltsedan den svenske diplomaten Raoul Wallenberg försvann i andra världskrigets slutskede, har svenska regeringen nedlagt ett omfattande arbete på att bringa klarhet i hans öde. Inom utrikesdepartementet finns ett mycket vidlyftigt aktmaterial rörande detta ärende. Aktmaterialet har hittills - med undantag av handlingarna i de två dokumentsamlingar som utgavs av utrikesdepartementet 1957 och 1965 - varit underkastat sekretess enligt 3 § lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Det är ett starkt intresse både för Raoul Wallenbergs anhöriga och för den svenska allmänheten att i så stor utsträckning som möjligt få kännedom om vad som förekommit i detta ärende. De utrikespolitiska hänsyn som motiverat sekretessen kring handlingarna kan antas ha med tiden avtagit i styrka när det gäller stora delar av aktmaterialet. Däremot måste andra delar av detta material alltjämt hållas hemliga av internationella hänsyn. Som underlag för regeringens ställningstagande bör materialet genomgå och rekommendationer ges beträffande vilka handlingar som kan utlämnas. Denna uppgift bör lämpligen anförtrös åt justitiekanslern.

Regeringen uppdrar åt justitiekanslern att genomgå utrikesdepartementets aktmaterial om Raoul Wallenberg och att till regeringen avge rekommendationer om vilka delar av detta material som kan utlämnas.

På regeringens vägnar

Karin Söder

Leif Leifland

Avskrift till

justitiedepartementet

Ifylles av postexp				Avsänds datum		Sign	
Avsändt med							
☐ av kurlr	☐ utl kurlr	☐ luftpost	☒ vanlig post	1978-09-22		GH	

Datum

1981-11-27

Dnr

2658-78-20

Till Regeringen
(utrikesdepartementet)

100-90000

Rekommendation om att regeringen skall besluta utlämna viss
av utrikesdepartementets handlingar rörande Raoul Wallenberg

Genom beslut den 21 september 1978 uppdrog regeringen åt justitiekanslern att genomgå utrikesdepartementets aktmaterial om Raoul Wallenberg och att till regeringen avge rekommendationer om vilka delar av detta material som kunde utlämnas.

Min företrädare lämnade en partiell redovisning av detta uppdrag med en skrivelse till regeringen den 9 november 1979. Han hade funnit ändamålsenligt att i en första omgång behandla materialet från tiden före 1950. Granskningen av de senare handlingarna skulle av flera skäl bli tidskrävande och det fanns ingen anledning att vänta med utlämnandet av det tidiga, mera lättöverskådliga materialet till dess genomgången av hela den omfattande akten avslutat så mycket mindre som material från tiden närmast före och efter Wallenbergs försvinnande kunde vara av särskilt intresse för forskare och allmänhet. Han fogade sålunda till sin skrivelse sex kartonger innehållande handlingar från åren 1944-49 och rekommenderade regeringen att besluta att dessa handlingar finge utlämnas i januari 1980. Till valet av denna tidpunkt bidrog den omständigheten att alla dessa handlingar då uppnått en ålder av minst 30 år, en i många länder tillämpad sekreterstid ifråga om handlingar i utrikespolitiska ärenden.

Det nu aktuella aktmaterialet

Den av mig därefter fortsatta genomgången av aktmaterialet har avsett 1950- och 1960-talen. Handlingarna från denna period återfinns under arkivbeteckningen P 2 Eu^I i delarna 6-50 av den kronologiska huvuddossiern och i fyra delar betecknade P 2 Eu^I/spec., samt ett antal onummerade kartonger. Genomgången har vidare omfattat 55 arbetspärmar, i vilka genomslagskopior av handlingar på huvuddossiern samlats. Härutöver har även några i UD:s arkiv förvarade Wallenbergsdossierer från beskickningarna i Moskva (5 delar), Bonn (10 delar), Budapest (3 delar), Rom (2 delar) och Wien (2 delar) samt generalkonsulatet i Berlin (2 delar) genomgåts. Dessa dossierers innehåll består främst av skrift- och telegramväxling med UD, vilken alltså även återfinnes på departementets dossier, men därutöver av lokal korrespondens i original och ibland vissa arbetsanteckningar. Ur beskickningsdossiererna har i rekommendationen medtagits material, som belyser beskickningarnas befattning med ärendet och som saknas på huvuddossiern. - Personregister och liknande hjälpmedel har jag ej ansett tillhöra det aktmaterial, som omfattas av mitt uppdrag.

De genomgångna handlingarna om Raoul Wallenberg kan med hänsyn till sitt innehåll i stort sett indelas i tre huvudgrupper, nämligen:

- 1) handlingar rörande direkta kontakter med Sovjetunionen, t.ex. noter, som växlats i ärendet, telegram- och skriftväxling mellan UD och beskickningen i Moskva, uppteckningar av samtal m.m.
- 2) handlingar rörande det efterforskningsarbete, som bedrivits, huvudsakligen utomlands, i syfte att bringa klarhet i vad som hänt Wallenberg, såsom korrespondens och telegramväxling mellan UD och beskickningarna i flera länder, uppteckningar av samtal eller förhör med uppgiftslämnare, till största delen utländska medborgare, dokumentation och upplysningar i olika former från utländska regeringar, myn-

digheter eller officiella representanter samt analyser och sammanfattningar av den information man förfogat över vid en viss tidpunkt eller i ett visst "spår", m.m.

3) handlingar rörande ärendets handläggning: riksdagsbehandling i form av interpellationer, enkla frågor och svar på sådana, frågans behandling i utrikesnämnden, inklusive utkast och annat förarbete, vidare förhållandet mellan regeringen och UD å ena sidan och Wallenbergs familj, författaren Rudolph Philipp och den s.k. Wallenbergs-aktionen å den andra.

Några av handlingarna på dossiern P 2 Eu^I gäller i huvudsak andra ärenden men berör perifert eller indirekt Wallenberg-frågan.

Granskningen av materialet

Vid genomgången av detta aktmaterial inför det avsedda offentliggörandet skall enligt regeringens uppdrag beaktas att vissa handlingar måste förbli hemliga av internationella hänsyn. Ett närmare studium av aktmaterialet visar, att olika slag av sådana hänsyn aktualiseras. Det har tett sig självklart att härvid även uppmärksamma enskilda personers säkerhet och integritet.

Vad beträffar först frågan om relationerna till Sovjetunionen har jag utgått från att den varit föremål för övervägande och ställningstagande i samband med regeringens principbeslut om handlingarnas offentliggörande. Jag har alltså avstått från en bedömning från utrikespolitisk synpunkt av handlingar av det slag, som beskrivits under punkt 1) ovan.

Andra länder än Sovjetunionen berörs huvudsakligen i samband med det efterforskningsarbete, som bedrivits inom deras gränser. Det är alltså främst ifråga om handlingarna under punkt 2) ovan, som jag ansett mig böra bedöma om internationella hänsyn kunde utgöra hinder för ett offentliggörande. Handlingar av detta slag utgör huvuddelen av aktmaterialet från

1950- och 1960-talen, vilket därigenom på ett avgörande sätt skiljer sig från de delar av akten, som blev offentliga i januari 1980. Genomgången av handlingarna från den nu aktuella tiden har därför också krävt ett omständligare förfarande än det som kunde tillämpas ifråga om 1940-talsmaterialet.

Endast i en mindre del av handlingarna från tiden före 1950 berördes andra länders intressen på ett sätt, som kunde aktualisera frågan om "internationella hänsyn" i samband med ett frisläppande. Där så skedde erbjöd bedömningen i de flesta fall inga problem. Det var därför möjligt att genomföra granskningen och iordningställa rekommendationen beträffande dessa delar av aktmaterialet på det hela taget utan kontakt med berörda utländska regeringar. I fråga om några handlingar föreslogs dock att regeringen genom UD:s försorg skulle företa en närmare prövning innan beslut om offentliggörande fattades. Samtliga i 1940-talsmaterialet berörda regeringar notifierades eller konsulterades därefter av UD innan handlingarna utlämnades.

Det senare materialet har en annan karaktär. Under 1950-talet började f.d. fångar i allt större antal återvända från Sovjetunionen till sina hemländer. Därmed öppnades nya möjligheter att få upplysningar, som kunde ha betydelse för försöken att bringa klarhet om Wallenbergs öde i sovjetisk fångenskap. Efterforskningarna intensifierades nu genom systematiska utfrågningar och sammanställningar av uppgifter varvid ett stort antal spår eller förmodade spår följdes. Verksamheten fick stor omfattning och bedrevs i många länder. Regeringar och myndigheter i flera främmande stater lämnade bistånd i detta arbete. I materialet ingår sålunda handlingar, som ställts till förfogande av utländska regeringar, och upplysningar lämnade av officiella utländska representanter. Ibland har sådana handlingar eller upplysningar uttryckligen betecknats som förtroliga, i andra fall torde man böra utgå från att diskretion varit en underförstådd förutsättning. En avsevärd del av handlingarna från denna tid utgörs naturligtvis av redogörelser för de många utfrågningarna av

återvända fångar, även i de fall då inga upplysningar av v
de för efterforskningsarbetet framkommit.

För att möjliggöra bedömningen av detta aktmaterial har sy
punkter under hand inhämtats från respektive regeringar. U
der min slutliga genomgång har dessa synpunkter varit till
gämliga för mig.

Ifråga om ett antal handlingar berörande utländska regerin
myndigheter eller officiella representanter har jag funnit
internationella hänsyn utgöra hinder för deras offentlig-
görande. De har uteslutits ur det aktmaterial jag rekomen
derar regeringen att utlämna, när det kan antagas att en p
licering skulle störa Sveriges relationer till främmande m
Jag har härvid i flera fall kunnat hämta ledning av vad so
framgått av direkta önskemål från vederbörande regering.

Beträffande enskilda personer, som lämnat upplysningar ell
omtalas i handlingarna, har jag sökt i rimlig utsträckning
beakta personlig säkerhet och integritet. Härvid har även
av utländska regeringar framförda synpunkter och önskemål
legat till grund för mina ställningstaganden. Många uppgif
lämnare har gjort förbehåll om bevarad anonymitet eller
ställt som villkor att deras utsagor ej finge publiceras.
När det gäller hänsynen till enskilda personer har utrikes
utskottet i ett betänkande 1976/77:8 betonat vikten av att
vid allt framtida frisläppande av material ur Wallenberg-
akten "beaktas att enskilda personer inte kommer till skad
och att exempelvis vittnens önskemål om att inte få sin
identitet röjd blir respekterade". Jag har sökt följa denn
regel. Dock kan ibland anonymitetsförbehåll anses ha för-
lorat sin giltighet, då de haft tidsbetingade motiv eller
av andra skäl.

Vad slutligen beträffar handlingar av det slag, som ovan b
skrivits under punkt 3), har jag inte funnit anledning till
fortsatt sekretess.

Rekommendation

./.

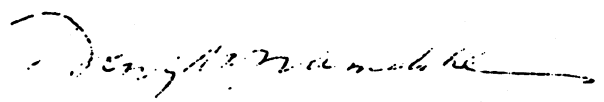
De handlingar i det genomgångna aktmaterialet från åren 1968-1969, som enligt min mening kan offentliggöras, återfinnes som bilaga 1 i 28 till denna skrivelse fogade kartonger. I några handlingar har vissa textpartier uteslutits. I ett antal handlingar har personnamn utplånats eller ersatts med bokstavs-beteckningar av hänsyn till personlig säkerhet eller personlig integritet.

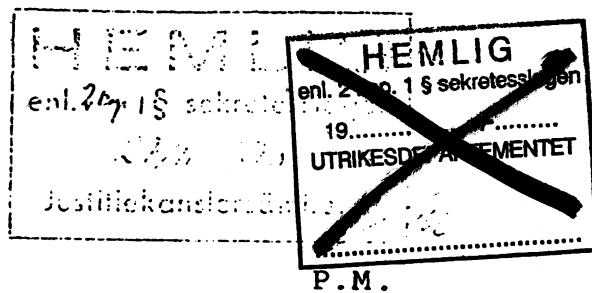
./.

Vissa utländska önskemål går längre än jag ansett nödvändigt att tillmötesgå. Härför redogöres i en bilaga 2 till denna skrivelse.

Det genomgångna aktmaterialet omfattar i sin helhet omkring 14 500 sidor. De delar därav, som jag anser kunna publiceras utgör omkring 13 700 sidor.

Offentliggörandet av aktmaterialet motiveras enligt formuleringen i regeringsuppdraget med det starka intresset för Raoul Wallenbergs anhöriga och för den svenska allmänheten att i så stor utsträckning som möjligt få kännedom om vad som förekommit i detta ärende. Bakgrunden till detta uttalande torde bl.a. vara kritik och misstro, som under åren lopp ibland kommit till uttryck mot det sätt på vilket ärendet bedrivits. Jag vill därför framhålla att innehållet i de handlingar, som jag anser tills vidare böra förbli hemliga, inte ger stöd för en negativ kritik av ärendets handläggning. Även de textavsnitt i vissa handlingar och de personnamn, som uteslutits, torde sakna betydelse ur denna synpunkt.

Bengt O. Hamdahl

Bilaga 2

till justitie-
kanslerns skrive
den 27 november

angående vissa utländska synpunkter och önskemål beträffande utlämnande av handlingar rörande Raoul Wallenberg

Flera av de utländska regeringar, som under hand sonderande beträffande handlingar i Wallenberg-ärendet, har förklarat sig ej ha något att erinra mot ett offentliggörande. Andra har framfört vissa synpunkter och önskemål, till vilka det varit naturligt att ta hänsyn vid genomgången. Några önskemål har dock gått längre än jag ansett nödvändigt att ta mötesgå. I ett fall har reaktion uteblivit.

I det följande redogöres för de sonderingar, som erbjudits särskilt intresse, och för mina ställningstaganden i dessa fall.

Finland

Redan då regeringsuppdraget åt justitiekanslern blev bekant, framhölls från finsk sida att man utginge från att inga handlingar, som rörde Finland, skulle göras offentliga utan finska regeringens medgivande. Från svensk sida bekräftades detta. Praktiskt taget alla de handlingar i aktmaterialet, vilka gäller efterforskningar i Finland eller kontakter med finska regeringen eller finska myndigheter, har granskats i utrikesministeriet i Helsingfors. Detta meddelade därefter svenska beskickningen, att man ansåge det nu aktuella materialet vara av annan karaktär än 40-talsmaterialet. Med hänsyn till dess ömtåliga karaktär ville ministeriet, att det i sin helhet skulle förbli hemligt också framdeles. Då beskickningens representant vid slutet av samtalet i ärendet för undvikande av missförstånd frågade om det verkligen var ministeriets önskan, att ingen del av den överlämnade dokumentationen från 50- och 60-talen offentliggjordes, blev svaret att ministeriet helst såge, att det bleve så, men att man vore särskilt angelägen om att det material, där den finska utrikes-

förvaltningen figurerar, inte offentliggjordes.

I min rekommendation om publicering har jag undantagit handlingar, i vilka finska officiella instanser eller representanter omtalas, medan jag ansett att handlingar rörande kontakter med privata personer kan offentliggöras

Irland

Genom ambassadören Myrsten i Dublin har irländska utrikesministeriet beretts tillfälle ta del av en PM angående en i Irland bosatt greve Kutusov-Tolstoy. Enligt handbrev från envoyén Wennerberg den 19 maj 1955 hade denna PM författats av den irländske säkerhetschefen, som dock var okunnig om att den genom en förtroendeman överlämnats till den svenske ministern. Sedan Myrsten efter några månader icke lyckats erhålla någon reaktion från irländsk sida, har han i handbrev den 21 april 1981 förklarat, att mycket tyder på att det uteblivna svaret i enlighet med irländsk umgängeskutym bör tolkas som ett nej. Enligt min mening kan tolkningen även bli den motsatta. Om irländarna efter att ha blivit underrättade avstår från att framföra någon invändning mot att promemorian blir offentlig, kan det anses att de ej tillmäter saken större betydelse men icke önskar ge ett uttryckligt officiellt medgivande. Promemoriar har därför kvarlämnats i det material som jag anser kunna publiceras, medan däremot Wennerbergs handbrev om dess ursprung och åtkomstsättet undantagits. - Myrsten har senare meddelat att Kutusov-Tolstoy avlidit.

Israel

I aktmaterialet berörs Israel särskilt under början av 1950-talet, då israeliska diplomater i Östeuropa medverkade i det svenska efterforskningsarbetet, bl.a. för att söka förtäring med ett vittne i Rumänien, som sagt sig ha träffat Wallenberg i Sovjetunionen men lämnat motstridande versioner härom. Från israelisk sida har framförts önskemålet, att

samtliga handlingar undantas från offentliggörande. Israels kontakter bakom järnridån vore ömtåliga och man såge ogärna att ryssarna finge möjlighet att granska frågan om israeliska underjordiska aktiviteter i östblocket. Svenska beskickningens representant fick trots allt intrycket att israelerna kunde tänkas begränsa sina önskemål om "vi skulle återkomma med en framställning om några, som vi ansåg viktigare handlingar, eventuellt kombinerad med namnutplåning och/eller strykande av vissa textavsnitt". För att i möjligaste mån bevara bilden av ärendets bedrivande och särskilt efter efterforskningarna i Rumänien och Ungern under den ifrågavarande perioden gjordes ett försök att genom strykningar av namn och identifieringsuppgifter tillgodose önskemålet om skydd för de israeler, som medverkat, och de underjordiska kontakter som utnyttjats. Beskickningen förmodade, att dessa strykningar skulle anses otillräckliga, men sade sig vara beredda att ånyo sondera israelerna. I israeliska utrikesministeriets utlovades därvid att materialet på nytt skulle genomgå, men samtidigt förtydligades skälen för det negativa beskedet: Dels ville man skydda de israeler och andra, som hjälpt till i efterforskningarna. Detta var den mindre allvarliga aspekten och den kunde naturligtvis överkommas genom strykningar i handlingarna. "Den andra invändningen var av större räckvidd. Från israelisk sida hade man alltid förnekat befattning med detta slags underrättelseverksamhet. En publicering även med mycket omfattande strykningar skulle inte kunna hindra att de som anklagade Israel skulle få svart på vitt på att de haft rätt." Någon ytterligare reaktion har därefter ej avhörts från israelisk sida och ambassadör Örn har på förfrågan sagt sig snarast böjd att tro, att en sådan uteblir.

Att tillmötesgå det israeliska önskemålet skulle leda till en viktig del av det svenska efterforskningsarbetet under en tidsperiod bleve helt oredovisat. Flertalet av de ifrågavarande handlingarna har därför i min rekommendation om offentliggörande medtagits i ett sådant skick, att de vittnar om den svenska aktiviteten utan att någon uppgift om israelisk medverkan kvarstår.

Italien

Det italienska utrikesministeriet har uttalat önskemål beträffande tre handlingar, nämligen 1) ett protokoll över samtal med vittnet de Mohr den 16 och 17 december 1951, 2) en bedömning av de Mohrs vittnesmål, daterad den 3 januari 1952, samt ett utdrag (sidorna 12-14) ur en PM den 16 januari 1952 över samtal med den italienske konsulattjänstemannen Moschetti. Jag har undantagit bedömningen av de Mohrs vittnesmål från rekommendationen men ansett att de andra två handlingarna kan utlämnas. Det rör sig här om vittnen, som spelat en stor roll i efterforskningsarbetet (De Mohrs utsaga ingår i vitboken 1957).

Ambassadören Lewenhaupt påpekar i ett handbrev, innan ännu italienska reaktionen erhållits, att en öm punkt för italienarna kunde vara ett avsnitt i PM den 16 januari 1952 Moschettis beskrivning av hur man i italienska utrikesministeriet såg på de återvändande italienarna.

Förbundsrepubliken Tyskland

Utrikesministeriet i Bonn har studerat en fyllig exemplarsamling av handlingar angående efterforskningsarbetet i Tyskland. I denna samling ingick i det närmaste allt material som erhållits från officiella tyska instanser eller som annars rörde sådana. Auswärtiges Amt förklarade först att tysk synpunkt inga politiska invändningar föreläge mot ett offentliggörande. Man ville emellertid närmre pröva frågan om "Individualschutz" och återkom därefter, sedan även utrikesministeriet rådfrågats, med besked i form av en fyrsidig note. En kommenterande skrivelse från beskickningen i Bonn inleddes med följande sammanfattning av notens innehåll:

"Auswärtiges Amt (=AA) har med note 24 juni 1981 meddelat att det ur tyska synpunkter ej råder några politiska eller rättsligt principiella invändningar mot ett svenskt offentliggörande av aktmaterial rörande forskningarna i Tyskland efter Raoul Wallenberg. AA håller att svenska regeringen har slutliga avgörande

AA erinrar om att allmänhetens informationsönskemål i många fall kan väga tyngre än den enskildes intresse att skydda sina privata förhållanden. I den mån dokum offentliggörs, måste åtgärden emellertid vara nödvändig för att uppnå svenska regeringens syfte att informera allmänheten, men offentliggörandet får å andra sidan i orimlig grad skada enskild person. AA ifrågasätter det nödvändiga i att offentliggöra namn- och adresslistor på personer, vilka på sin tid förmodades kunna bidra till att bringa klarhet om Raoul Wallenbergs öden som ej visade sig ha dylika informationer. AA ställer även frågan om det är erforderligt att genomgående namnge personer, som gjort utsagor. Man önskar att svensk utrikesdepartementet måtte pröva i vilka fall namn kan strykas. AA föreslår att namnen strykes i alla handlingar som innehåller negativa personomdömen. - Ambassadens kommentar är att hänsyn givetvis måste tas till de tyska synpunkterna och önskemålen. Praktiska konsekvenserna därav torde bli att icke många dokument behöver undantas men att många namn måste strykas.

Vid Bonn-beskickningens kontakter med Auswärtiges Amt har inga förbehåll gjorts från tysk sida med anledning av att tyska myndigheter eller officiella representanter på olika sätt figurerar i aktmaterialet. Notan går inte in på handlingar av sådant slag i annan mån än att inga politiska betänkligheter sägs föreligga mot ett offentliggörande.

Beträffande namngivna enskilda personer, som förekommer i handlingarna, har jag ansett de i noten särskilt nämnda namnlistorna kunna utgå. Likaså har namn i ett antal fall utplånats på personer, som endast omnämns eller blivit utfrågade men visat sig sakna betydelse för efterforskningsarbetet. Däremot har namn icke strukits, om de återkommer i flera handlingar eller om personerna ifråga lämnat någon upplysning som föranlett vidare undersökning. Ganska många namn i tyska medborgare är förut kända, bl.a. genom den svenska vitboken 1957. Där det framgått eller varit antagligt att personer kunde komma till skada genom att deras identitet röjdes, har namnen utplånats. Hänsyn har också tagits till påpekandet i den tyska noten om "negativa värdeomdömen om enskilda personer".

Österrike

Österrikiska utrikesministeriet har underkastat av svenska

beskickningen överlämnade handlingar ett synnerligen omsorgsfullt studium och uttryckt preciserade önskemål, vilka efter genomgången av materialet sammanfattats i en till beskickningen avlämnad note. Som därav framgår önskar man på österrikisk sida, att allt material, av vilket framgår att officiella österrikiska instanser haft befattnings med detta ärende, skall undantas från publicering. Vidare önskar man att samtliga namn på österrikiska medborgare skall utplånas. Jag har ansett mig böra i princip tillmötesgå dessa bestämda österrikiska önskemål. Ifråga om vissa handlingar har jag ansett det österrikiska syftet kunna uppnås genom beskärningar av texten. Handlingen finns i dessa fall kvar i rekommendationen om offentliggörande men med de partier utplånade där något samband med myndigheter eller officiella personer kunde utläsas.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Pressbyrå/Faxén/cw

1982-04-20

Se bif. distributionslista

Exp. 82-04-20/cw

1982-04-20

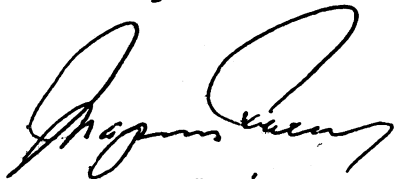
Raoul Wallenberg

Regeringen kommer den 29 april att fatta beslut om frigivningen av dokument i Wallenberg-fallet. Dokumenten täcker perioden fr.o.m. 1950 t.o.m. 1969. Beslutet kommer också att innefatta bestämmelser om att dokumenten är fria för publicering fr.o.m. kl. 00.00 den 17 maj.

Materialet kommer att stå till förfogande för press och etermedia fr.o.m. den 3 maj. Vi kan erbjuda möjligheter till läsning av dokumenten här i pressbyråns lokaler varje vardag mellan kl. 08.30 och 17.00. Vi kommer dessutom att tillhandahålla koperingsmaskin för att möjliggöra fotokopiering av sidor som kan vara av särskilt intresse. Dessutom finns det möjlighet att köpa hela dokumentsamlingen om cirka 14 000 sidor. Utrikesdepartementet kommer att ta ut ett självkostnadspris om 2 000 kronor.

Utrikesdepartementets pressbyrå vill samtidigt inbjuda till en orientering kring utgivningen av dessa dokument och om innehållet i dem. Orienteringen hålles i pressbyråns lokaler, Brunkebergstorg 2, 7 tr., måndagen den 3 maj kl. 13.30. Orienteringen ges av kabinetssekreteraren Leif Leifland, ambassadrådet Lars-Åke Nilsson och kansli rådet Ingolf Kiesow. Under tiden fram till publiceringsdagen kommer naturligtvis dessa tre och pressbyrå att vara behjälpliga med svar på eventuella frågor. Lars-Åke Nilsson stannar i Stockholm under veckan 3-7 maj.

Vänliga hälsningar

Magnus Faxén

Chef för press- och
informationsenheten

CW

P2EU^I

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Handläggare: Ambr I Kiesow

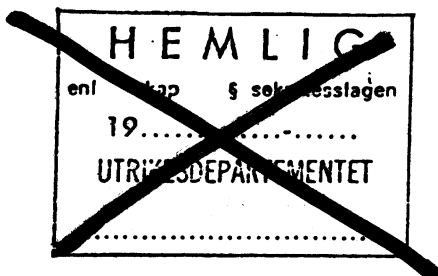
POLV

MEMORIA

1982-04-23

Ex till:
Kabskr
Polch
depr Magnus Faxén
ch för arkivet
ch för Pol 1

Exp. 820422/uj

HEMLIG

Publiceringen av Raoul Wallenberg-material.

Sedan den 16 april har jag sökt fru Nina Lagergren för att meddela henne den plan för publiceringen av Wallenbergs-materialet ur UD:s arkiv avseende åren 1950 till och med 1969 som nu föreligger. Dessutom vill jag komma överens med henne om hur hon skall få banden 23 till 38, vilka nu föreligger färdiga att läsas. Tidigare (när jag lämnade henne band 8 till 22) har jag meddelat att möjligheten att läsa materialet i förväg redan innan pressen får del av det bara gäller Raoul Wallenbergs närmaste anhöriga och inte utsträcker sig till andra. Det kan därför bara utlämnas till henne personligen i hennes egenskap av halvsysster, och för samtliga anhöriga lämnas bara ett enda exemplar. Fru Lagergren har varit oanträffbar hela tiden sedan den 16. Först sade man att hon var på en resa till USA. Igår och idag har man uppgivit att hon "varit upptagen av pressen". Jag har anmält mitt ärende.

En av medarbetarna på Raoul Wallenberg-Föreningen, Sonja Sonnenfeldt, tillade, när jag meddelade mitt ärende, att hon själv hade passat på att läsa allt det material som familjen hade mottagit för förstudier innan publiceringen äger rum. "Jag tyckte det var synd att materialet skulle ligga här utan användning när Nina är borta", tillade hon. Jag bad henne komma ihåg vad jag hade sagt till fru Lagergren om villkoren för att familjen skulle få ta del av materialet i förväg. "Jo visst gör jag det", sade hon och skrattade.

Ingolf Kiesow

UTRIKESDEPARTEMENTET
Administrativa avdelningen
Dokumentationsenheten
Handläggare: depr W Carlgren

Ex t ch f presstj

Arkivexemplar

PROTOKOLL

vid regeringssammanträde
1982-04-29

Dnr	Avd	Grupp	Mål
			P 2 Eu I

REGERINGSÄRENDE
Underprotokoll A

Utlämnande av handlingar rörande Raoul Wallenberg

Genom beslut den 21 september 1978 uppdrog regeringen åt justitiekanslern att genomgå utrikesdepartementets aktmaterial om Raoul Wallenberg och att till regeringen avge rekommendationer om vilka delar av detta material som kunde utlämnas. Sedan justitiekanslern med skrivelse den 9 november 1979 lämnat partiell redovisning för sitt uppdrag, beslöt regeringen den 24 januari 1980 i anslutning till hans förslag, att aktmaterialet rörande Raoul Wallenberg i utrikesdepartementets arkiv för åren 1944-1949 fick utlämnas från och med den 31 januari 1980, dock att beträffande ett fåtal handlingar, där hänsyn till personlig säkerhet eller personlig integritet talade mot utlämnande, sekretessen skulle bibehållas antingen i sin helhet eller så att vissa namnuppgifter ströks.

Justitiekanslern har härafter med skrivelse den 27 november 1981 lämnat redovisning för sitt arbete med aktmaterialet för åren 1950-1969. Han rekommenderar, att det genomgångna aktmaterialet utlämnas med vissa begränsade undantag, betingade av hänsyn till utländsk makt eller till personlig säkerhet eller personlig integritet. Samma hänsyn föreslås vidare motivera, att i ett antal handlingar före utlämnandet vissa textpartier utesluts och personnamn utplånas eller ersätts med bokstavsbe-teckningar. Ifråga om ett antal handlingar berörande relationerna till utländsk makt har justitiekanslern avstått från bedömning.

Regeringen beslutar i anslutning till justitiekanslerns skrivelse den 27 november 1981, att aktmaterialet rörande Raoul Wallenberg i utrikesdepartementets arkiv för åren 1950-1969 får utlämnas från och med den 25 maj 1982, dock att beträffande ett antal handlingar, där hänsyn till utländsk makt eller till personlig säkerhet eller personlig integritet talar mot utlämnande, sekretessen skall bibehållas antingen i sin helhet eller så att vissa textpartier stryks.

Utdrag till

justitiekanslern

Utlämnat av postexp

Avsänt med

☐ av kurt

☐ ut kurt

☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

24/5-82

Sign

M.J.

Wallenberg-dokumenten frisläppes

Datum 24.5.1982		Öv
Avd P	Grupp 2	MÅL Eu

Kiesow vidit

Svensk ✓ Svensk ✓ Svensk ✓ Svensk ✓ Svensk ✓ Svensk ✓ Svensk ✓
 BONN ✓ TEL AVIV ✓ LONDON ✓ PARIS ✓ WIEN ✓ KÖPENHAMN ✓ OSLO ✓ HELSINGFORS ✓
 230 ✓ 149 ✓ 319 ✓ 272 ✓ 189 ✓ 137 ✓ 131 ✓ 153 ✓

Brädska

... P r i m o Som bekant har förberedelser pågått sedan en tid för att frisläppa de dokument i departementets arkiv rörande Raoul Wallenberg som avser åren 1950 till och med 1969. Det arbetet har nu avslutats, och femtio exemplar av de 13.300 sidor som frisläppes har iordningställt och kan köpas av särskilt intresserade till en kostnad av 2.000 kronor från klockan 00.00 i morgon, den 25 maj. För Er information följer under secundo en promemoria som legat till grund för en briefing som kabinetssekreteraren gav intresserade utländska pressrepresentanter i onsdags.

S e c u n d o Cit On 21 September 1978 the Government decided to commission the Attorney-General to study the documents relating to Raoul Wallenberg in the archives of the Ministry for Foreign Affairs and requested him to present recommendations to the Government as to which parts of this material could be made accessible.

The Attorney-General submitted a partial account of this assignment in a communication to the Government dated 9 November 1979. He had found that the purpose of his assignment was best served by dealing first with material from the period before 1950. An examination of the later documents would be time-consuming for many reasons, and the Attorney-General held the view that there were no grounds for waiting to make the earlier, more comprehensive material available until the whole of the very extensive file had been examined, particularly as the material from the period just before and after Wallenberg's disappearance could be of special interest to researchers and to the general public. Consequently, he appended to his communication the documents relating to the years 1944-1949 which he recommended the Government should make accessible.

Government decided on 24 January 1980 that the documents should be made available as from the 31st of that month, but that in the case of a few documents, where considerations of personal security or personal integrity indicated that they should not be made accessible, secrecy should be preserved. About 1,900 pages were made accessible, only forty or so were kept back.

Later, in a communication of 27 November 1981, the Attorney-General submitted an account of his study of documents relating to the years 1950-1969.

The examined documents can be divided into three main groups according to their contents:

- Documents concerning direct contacts with the Soviet Union, e.g. notes exchanged on the matter, telegrams and communications between the Ministry for Foreign Affairs and the Embassy in Moscow, notes on talks etc.
- 2) Documents relating to the search and inquiries made, mainly abroad, for the purpose of casting light on what had happened to Wallenberg, such as correspondence and exchanges of telegrams between the Ministry for Foreign Affairs and embassies in several countries, notes on talks or hearings with people giving information, the majority of whom were foreign citizens, documentation and information of various kinds from foreign governments, authorities or official representatives, as well as analyses and compilations of the information available at a certain time or as regards a certain "trail" etc.
- 3) Documents relating to the handling of the matter: the treatment of the matter in the Riksdag in the form of interpellations, questions and replies to these, the handling of the issue in the Advisory Council for Foreign Affairs, including drafts and other preparatory work, as well as the relationship between the Government and the Ministry for Foreign Affairs on the one hand, and Wallenberg's family, Rudolph Philipp the author, and the so-called "Action for Wallenberg" on the other.

In this communication to the Government, the Attorney-General recommended that the examined material should be made accessible with certain limited exceptions, due to the fact

that consideration should be taken of a foreign power or of a person's safety or integrity. It was also proposed that considerations of this kind would also justify certain parts of the text being removed and names deleted or replaced by letter symbols. The Attorney-General proposed that about 800 pages should not be made accessible.

As regards a number of documents concerning relations to a foreign power, the Attorney-General has refrained from expressing his opinion. The material has later been scrutinized at the Ministry for Foreign Affairs, and this has resulted in the decision that a further 400 pages or so should not be made accessible, primarily documents relating to relations with a foreign power.

On the grounds of the communication from the Attorney-General, the Government decided on 29 April that the documents concerning Raoul Wallenberg during the years 1950-1969 may be made accessible as from 17 May 1982, but that in the case of a number of documents, as regards which considerations of a foreign power or of a person's safety or integrity indicate against the advisability of making documents accessible, the imposition of secrecy shall be retained either in entirety or inasmuch as certain parts of the texts are deleted. This means that a total of about 13,300 pages will be made accessible. About 1,200 pages will remain secret.

The requirement of the Ministry for Foreign Affairs to preserve secrecy in addition to the extent recommended by the Attorney-General is not a desire to obscure facts. In every single case there are weighty grounds for the decision. In the first place, this requirement refers to material which the Attorney-General himself did not wish to assess, as it related to relations with a foreign power. This accounts for the greater part of the Ministry's requirement for the preservation of secrecy. In addition, the Ministry has made decisions in a few cases also on grounds of regard to a foreign power, without the Attorney-General having called attention to the delicate nature of the text, but also in some cases out of consideration to private persons who have assisted in inquiries and who

have themselves requested that their statements be kept secret.

Here, then, is the material. It is not my task to tell you about the contents. It is your task to find out what is of interest to your readers, listeners and viewers.

But there are a few points I can mention. The most interesting material is that which has already been summarized in the two white books which have been published by the Ministry for Foreign Affairs, one in 1957 and the other in 1965, as well as the various press releases from the Ministry during the relevant decades. In the main, it is from these years that the material from hearings with the various witnesses has given us new insights. Secondly, it is interesting to follow how the arguments have been assembled, arguments which later were used by Tage Erlander when as Prime Minister he visited Moscow in 1956 accompanied by the then Minister for Home Affairs Hedlund. During the long talks with the Soviet leaders about the fate of Raoul Wallenberg, Erlander and Hedlund were able to prove very convincingly that the Soviet authorities could not conform to the truth. Thirdly, it is of interest to all those who are engaged in the Wallenberg case to note how the material started to be assembled which makes it likely that RW may have been alive after the time when according to the Soviet authorities he had died in prison, i.e. 1947. It is primarily the so-called "Vladimir-trail" I have in mind. Finally, all the material from Professor Hanna Swartz's meeting with a now deceased Soviet scientist is here, a meeting at which the scientist expressed himself in such a way that Professor Swartz drew the conclusion that he knew where RW was and that he was still alive. As for the immediately following years, i.e. after 1965, the material does not perhaps contain so much of significance. Slutcit

Cabinet

Avsändningsort

UD/EI/ESEK/Ambr Olson/ssn

LA

Datum 1996-09-09

Ärende

Re Raoul Wallenberg-ärendet

Avd

P

Grupp

2

Ei

Adress

Ambassaden Budapest

Text

Xo

Re Raoul Wallenberg-ärendet

Vi vore tacksamma om ambassaden kunde undersöka hos ungerska myndigheter huruvida en person vid namn Alexander/Sandor KATONA försvann till Sovjetunionen i slutskedet av andra världskriget och vem han i så fall var. Hade han någon kontakt med Raoul Wallenberg?

Cabinet

VON

511629017

BERGER

CHN.

29.AUG.96 6:56

S.001

Susanne Berger

Hannover

0049511629017

Lage Olson

UD/EI

0046 87231176

11.9.96

1 of 1

a.c.

↓

Brev till Mrs Daphne
Coventry 96-09-12 ✓

exp. /

255/004

96-09-13

Dear Mr. Olson,

Re. Raoul Wallenberg

Thank you very much for forwarding the letter by P 2 2 Eu 1
 Mrs. Coventry (?). Do you have her telephone number?
 I feel it would be useful to establish 1) Who her
 witness is concerning the meeting with Wallenberg in
 Verona and 2) the name + address of the person
 who has knowledge about RW possibly traveling to
 Berlin in the fall of 1944. I think this ought to be
 followed up as soon as possible. Does Mr. Coventry
 live in Australia? (Since the postmark is from
 there) I was wondering if you have had time to
 discuss with her in more detail the content of her
 letter to you. I do not want to interfere in your
 communications with her, so if you could let me know
 what you think of this testimony I would be
 grateful. Sorry for this hand written note but it
 was the fastest way to get a letter off to you today.

Best regards,

Susanne

P.S. I am leaving tomorrow for the U.S.

a.a. ✓
September 8, 1996

Ex-fil:

Hallqvist, EC 2

Olson, G/ES

exp. 96-09-10

96-09-11

P 2 EU 1

2 PAGES

P. 01

FAX TO: Lasse Olson - Swedish Foreign Ministry, Stockholm
FROM: Susan Hedimai

Hi! I just received your package and request. The translation to which you refer is slightly more than that as it was done by BORIS YUZHIN with his expertise (KGB) even more than his English/Russian translation abilities. I am an 'expert' on the case would then add questions to his fresh insights based on the documents alone. It includes everything but a few of the eye-witness testimonies which I had already had translated directly from the Swedish. This took up many months to do - and unfortunately has any number of typographical errors of which must be corrected before I will let it out of my hands.

In any case, may I ask how and by whom it will be used and may I have your assurance that if used it will be credited to the ARK Project of the Russian Relief Fund?

Secondly, may I request an exchange - military files related to the Swedish signal plan and Geza Soos - to complement the OSS documents Re Soos and Gellet I already discussed with Mr. Magnusson.

I also am requesting access to the Swedish-Hungarian Reparation for Compensation Board archives when I come to Sweden which should be next month. I will be working in D.C. until then and will not have time to correct the above, so I will bump it myself.

ND

2) I have for you - by the way - more Gilbert documents from Dulles, but I think it's the wrong ~~Dulles~~ Gilbert.

If Martin Halquist is now stationed in Stockholm, please tell him I will bring the Budilov photo when I come.

In the meantime would he please clarify the source of his information on Paul Steinberg - or STERNBERG - mentioned in his memo on Vladimir. It is very critical in relation to the OSMACT document presented by Dr. Makinen at the recent meeting and possibly to Seibsky. Also what is the source of the information that Bentzen had a nervous breakdown?

I don't know if Martin told you - I worked for a week in Chicago analyzing the Vladimir cards, developing categories, patterns of interest, sentence, transport etc. I have more to do (Nasdon) but the basic structure as well as new sources for documentation which we could do independently is clear. This may be interesting to Mr. Halquist as well when I come.

If you need to reach me for any reason either leave a message on my machine or go Victoria Pope (202) 955-2718 who will know where I am. I know your colleagues at the D.C. Embassy.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ambr L Olson
EI/ESEK,

T E L E F A X

Sid 1 (1)

Vid begäran om repetition:
Var god ange även den enhet
(EI/ESEK
) som sänt faxet!

Datum
1996-09-12

Dnr

Dossierbet.

256/005 P 2 Eu 1

Ambassadör Leif Leifland
STOCKHOLM

Faxnr. 08-663 16 13

a.a. / ho
Raoul Wallenberg

Broder,

exp. 96-09-12
Lo

Jag har idag hittat några dokument om RW och breven
till Kissinger under 1973 som jag sänder med dagens
post. Dokumenten ingår bland de frisläppta dokument
som UD erhöll i början av 1994 från National Archives
i Washington.

Med vänlig hälsning

Lage Olson

MINISTRY FOR
FOREIGN AFFAIRS
Division for
European Integration
STOCKHOLM

T E L E F A X Page 1 of 1

When requesting a repetition,
please state the following
Division: EI/ESEK

Dnr

256/001

Dossierbet.

P 2 Eu 1

DATE: 12 September 1996

TO: Ms Susanne Berger
Hannover
GERMANY

Fax No: (009 49 511 629 017)

SUBJECT: RWallenberg

exp. 96-09-12 / Ls

Alt. 009 49 511 3900139

och 009 1 703 536 6253

Dear Susanne,

Thank you for your fax to-day on the letter received from the Australian lady Ms Daphne Coventry who is currently travelling in Europe. I have sent a letter to Ms Coventry and asked her to give further details on the possible journey of RW to Berlin in the autumn of 1944 and his encounter there with Count Folke Bernadotte. I have also asked her to name her contacts to make it possible for us to interview them.

I would be grateful if you could fax your postal address in the US to make it easier to send documents to you in the future.

In the meantime I hope you have also received information on Mrs Hammarskjöld of the Swedish Legation in Vienna in 1951 as well as material on the selection of documents to be published in the so-called blue books in 1980 and 1982 respectively.

Yours sincerely,

Lage Olson

MINISTRY FOR
FOREIGN AFFAIRS

P 2 Fu¹

256/002

12 September 1996

Exp 96-09-12

Ms Daphne Coventry
c/o Mrs V. D. Wright
Pantile Farm
Rectory Lane
Copford
Essex CO61JD
GREAT BRITAIN

Raoul Wallenberg

Dear Ms Coventry,

Many thanks for your interesting letter of 19 July 1996. It was especially interesting to learn about a possible visit by RW in Berlin at the end of 1944 and his meeting with Count (Graf) Folke Bernadotte of the Red Cross. We do indeed have some other indications showing that RW may have made a secret journey to Stockholm at the end of November in 1944 travelling by courier plane via Berlin. ✓

I would therefore appreciate it very much if you could give us further details on RW:s meeting with Count Bernadotte in Berlin or if you could name your sources to make it possible for us or our researchers connected with the work on the RW case to interview your contacts.

For your information I would like to add that the bilateral Swedish-Russian working-group on the fate of RW will publish its Swedish and Russian report or white paper respectively at the end of this year or at the beginning of 1997.

Yours sincerely,

Lage Olson
Counsellor

**SVERIGES AMBASSAD
OTTAWA**

Handläggare: U Lindell

1996-09-12 Nr 71

Utrikesdepartementet

96-09-16

P 2 Su

Ex jänte bilagor till:

Kabs
von Dardel
Carl Persson
Magnusson, Riga
Hallqvist, Ec 2
Olson, EI/ESEK
Raoul Wallenberg-föreningen
Amb Moskva

exp. 96-10-11

Canada och Raoul Wallenberg
(2 bil.)

För andra gången på ett år har Raoul Wallenberg blivit föremål för officiella hedersbetygelser och viss uppmärksamhet i pressen här. Hösten 1995 hedrades Wallenberg, som är kanadensisk hedersmedborgare (f ö den ende), i Montréal med en byst. Den 8 september i år avtäcktes en bronsskulptur föreställande Wallenberg i Earl Bales Park i Toronto. Jag deltog i ceremonin, som också gästades av bl a Canadas handelsminister Art Eggleton och justitieministern i Ontarios provinsregering. Skulptören Ernest Raab var på plats, liksom Raoul Wallenbergs syster Nina Lagergren och flera enskilda kanadensare som själva räddats tack vare Raoul Wallenberg eller hade nära släktingar som var i kontakt med Wallenberg i Budapest under kriget. Se bifogade artikel ur Toronto Star den 9 september.

Ungefär samtidigt har utrikesminister Lloyd Axworthy tillkännagivit, att kanadensiska utrikesministeriet skall ge ett bidrag till en advokat från Winnipeg vid namn David Matas för dennes forskningsverksamhet kring fallet Wallenberg. Bidraget är litet, CAD 5 000 (knappt 25 000 kronor), men det har ändå rönt en del uppmärksamhet. Se bifogade pressmeddelande från UM (bil. 2). Bl a kontaktades ambassaden av härvarande ryska ambassad med frågor om varför det behövdes ytterligare forskning. Det kan förtjänas att nämnas

Adress

377 Dalhousie Street
Ottawa, Ont. K1N 9N8
Canada

Telefon

(613) 241-8553

Telefax

(613) 241-2277

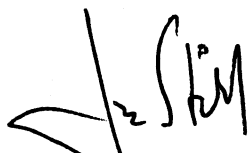
Telex

053-3331

Telegram

SVENSK

i sammanhanget att utrikesministern i parlamentet
representerar en valkrets i just Winnipeg.

Jan Ståhl

Canada may take lead in Wallenberg search

THE CANADIAN government is considering leading an international investigation into the whereabouts of disappeared World War II hero Raoul Wallenberg.

According to human rights lawyer Irwin Cotler, Ottawa has launched a \$5,000 research effort to determine whether Canada should revive and lead an international commission of the United States, Israel, Sweden and Russia.

Its mission would be to uncover the fate of the Swedish diplomat who saved the lives of 100,000 Jews in Hungary during the Nazi Holocaust.

The research will be conducted by Winnipeg-based David Matas, counsel for B'nai Brith's League for Human Rights. Wallenberg, who would be 84, is Canada's only honorary citizen.

Yesterday, Nina Lagergren, sister of Wallenberg in Toronto for the unveiling of a monument to his courage, called the Canadian initiative "excellent news."

She is still actively seeking the release of her brother, incongruously arrested by the liberating Russian army in 1945 and lost to Soviet prisons and years of denials about his existence.

Lagergren told her Toronto audience of mostly Holocaust survivors gathered at Earl Bales Park, "It's impossible to say how many he really saved."

"He saved you and your children and your grandchildren and all your generations coming after you."

Among them was Toronto's Tom Földes, 65, who was 14 when Wallenberg gave him and his family falsified Swedish passports and lodged them in Swedish safe houses.

"Every morning the Nazis came and tried to take some of us away, and every day he came and took people out of the lines for deportation. He put his own life on the line."

"The rest of my family all died in Auschwitz (concentration camp). My mother and father and I survived strictly because of Wallenberg."

Stephen Sebestyen, 79, of Toronto, recalls a chilling roundup of Jews at a Budapest railway station, where they were packed into cattle cars headed for death camps.

Wallenberg arrived and demanded that those with Swedish papers be let go. When Sebestyen stepped forward, he produced only a bicycle certifi-

ELLIE TESHER

cate. Wallenberg waved him on to safety.

Earlier, at a news conference, Lagergren, 75, said: "We (the family) have never lost hope. As long as we do not have proof of the opposite, he can still be alive."

Montreal-based Cotler, who is consultant to an existing Swedish-Soviet commission on Wallenberg's whereabouts, told how Wallenberg established 32 buildings of safe havens for Jews that saved some 33,000. He organized hospitals, soup kitchens, and hostels for women, children, the sick, elderly and vulnerable.

In October of 1944, he saved thousands from deportation to

murderous camps. In November, he pursued a Nazi death march of women and children, distributing food, medicine and false papers.

Then, in January, 1945, as the Russians approached and the Nazis planned to blow up the Jewish ghetto crowded with 75,000 Jews, he faced down a general, threatening him with death as a war criminal. The order was stopped.

But it was Lagergren who revealed to the audience, which included Minister of International Trade Art Eggleton, Swedish Ambassador Jan Stahl, MP Jim Peterson, and Ontario Attorney-General Charles Harnick, the personal side of her brother's life.

When his father, a naval officer, died of cancer before his birth, Wallenberg's paternal grandfather directed the education that would shape his character.

He became fluent in many languages, including German, studied at the University of Michigan and hitchhiked across the U.S., worked in a bank in then-Palestine in 1936, meeting Jews there escaping Hitler.

Back in Sweden, he helped Jewish immigrants.

"We felt he was going to be very special. He left a family in despair when he didn't come back. He was the centre of our family life... so alive, spontaneous and enthusiastic."

Toronto sculptor Ernest Raab unveiled his striking bronze bust of Wallenberg, reflecting, Lagergren said, her brother's "great kindness and empathy" within the poignant drama of wrought iron prison bars around the marble pedestal.

Raab, who also created the Holocaust Memorial in the same North York park, was in Budapest in 1944 and, with false gentile papers, smuggled bread to Jews in safe houses where Wallenberg was regarded "like a guardian angel."

Canada's steps to take leadership in the Wallenberg quest is the right and just action on behalf of a man for whom, so far, there has been no justice.

Ellie Teshler's column appears Monday, Wednesday and Friday.

KEITH BEATY / TORONTO STAR

HOLOCAUST SURVIVOR: Nina Lagergren, sister of Raoul Wallenberg, greets Tom Földes of Toronto, one of thousands of Jews rescued by the Swedish diplomat.

BIL. 2

P 2 Wallenberg

-åker

~~Department of Foreign Affairs and International Trade~~

News Release

September 5, 1996

No. 153

CANADA TO CONTRIBUTE TO RESEARCH ON RAOUL WALLENBERG

Foreign Affairs Minister Lloyd Axworthy today announced that the Department of Foreign Affairs and International Trade will assist in defraying the costs of research activities to be conducted by Winnipeg lawyer David Matas to determine the fate and whereabouts of Raoul Wallenberg.

Mr. Wallenberg was the renowned Swedish diplomat responsible for saving the lives of tens of thousands of Hungarian Jews during the Second World War. In 1944, at great risk to his own life, he masterminded a scheme to issue protective passports for Hungarian Jews in Budapest, permitting them to avoid deportation and certain death in Nazi concentration camps. In January 1945, Raoul Wallenberg disappeared, and unconfirmed reports suggest that he may have died in July 1947.

"Canadians attach real importance to the extraordinary heroism of Mr. Wallenberg and the inspiration that it offers to champions of human rights who might despair over the huge obstacles they face," said Mr. Axworthy. "In this context, the Canadian government praises and supports David Matas' effort to conduct a new inquiry into Mr. Wallenberg's fate."

For his courage, Raoul Wallenberg was declared an honorary citizen of Canada in 1985.

The launch of Mr. Matas' research will coincide with the unveiling of a memorial to Raoul Wallenberg in North York, Ontario, on September 8.

Funding for this initiative was provided for in the March 1996 federal budget and is therefore built into the existing fiscal framework.

- 30 -

Government
of Canada

Gouvernement
du Canada

Canada

For further information, media representatives may contact:

Catherine Lappe
Director of Communications
Office of the Minister of Foreign Affairs
(613) 995-1851

Media Relations Office
Department of Foreign Affairs and International Trade
(613) 995-1874

This document is also available on the Department's Internet
site: <http://www.dfait-maeci.gc.ca>

96-09-1,6
P2 Eu 1
9-13-96

To: Lage Olson

UD/EI ESEK X

0114687231176

From: Susanne Berger

4793 Williamsburg Blvd

Arlington, VA 22207

(703) 237-0946 (Tel. & Fax)

1 of 1

EI/ESEK/OLSON

Ex till:

Magnusson, Riga

Hallqvist, EC 2

Olson, EI/ESEK

exp. 96-09-16

EI/ESEK/OLSON

Fax till tit.

96-09-18

exp.

Dear Mr. Olson,

Thank you for your fax of 9-12-96.

I just returned last night, so I have no new information to send you.

The CIA has to follow up on the Hammarstedt papers and it will probably take another two weeks. I was hoping that you might be able to shed some light on the incident - if there really was a ransom request there ~~but~~ must have been some communications betw the STONOFF and the Vienna Legation.

I do not understand your references to "blue books"

- could you refresh my mind?

Hope you have a nice weekend,

P.S. I'd send bibliography
into Hamilton

Susanne

JUNE 12, 1996

Ex-jante bilagor (Luton re Jane Horney)
fill:
Magnusson, UD A4/UTB
Olson, UD/ EI/ ESEK
Foyer, JLD/ EQ/ 24.96-96-27

Int. 96-66-19
(DHL) 171/005
96-09-16

Dear Lage:

Enclosed - finally - the Jane Horney material. I hope to be back in D.C. next week for several days and will add the materials from the "Gilbert" folder next week. As you will notice, there are others mentioned - particularly the man who appears with her in the photos who should also have a file with U.S. Counter Intelligence but I have not seen it yet.

I don't know how much of this is new to you. It may be an exact replica of Swedish intelligence material turned over to the Americans. Except for the love letter to Jean with the original dried flowers which I enclosed. What, by the way, is STB?

* * *

"Spoke to Mats Foyer while you were gone re what little I could find out about Dr. Benedek. As mentioned, I have located the Joint Representative in Hungary who was arrested in 1947 but released. We had a long talk on the basis of his debriefings upon release. He told me that Benedek had escaped during the Hungarian uprising and had made it to Scandinavia, evidently to you. He renewed contact with the Joint Rep - but never mentioned any show trial, much less one involving Raoul or the Joint. Hans Magnusson made the point at our March meeting in Moscow that as ^{on averted} Abakumov was dead, the Benedek trial could only have been orchestrated by Stalin himself. Interestingly enough, Benedek played a similar tune to the Joint Rep regarding his release (he was only held for 2 weeks, unlike the American ^{REP} of Tunggram who was sentenced to 15 years and served his full term). The Joint Rep said that Benedek had introduced him to Rakosi, then head of the Communist party, who had commented that he was aware that rescue and refugee organizations are used as fronts for something else. "The Joint may be such a front - or it may not. You may be such a spy or you may not," Just before his arrest, Rakosi commented that he was sorry he couldn't get to know him better, etc. Benedek claimed to the Joint Rep that he had been allowed to look in on him every once in a while during his detention at Andassy 60 (I'd like to know how) and that Rakosi, at Benedek's

request brought up the matter of the arrest directly with Stalin in Moscow, as he had to go there for other reasons. According to Benedek, Stalin himself gave the order to let him go, — at a time when anti-Joint/A. Fascist Ck purges were at their first peak in Moscow.

The problem is that the Colonel who did all the interrogations of the Joint rep made a point of warning the Joint rep not to communicate with Benedek as "his day would come." (This is four years before the supposed show trial). So you have a man, Dr. Benedek, so supposedly influential as to claim that he was able to help the Joint rep, supposedly also in jeopardy. This makes sense on the one hand, not on the other.

To continue: Benedek was a very serious Communist. The Joint rep has rescued 1,000,000 Jews into Israel, many from Hungary. Even though he worked closely with Benedek, medically speaking, because the Joint-funded the Jewish Hospital in Budapest of which Benedek was the administrative-head, there were a number of operations which he was very careful not to share with Benedek because of his very intense Communist loyalties. I asked if Benedek knew or worked with Rasoul — He did not know. He said he was hiding out deep in the underground during that time.

I understand from Mats that you all interrogated Dr. Benedek quite extensively. Could I ask if you could share these testimonies with me — so I can bring it to the Joint rep who worked with Benedek for comparison. If it's top secret for any reason, could you please let me know anything you have related to Rasoul, the Jewish hospital or the Joint. Also, are there any questions for this man??

I spoke also to a War Refugee Board rep who worked in Istanbul, Geneva and for the Joint. He said that Rasoul never worked for the Joint or was regarded as such. The War Refugee Board when created had funding only for its administrative work

(2) in Washington, with no funding for "operations." Thus they were dependent on outside rescue organizations and locals and "others" for funding. I trust you can see the problem — no way as we would say, "to run an airline." especially given a program presumably of the American President himself.

* * * *

As I also mentioned to Mats, I found "passport renewal" forms of Michael Tolstoy-Kutuzov and his wife, dating from 1941 when the U.S.A. handled Belgian interests in Hungary. The original passport was issued in RIGA. I know it's a small detail and you may have much more information on him/them from their registration with the Swedish Legation in Budapest. I trust you are aware of the GRU - implications of the Belgian connection, not to mention his subsequent work with the prisoners of war. Do you have a birthplace?? Date of birth? I'd like to check things out through various networks —

* * * *

Forgive these fragments. I am still working full-time and have developed very valuable reservoirs of information which I am piecing together, researching and piecing more. I do this in quiet contentment, because I feel somewhat ex. communicated. At least, it surprised me not to hear from anyone about the letter from the White House in support of the work of the Swedish-Russian Working Group. And that is an understatement.

As for the rest, when you couldn't get through I had second thoughts about the matter I was going to discuss. If it still is important I'll bring it up to everyone when next in Stockholm. Simply said, I think you should be very careful about who you share your intelligence files with until you have done an under-the-microscope check.

All the best to everyone
Susan Mesina

~~TRANSMISSION~~

Abafaja, November 18, 1941.

Michael Contoyas Tolstoy

~~Abafaja, near Szaszregen.~~
(address)

I certify that the person to whom
the above passport was issued
appeared before me in person and
signed and swore to the above
application on the _____ day of
_____, 1941.

 of the
United States of America.

CERTIFICATE OF ACTION TAKEN.

I hereby certify that the above passport was on

~~November 30, 1941, extended for six months, to
expire on May 30, 1942.~~

Authority: Department's circular telegram No. 105 of Sept. 15, 1941.
Documentary evidence submitted: previous passport.

For the American Minister in charge
of Belgian Interests:

James C. Donbright
James C. Donbright of the United
States of America.

Service no. 21

(None) collected.

SEAL.

RG 84, June 1941
30-21

"Economic Inequality"

I, the undersigned hereby certify and affirm that the matters stated in my application for a passport of November 18, 1941, are true; and I do hereby consent that this statement shall in all respects be held and treated as if I had personally executed such application before a Consul of the United States.

Michael Koutouyow-Tolsty

Witnesses:

Mr. Flusar Ersébet

Geo. Sturmer

Dated Abafaja, November 18, 1941.

8924 25 22 "Belgian" and

Marie-Louise Ghislaine Koutozoff-Tolstoi,
dne de Villers

I, _____ the person to
whom passport No. 5-3224/p-16
5-374238 was issued on
Nov. 3, 1939

do hereby apply to the American Consulate General at Budapest, Hungary for its extension.

Marie Louise Kutoraj Tobity

Abafaja, near Egeszregen
(address)

I certify that the person to whom the above passport was issued appeared before me in person and signed and swore to the above application on the 24 day of September, 1941.

James C. Bonbrugh
James C. H. Bonbrugh,
Consul of the

United States of America.

CERTIFICATE OF ACTION TAKEN.

I hereby certify that the above passport was on
November 20, 1941, extended for six months,
to expire on May 20, 1942

Authority Department's circular telegram No. 195 of Sept.15,
94A, 5 p. m.
Documentary evidence submitted: previous passport.

FOR THE American Minister,
in charge of Belgian interests:

James C. H. Bonbright
James C. H. Bonbright,
Consul of the United
States of America.

20
Service no. **No fee collected.**
(~~No fee~~)

SEAL.

10/4/2021.

✓ After, where source is in concept

19 May 22 - 24 May 22

Translation

Dear Sirs:

I have listened to a broadcast about Raoul Wallenberg on the radio Freedom and decided to share my opinion. In 1972 - 76, I worked as therapist in a village, Yagodnoye, Magadan Oblast. One of the days -- don't remember exactly when -- but it was in the beginning of my work in the village there came to my office a very nice man of good sport figure, well built, with good manners. For sure he was well-educated. He had a slight European accent. I thought he was an Aparatchik (communist party official) but I was amazed when I learned that he was a manual laborer.

There was a silence. My medical assistant/nurse gave me a wink and I continued the medical examination. Later on I was told that he was a Swedish spy and that since 1944 or 1945 he had been in concentration camps in Kolyma and when the last concentration camp in Yagodnoye was liquidated (there were many of them) they left him here in Yagodnoye unrestricted (the area was guarded in general but he lived in the village) without the right to leave the village. He couldn't go even to Magadan and without the right to correspond.

This man came to me numerous times. I "treated" him and he was being "treated". We both perfectly realized that he didn't need my treatment. He was a healthy and well trained man and didn't need my sick lists though I gave them to him. (Sick lists would exempt him from work for some time). He just came to the place where he had somebody to talk to about music, books, and it was interesting for me to listen to him. He was said to lead a lonely but an interesting life. He held parties, invited young people, told interesting stories. He had a very good library and he pampered the youth with good modern music. Nothing amazing. (I thought: He knows much, gets good salary and he has to spend his money.) I can't put the equal sign between Raoul Wallenberg and that man. I even don't know his foreign name but the name for sure was foreign.

These years were horrible and, by the way, this man was somebody's relative. They should know of the fate of this man. He never told anything about himself. What for? Here in the village there was another person with a difficult destiny, an Austrian spy as people used to say. She worked at the autopsy room of the hospital, making autopsies. She led a very modest life. She lived by herself. She was prudent and didn't tell anybody about the mysteries of her life. I can't judge about the age of these persons. I was thirty and everybody seemed older to me. But, recalling his face now, I think that he was 52-58 but I'm not sure. The woman was older. That's it.

My report maybe is not that important. But I feel compassion for these two people who live the last years of their lives without their friends and relatives and without any rights.

Do they deserve these awful fates? Maybe there are some people who need information about them. Maybe their friends are searching for them and don't know where to look. I don't know what to do for that letter to get that addressee. This is my third letter and it's obvious to me that you didn't get my previous two letters in spite of our great expectations for free correspondence. I listen to your broadcasts with pleasure. They are like fresh air. You speak very precisely about our life -- "Wasted life." I am not always in agreement with you. Sometimes I could argue, but the tone of your broadcasts has changed lately. You used to feel compassion towards all nationalities in our country besides Russians. Now, thank God, you have changed your attitude. Russians live hard lives and to make a change is even harder. What can I do for this letter to get to you? I will write to the Victory.

Sincerely,

Valentina Bulankina

I paid for this woman to come to Moscow and be interviewed by ARK in 1992. While it was clear almost immediately from small details that this was not Rasul -- which she admitted as soon as she saw his photograph -- she gave over a great deal of detail and insisted that this man was somebody's relative and should be helped. You may wish to confer with her regarding the remaining one hundred and some Swedes. S.H.

INF-31

4.

HORNEY GRANBERGFILE

INF-31

EDIE I - To be reported to SAINTS with a copy to Björnson.

At last we seem to have found an explanation to the mysterious removal of Jane Horney GRANBERG from the Gripsholm on 10 September 1944. The American Consul in Göteborg now reports that:

"In a conversation with the Polish Consul, Mr. Borys ZUKOWSKI, here yesterday, I learned that the action of the Swedish police in removing the woman from the vessel was due to the complaint of a member of the Danish Underground who recognized her in the uniform of a stewardess on the ship and complained to the Swedish special police that she was a German agent."

Granberg

? { It would be appreciated at this end if some definite word could be given as to the present whereabouts of Jane Horney GRANBERG.

7th September, 1944.

S W E D E N.

C.E. Jane Horney-Garnberg

Subject of my of 8.5.44.

1. One of source's informants who is in close touch with subject, has been asked by her to obtain photographs and any other information possible about the "A" in ^{Cag-}land. Subject only wants information and photographs that are not going to be published in the Swedish press.

2. If this information could be obtained, subject has requested that it should be sent to "B", ^{HELLSÅG, Rindö, 42.} in an envelope marked with three crosses.

Stockholm
FULLBLAD, Post & Resor, Vasa, 42.
If the information is very high grade, however, it is not to be sent to this address but to "C", ^{Stockholm.}
These arrangements are presumably meant to work after subject has left Sweden, as she broached the subject just after she stated that she was leaving shortly.

3. Source has photographic evidence that the meeting between subject and ^{HELSE, KTHANER} described in my of 22.8.44. took place at the address of "B".

36700's Comments.

4. For further trace of "B", see my of 8.1.44.

5. Source is anxious to know whether you would like to use this channel for planting information. If this is done and subject does not leave Sweden, it might be useful in establishing a case against her. We should be grateful for a reply by telegram to this particular query.

REF
Jane Ebba Charlotte Horney Granberg.

Födt 8/7 1918., Høj, slank, rödhaaret.

Hun er her i Stockholm nu. Har aflagt sin Far, Civilingeniör Horney, Sybillegatan 42 Besög. Denne var meget rasende over hendes Opførsel.

Hun er Agent for en af Tysklands dygtigste Spioner, (Major) SS Standartenführer Horst Edvard Hubert Ernst Gilbert födt i Glegau 1889.

Gilbert er Chef for Skandinavisk Telegrambureau, Sortedamsdossieringen, København. Hun ankom til København den 9 Juli 1944 og vendte tilbage til Stockholm vistnok den 18 Juli. Hun arbejder i Danmark i Kontakt med Regjeringsrat Dr. Mildner og Kriminalobersekretär Feldman fra Dagmarhus.

Man regner med, at hun er bemyndiget til at love Jöderne Frigivelse mod Gentjenester. Hun skal endvidere forsøge, at faa opklaret hvordan Meddelelser kommer fra Horserödlejren til Sverige.

Man regner med at hun er skyld i at "Studenternes Efterretningstjeneste" fik en af deres gode Folk skudt for kort Tid siden.

Det meddeles endvidere, at man ikke stoler mere paa hende i tyske Kredse, end at man lader Gestapo skygge hende.

Under sine Ophold i Stockholm, har hun været meget sammen med Englændere og Amerikanere.

P.N.

INF-31

SL-135

3.

~~SECRET~~

22 August, 1944

(Ref: IF-898)

TO: SAINT, London (BB-085)

FROM: SAINT, Stockholm (LIMIT)

SUBJECT: Jane Ebba Charlotte HORNEY-GRANBERG
Arkitektvägen 69, Abrahamsberg, Stockholm.Source S + M.

1. The C.E. section of the Danish Military Intelligence in Stockholm has given the following information concerning Subject. Some of this information is already in our records, but we feel it is of value to confirm it from an A-1 source.

2. Subject has recently returned from Denmark where she is known to have had contact with Major GILBERT. Immediately after her return, several persons working in Allied interests were executed by the Gestapo, and at least two courier routes were blown.

3. In January 1944, a Danish engineer visited Stockholm, and as source puts it, — "In LEIFER's home he meet Mrs. GRANBERG and another unknown woman — perhaps Mrs. SJÖBERG. He was to a few 'drinking-and-forking-partys' at LEIFER and with the womans together. 3 days after return to denmark he was taking by Gestapo because he in Stockholm had told that he was working some illegal t in Denmark, and we suppose that either Mrs. GRANBERG or LEIFER — most thinking Mrs. GRANBERG — had told that to Gestapo. We know exactly a few case of Mrs. GRANBERGS 'Stikker' working for the Germans."

4. The Mrs. SJÖBERG mentioned is Ketty Marie SJÖBERG, née Selmer-Jørgensen, Swedish citizen, born 9.11.16, now living at Moherevägen 7, Tureberg. She is a good friend of Subject's. She travels frequently between Denmark and Sweden. Source strongly suspects that she also is working for the Germans, but they have no definite proof.

5. The LEIFER mentioned is Vilhelm LEIFER, about whom we wrote you in our SL-121.

RE: Meeting between Jane HORNEY-GRANBERG and THÖRNER
Friday, 18 August, 1944 - 17:00 Hours.

1. A little yellow D.K.W. car with yellow sides and black back (C.D. No. A-30133) arrived at exactly 17:00 hours. The driver bought a paper in the kiosk at Karlaplan, whereupon he drove the car to the opposite side at the corner of Karlaplan and Karlavägen. He seemed to be very nervous and turned around several times as if he was afraid he was watched. At 17:05, GRANBERG arrived in a taxi. Another lady sat in the car too, but she didn't get out -- she drove away at once. She was Jewish-looking and about 50 years of age.

2. GRANBERG stood at the gate-door of the house, which is situated near the kiosk. She stayed there until THÖRNER gave a signal from the car. She then immediately went up to the car. THÖRNER explained something to her, making large gestures, whereupon they got into the car and drove away very fast. We tried to follow them on cycles and by taxi, and we succeeded in following them to Rindögatan 42, where they parked the car. In the house lived a man named STEIGER.

3. About 1/2 later the car was seen driving from the "Admiralitetsbygningen" bound for Rindögatan again. From 18:00 till 19:00 nothing was seen. At 19:00 the car arrived at Furusundsgatan 16 with two Germans. Four other German cars marked "C.D." were parked outside. Consequently GRANBERG has been driven to the town in the meantime. All the big restaurants in the town were searched but she was not found.

Description of THÖRNER

About 180 cm tall, age 35-40, sun-burned, well shaved, well dressed, pepper-and-salt coat, grey trousers, light hair, white shirt, and red tie, walks in a stooping, careless manner.

THORNER

Thornet.

Mødet Jane Horney Granberg-Turner. Karlaphan Fredag den 18 Aug. 1944 Kl 17.0

En lille gul D.K.W. Vogn med gule sidestykker og sort Bagsmæk
A 30133, C.D.
ankom præcis Kl. 17,00. Føreren stod ud og købte Aviser i Kiosken
paa Karlaplan og kørte videre til den anden Side paa Hjørnet til
Karlavägen. Han virkede meget nervøs og vendte sig flere Gange om
som at mente at være iagttaget. 17,05 ankom Granberg i en Taxa,
hvori der sad en Dame (Jødisk Udssende ca 50 Aar.) Denne Dame fortsatte
videre i Taxaen. Granberg stillede sig nu op i Opgangen i Ejendommen,
der ligger umiddelbart ved Siden af Kiosken, indtil Turner tuttede i Hornet
hvorefter hunstraks gik over imod Vognen. Han forklarede hende noget
med store Haandbevægelser hvorpaa de satte sig ind i Vognen og hurtigt
kørte bort. Vi forsøgte at forfølge Vognen med Cykler og Taxa, og det
lykkedes ogsaa at følge dem til Rindögatan 42, hvor de parkerede Vognen.
i Ejendommen boede en Mand, der hed Steiger, ~~XXXX~~
ca 1/2 Time efter blev Vognen iagttaget paa Vej fra Admiralitetsbygningen
mod Rindögatan igen. Fra Kl. 18.00 til Kl. 19.00 viste der sig intet.
Kl 19.00 ankom Vognen igen til Furusundsgatan 16 med to Tyskere. Udenfor
parkerede fire andre tyske Biler med C.D. paa. Granberg er altsaa blevet
kört ind til Byen i Mellemtiden.

Alle Byen Storrestauranter blev gennemsoget, men hun var ikke at
finde.

THORNER

Signalement. Turner. ca 180 cm høj, Alder 35-40, solbrændt, glatbarberet,
velklædt, meleret Jakke, graa Benklæder, lyst Haar, hvid Skjorte og
stærkt rødt Slips, ludende skødesløs Gang.

INE 31

3.

1F-21

Ang. Jane Horney Granberg.

14/8/44

Hun har boet sammen med to danske Flygtninge heri Stockholm.
 Deres Navne er Svend Aage Nielsen og Tove Elias Nielsen.
 Disse to onliser, at hun kendte lige mange Egglændere som Amerikanere.
 De kender ikke Navnene paa disse, kun Fornavnene.

Hun kom meget sammen med en Franskmand (Fri Franskmand) Denne hedder
 til Fornavn Jean. Man vil kunde faa Oplysninger angaaende denne,
 der iövrigt er all-right, paa den frie franske Legation, da de har
 haft en Sag med ham ang. J.H.G.

Jane Horney Granberg sender post med den tyske illegale Rute til
 danmark en Gang om Ugen. Hun bliver skygget nu, og Personer hun
 aflever Brevene til bliver det ogsaa. Man mener at Ruten gaar fra
 Hålsimburg, men herom regner vi med at have Resultat i Löber af
 denne Uge.

P.N.

INF 21

3

24. 7. 44.

Kære Frue, (*Jane Horner, Grænborg*)

Jeg har modtaget Deres Avisudklip og er meget forbavset over, at man har bragt mig i Forbindelse med en Sag, hvorom jeg intet ved. Jeg har kun bedt Dem møde i Sagen "Stockholms Tidningen" Transocean. Efter DPT's meningsløse Angreb paa Dem og mig har jeg talt med Mr. Kontorchef E., der fortalte mig, at De har besøgt ham angaaende nogle Jøder. Det er Deres private Sag, som jeg ikke vil blande mig i. At De straks er vendt tilbage til Stockholm og har taget Affaire en sikkert en fortræffelig Ide, og det er ikke tilraadeligt, at De kommer hertil med dette "Vidnesbyrd" i de illegale Blade. Jeg tager disse Angreb meget let, da de kun beviser, at den betreffende Smudsjournalist overhovedet intet ved om mig.

Jeg vil gerne understøtte Deres Kamp paa en Maade som De mundtlig vil høre nærmere om.

Det er mig umuligt, at ordne det Visum for Fru Andersen, da jeg overhovedet ikke kan ordne Visa. Naaske er Hr. Dr. Gassmann Dem behjælpelig.

Med Tak for Deres Hilsner, som jeg gengælder paa det hjerteligste er jeg

Deres heng.

J. (Albert)

29 Sort dæmsdoseringer

Copenhagen

Central 6702

19.7.1944. - Fru Ebba Charlotte Horney GRANBERG, a Swedish citizen born in 1918, works for the German counter-espionage. She always stays in Copenhagen at the Astoria Hotel. Is now in Berlin. In Denmark she works for Standartenführer Major GILBERT, who is director of the Skandinavisk Telegram Buro.

19.7.1944. - (Frk) Tove Elias NIELSEN, living in Stockholm, probably at the Steve Hotell, works for the German counter-espionage. She is a Swedish citizen.

21. VII. 44.

Vicki

INF-31

2.

RE: Horney Granberg

17 juli 1944

Varning för svensk spion.

Den illegala danska pressen varnar, omtalar Dansk presstjänst, i sina senaste nummer enträget för en känd svensk spion i tysk tjänst, Jane Ebba Charlotta Horney Granberg, som just i dagarna anlänt till Köpenhamn och är agent hos en av tyskarnas duktigaste spioner. Granbergs senaste uppgift skall vara att söka kontakt med danskar, som ha judiska släktingar i lägret i Theresienstadt. Man tror att hon bemyndigats lösa dem frigivning av släktingarna mot vissa gentjänster. Vidare skall hon söka klara upp på vad sätt meddelanden från Horseröds lägret nå Sverige.

My 'predecessor' Mr. L. E. W. K. K. K. is a close friend of Mrs. L. and is to see her during her stay here, and is supposed also still to entertain communications with her German employer Mr. Fischer of STB. Of course, L. is no quack - but too incautious and too unreflexed and adventurous.

B.

INF 21

IF-21

1

1A/620/44

Ref. 5456.21st May, 1944.SWEDEN/DENMARK.C.S.German Agent: ~~Jane MORRIS-OR MORRIS~~Sources: As stated.Date of Information: As stated.Distribution: Copy to 21000.

No. 5456.

8th Rev. 1944.

DENMARK / DENMARK.N.S.German agent: Hans MORSEY-GRANBERG.

1. The following information has been obtained from various sources about Mrs Jane Maba Charlotte MORSEY-GRANBERG, who was referred to in my letter No. 5038 of 21.4.44. as the mistress of Major H.N. GILBERT.

2. According to a visa application form obtained by (coding of my 4967 of 15.4.44.), the following are subject's personal particulars:-

Name: Jane Maba Charlotte MORSEY-GRANBERG.
 Professions: Journalist.
 Status: Married.
 Address: Skillingarvärd 7 I, Stockholm.
Telephone No.: 53 05 66.
 Born: Stockholm 8.7.18.
 Nationality: Swedish.
 Race: German
 Passport: No. 84819/200-14. Issued on
29.3.45. at Stockholm.
 Probable address in Denmark: Hotel Kong Fredrik,
Copenhagen.
 Reference in Denmark: Redaktör GILBERT, Nordtandsdoeringer
29, Copenhagen. (N.B.: identical
with Major GILBERT.

3. According to , subject is married to GRANBERG, the Berlin correspondent of Aftenbladet, but has not lived with him for some time. It was through GRANBERG that she first met Major GILBERT. MORSEY is subject's maiden name which she has now taken into use again, signing herself as above. According to her own account her father was a Scotsman.

4. Reported to 21000 at the end of January 1944 that subject had been joined in her flat in Skillinggränd by Tove NIELSEN (who will shortly be the subject of a separate report). Since this time the two have frequently been together. Plascatoro reported that HENNY-GRANBERG was tall and red-haired and described herself as half British and half Danish. She spoke fluent Danish with a Swedish accent. She stated that she was going to Denmark in the near future, but source had information that she told other people that she was going to Switzerland.

5. Plascatoro's information that subject intended to go to Denmark is born out by the visa application referred to in paragraph 2 above. The application was however unsuccessful as the Danish authorities found reasons to refuse the visa.

6. Quite independently of the above, forwarded reports at the end of February 1944 from four different 14-land sources all of which referred to subject. These reports all agreed that subject had posed to various 14-land volunteers as a Canadian journalist, had entertained them rather lavishly to drinks and questioned them very thoroughly. She seemed to be principally interested in what they were doing in Sweden, how long they would stay, where they would go to in England, and what qualifications were needed for a volunteer to be selected to travel to England. There was no record of her asking about illegal work in 14-land. She is reported to have asked one of the volunteers if he could procure her some revolvers for friends of hers in Germany.

7. As a result of the information above was asked through to provide a report on subject from 19-land sources. The following has now been obtained:-

8. Jene HORNBY-SHANNBERG has been twice in Denmark since the 29th of August 1943. Each time she has lived at the Hotel Norland, Vesterbrogade 23, Copenhagen V., where she occupied two large rooms with a private bathroom. It is known for certain that the last time she was there she had with her a sum of Kr. 7,000 in Kr. 100 notes, which she kept in her handbag. Both on this occasion and on previous visits she has spent money very lavishly. Besides all the money she had a pawn ticket for Kr. 30 made out in her own name, possibly so as to have proof if necessary that she was herself penniless and thus be able to explain that she was carrying the money on behalf of some fugitive.

9. Each time she has been in Denmark she has been in contact with the German authorities there, and it can be stated with confidence that her return journey to Sweden on the last occasion was arranged by two German officials on a diplomatic passport. She visited the German Legation daily and she was also much together with German officers. She also stated while in Denmark that during the war she had been in Germany, France, Spain and England, and when she left Denmark last, which was on or about 4.1.44., she said she was going to Switzerland and then, during February, to London.

10. When she first found her way into Danish Patriot circles she made it known that she wanted to send a suitcase to Stockholm, addressed to herself, Poste Restante, Central Post Office. The sending of it was duly undertaken, but it was opened and its contents examined as a precaution. These consisted of the following articles:-

- (a) Newspaper cuttings about the visit of the singer HANIKOWITZ to a Jutland town.
- (b) Some miscellaneous underground newspapers.
- (c) Some English propaganda leaflets printed in German and made up to look like packets of cigarette paper.
- (d) A ticket for the German State Lottery.

It was thought that from the espionage point of view these contents, though unimportant, were not quite harmless, and it was therefore decided to ship them across to Sweden by secret means, without her knowing anything about where and how it was done. At the same time a letter was sent to the Danish police in Sweden warning them about the suitcase's owner. She therefore got nothing out of this attempt to penetrate the illegal traffic to Sweden, and it is stated by the patriots with whom she came in contact that although she is a very intelligent woman and made herself out to be pro-British, it was easy to see through her, and so everyone was very careful.

11. According to her own account, and considering this to be partly true, the only reason for her last visit to Denmark was to use her influence with the German authorities to try to obtain the release from German arrest of a young Dane whom she met on a previous visit to Denmark and had fallen in love with, and he with her. He was arrested because he had tried to get over to Sweden in order to visit her and was intercepted half way across the Sound. She did in fact visit his family and assured them that she would get him released. She was not successful in this, however, and had the greatest difficulty in being allowed even to visit the young man in prison. She narrates this part of the story with picturesque detail, and stated amongst other things that a German officer at Bornholm was placed under arrest for having given her permission which was afterwards disapproved by his superiors. Eventually she was allowed half an hour with her lover, and she stated afterwards that the price of this was that she should denounce three Danish patriots to the Germans, and that a factory which her lover owned should turn over to work for the Germans.

12. Unfortunately Hamilton has not supplied the name of the lover, nor that of his factory, although he is reported to be still in confinement at Korsørdd Camp. His arrest was therefore probably not bogus,

but there seems little reason to believe her account of her negotiations with the Germans, however much truth there may be in the love story itself, and whatever jealousy GILBERT may have been caused. It is hard also to see what motive she could have had in giving such an account unless it were to excuse the very obvious tactics which she next proceeded to use in order to try to extract an account of illegal activity from some of her lover's patriot associates. One of these she invited to her hotel rooms and there attempted to seduce him. She was not successful, although she is an attractive woman and was in bed naked when he arrived. Instead he was put even more on his guard by the discovery, during a moment while she was out of the room that her umbrella contained a "Totenschilger" (life preserver). While he was in her room she had several telephone calls, in German, in Swedish, and in English, and when asked who it was she spoke to in German, she answered that it was a Russian who was carrying on a "dangerous double game". To this explanation her visitor remarked "So I suppose it was the German spies you were talking English to", and accused her outright of being a German spy, whereupon she burst into tears.

13. The only people whom she seems to have deceived were her lover's parents, but even this only lasted until her hasty departure for Sweden, which seems to have been due to her singular ill success in Denmark from the German point of view.

14. It was noted that while in Denmark she had permission to be out during the hours of curfew, and she was in possession of an international press card, which bore a forged Danish Police stamp.

15. It was also noted that she was very frightened of meeting certain important persons inside the patriot organisations, and it was deduced from this that she was in fact in German employment during her visit and that she was afraid the patriots knew more about her than in fact they did.

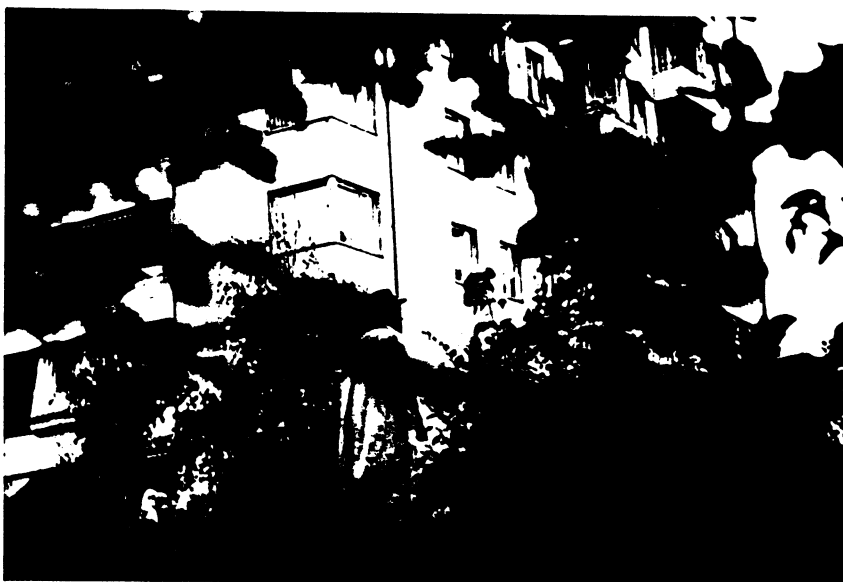
16. While she was last living at the Hotel Jordland, the Danish police were advised by patriots to do some investigating, and the result, although the police did not reveal what they discovered, was that they issued a most serious warning against her, and it was privately stated by them that had conditions been as they were before the 29th August, 1943, they would straightway have arrested her. She was evidently considered by them to be in the highest degree dangerous.

2) - entering Kreimers car -

1) The meeting Heinz Thomer. Jane Gruber
at Karlaplan Luc 22 to Aubus as
18.07 o'clock.

1) Rindögatan 42. X = where Thomer
was looking out a little while after.

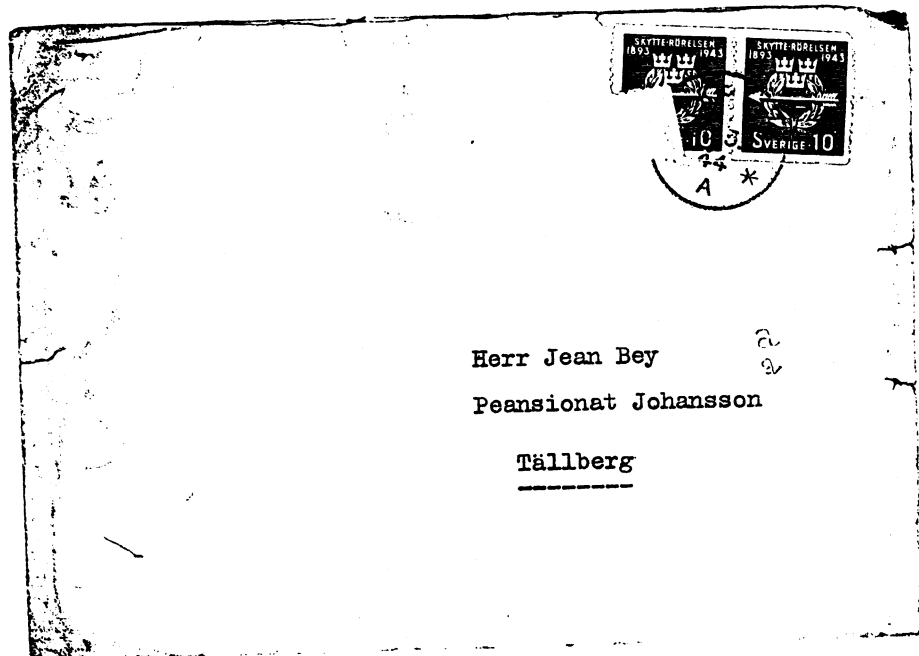
Dear, Dear Jean!

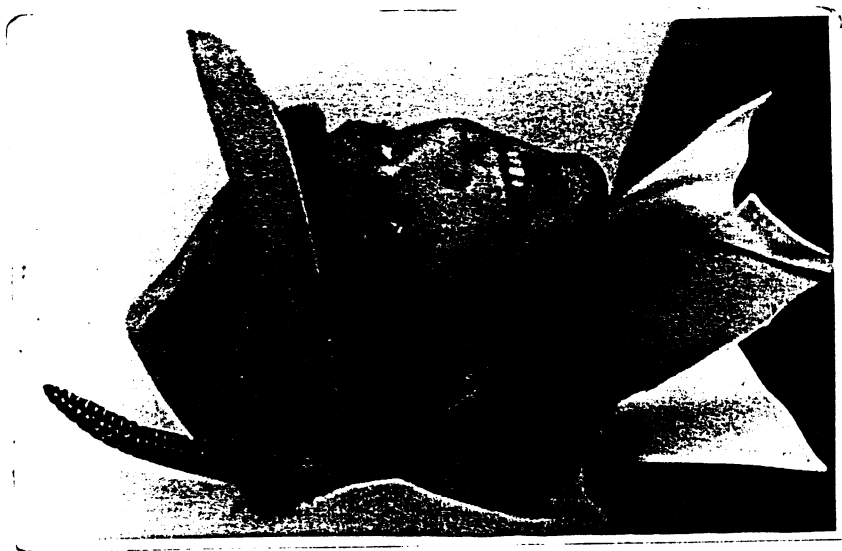
I have now leave Stockholm for a little time, I think it is the best just now for You, so You can come back again and tell all the funny people that I am not there anny longer. I have spoken with mr. Labouchere and You can go and speak with him too, he dont no anything about all this thing, and he is a verry nice man, if You wanted You can ask Mr. G. to speak with him. Dear Jean dont forget I love You, and I will love You forever and married You so soon I can, but I must first clean myself from all this augly spoken about me. Dear Jean You must be strong and hope, all thing is going to be good again. Try to speak with G. that You can come back to Stockholm and Your friends . Dear Jean You can help me very much if You are strong and hope, and promise to take care of Yourself. I should like to be with You allways, and be happy and I ^{know} ~~now~~ that this time is comming , but I must be strong and wait a little . I can do it , because Inlove You so much. Dont give upp Jean darling stay and wait for me if You can, and love me. Dont do silly thing, You ~~know~~ know that I am comming back again to You my Love, You have promise me with You mothers head not to do silly things, You know what I mean, and take care of Your-

self and I believe You darling.

I kiss You now ~~goodbye~~ Jean dear and wish You all good and happyness
and I will think about You every day at 11 a'clock and pray for You
every night, You know we have a God and he is going to take care of You
for me, when I not can be by You.

Mom Jean.

TRYCK PÅ KNAPPEN FÖR NAMNET OCH AVVAKTA SVAR

5 TR	HELLEBERG	•	5 TR	BERG	•
	LÖVGREN	•		NORDQUIST	•
4 TR	HELLBERG	•	4 TR	BJÖRKLUND	•
	MALMSTRÖM	•		KARLING	•
3 TR	MODIG	•	3 TR	NORMAN	•
	RYBO	•		AHRESON	•
2 TR	ARNE	•	2 TR	PLEIJEL	•
	EKVALL	•		BAGG	•
1 TR	AHLSSELL	•	1 TR	LOTHIGIUS	•
	HEDFORS	•		THORSSON	•
NB	STEIGER	•	NB	JONSSON	•
	SWENSON	•		ROTHSCHILD	•
1 TR NED	RINGDAHL	•	NED	ALM PORTVÄN	•
	RHODIN-RENSHOLM	•			

I am Darling!

I am going to hand
first and then I think
to skipping and of don't
stay away very long.
Don't ask my parents
where I am, they don't
or anything about it.
They only no I am going
to a little trip, and

the them to love.
I am I love you
and I come back to
you.

your Jane

Form No. 100
Exp. 07 01

Remember I Love you
Jane

Stockholm 199 11 17/5 1944 23,18 mit	D = Joenat Rev	Enstomst Johansson	Alibert
TELEGRAM KUNGL. TELEGRAFFVERKET			

TELEGRAM KUNGL. TELEGRAFFVERKET			
Kommers snart igen			
Jane Horney Artillerigatan 87 Stockholm			
Exp. 07 01			

Att observera.

Passet är en viktig handling, som bör omsorgsfullt bevaras. Sedan giltighetstiden utöpt, skall detta pass återställas i samband med ansökan om nytt pass. Sär så ej, uppstå svårigheter erhålla nytt pass.

Misbruk av passet är straffbart.

Medborgarskap. Svensk medborgare, som är född utomlands och aldrig haft hemvist, fullgjort värnplikt eller genomgått skol- utbildning i Sverige, förlorar i de flesta fall automatiskt det svenska medborgarskapet vid fyllda tjugovå år. Konungen må dock medge dessa tillstånd. För sådant ändamål bör ansökan ingivas till beskickning eller konsulat i god tid före uppnådda tjugovå år.

Pas innehavare, som mera stadigvarande vistas i utlandet, upp- manas i eget intresse att anmäla sin adress hos Kungl. Maj:ts beskickning i landet eller hos närmaste svenska konsulat.

Pas innehavare tillrådes att här nedan anteckna namn och bostadsadress.

8-1811
Nr

SVERIGE
Suède Sweden Schweden

Pass
Passeport Passport Reisepass

für
pour
for
für

Edla Charlotta Jona
Wörner-Granberg
fröu Wörner

och hans hustru
et son épouse
and his wife
und seine Ehefrau

semit
et
and
und

hän under 16 år.
enfant(s) au-dessous de 16 ans.
child(ren) under 16 years.
Kind(er) unter 16 Jahren.

Medborgarskap: Svensk.
Nationalité: Suédoise.
Nationality: Swedish.
Statsangehörighet: Schwedische.

Detta pass, som innehåller 32 nummerade sidor och vars giltighetstid inte kan förlängas, gäller till dess att det har återställts till utställaren. Detta pass, som innehåller 32 nummerade sidor och vars giltighetstid inte kan förlängas, gäller till dess att det har återställts till utställaren. Detta pass, som innehåller 32 nummerade sidor och vars giltighetstid inte kan förlängas, gäller till dess att det har återställts till utställaren.

INF-31

8-1811

V 2

Signalement
Description
Personenbeschreibung

Monstr Epouse Wife Eladon

Yrto *Fr.*

Profession *None*

Profession *Mrs*

Beruf *Frau*

Föld den
Né le
Born on
Geboren am
8. VII. 1918

Födelseort
Lieu de naissance
Place of birth
Geburtsort
Stockholm

Hemvist
Domicile
Wohnsitz
Berlin

Längd (utan skor)
Taille (sans chaussures)
Height (without shoes)
Größe (ohne Schuhe)

178 cm.

178 cm.

3

Monstr Epouse Wife Eladon

brunt

ljusbruna

Hår
Cheveux
Hair
Haare

Ogon
Yeux
Eyes
Augen

Hår	Cheveux	Hair	Haare
Ljusblont	Blond clair	Light blond	Hellblond
Mellanblont	Blond moyen	Blond	Blond
Mörkblont	Blond foncé	Dark blond	Dunkelblond
Blont	Châtain	Brown	Braun
Svart	Noirs	Black	Schwarz
Röd	Roux	Red	Rot
Grisgrönt	Grisonnants	Mixed grey	Graugrünlich
Gult	Grils	Grey	Grau
Vitt	Blancs	White	Weiss
Skallig	Chauve	Bald	Nahkürzig
Ogon	Yeux	Eyes	Augen
Blå	bleus	Blue	Blau
Grå	gris	Grey	Grau
Ljusbrun	Marron clair	Light brown	Hellbraun
Mörkbrun	Marron foncé	Dark brown	Dunkelbraun

Born Enfants Children Kinder

Namn Name Names Namen

Föld den Né le Born on Geboren am

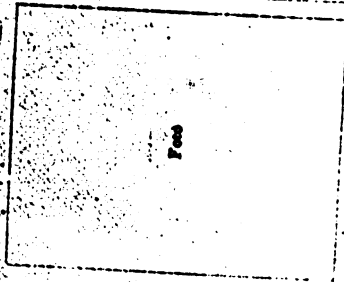
5 Ce passeport est valable pour
tous pays

5 Dett pass gällor för resa till
alla länder

Geltungsbereich des Passes:
In- und Ausland

This passport is valid for
all countries

4
Kungl. Svenska Konsulatet i Berlin

Leona Blalike Lowey-Karsten
Signature of the holder of the passport
Unterschrift des Passinhabers

Höndrens operatörskaps namn och adress
Signature de l'étranger. Signature of wife.
Unterschrift der Ehefrau.

Kungl. Svenska Konsulatet i Berlin

Namnet i den inrymda, som utgör ett bevis för att innehavaren är
dessa pass (och hans hustru). Innehavaren av passet har ett bevis på att han är
certifierad av detta tillståndet av passet (se också de som ges). Authority
certifying that the signature is that of the holder of the present document (and that
of his wife). Namnet der Ehefrau, welche beweist, dass die Reiseberechtigung sich
auf den Inhaber dieses Passes (und auf seine Frau) bezieht.

Myndighetens underskrift
Signature de l'autorité
Signature of the issuing authority
Unterschrift der Behörde.

Generalkonsul.

6

Utskrift i
Delivered at
Issued at
Ausgestellt in

Berlin

dem
le
the
am

29.11.1943

Namen à den myndighet, som utskärfat passet och som välsärlar, ett fotografat
avec l'autorité qui a délivré le passeport et qui certifie que la photographie
apposée est celle du titulaire du passeport (et celle de son épouse).
Indication de l'autorité qui a délivré le passeport et qui certifie que la photographie
apposée est celle du titulaire du passeport (et celle de son épouse).
Authority issuing
of the present document (and that of his wife).
Authority issuing
of the present document (and that of his wife).
Namen der Behörde, welche den Pass ausgestellt hat und welche bestätigt, dass
die Photographie sich auf den Inhaber dieses Passes (und auf seine Frau) bezieht.

Myndighet
Autorité
Authority
Behörde

Konsulatet

Myndigheten underskrift
Signature de l'autorité
Signature of the issuing authority
Unterschrift der Behörde

Stämpel
Lösen
Summe

Nr. 39.

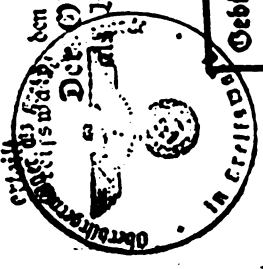
7

Vänligen bär passet i tillrädd. It est recommandé d'apposer les visas dans
l'ordre chronologique. It is recommended that visas be entered in chronological order.
Es empfiehlt sich, die Visavermerke der Zeitfolge nach einzutragen.

Die Aufenthaltserlaubnis für den Stadtfreis
Greifswald (Grenzzone) wird bis zum
4. März 1943

erlaubt, dem 17. April 1943

Der Oberbürgermeister
der Kreispolizeibehörde

Gebühr

Aufenthaltserlaubnis

für die Westmark als

bis 30. Juni 1943

Gesh.-B.: 1 Ab - 24.74

Coarbrücken, d. 19. Juni 1943

Der Polizeibeamte

Thak.

**Aufenthalts Erlaubnis
für das Reisgebiet
mit Ausnahme der Grenzzone**
bis 9. September 1941

9. September 1943

II 2050 *Verney-Gantley* *June 11-*
Berlin, den *-4 Sep.* 1943 19.....

Der Polizeipräsident in Berlin

— Ausländeramt —
L.A.

Amich

(1) ~~Vielmehr~~ ^{vielmehr} ~~bien placées~~ ^{ist es} ~~recommandé d'apposer les vases dans~~
~~Pots chronologiques.~~ ^{that they be entered in chronological order.}

6

THE

Wages

WALLACE STEVENS

№ 0214-19.4

Debut.

Sichtvermerk

Stichtvermerk
Paul Henry - Gaudier
(Name and Address)

Ueln.

• **eln.**

ein. _____ malen auch in Wiederschneise | in den

Über jede mittlere zweifelhafte deutsche Dreiecksformstellung

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

Landmark: 1994

Dr. J. P. ...

Aufgabe 6

...и не только, но и не менее важно, что в настоящее время в нашей стране не существует ни одного государственного органа, который бы занимался исключительно проблемами культуры и искусства. Это обстоятельство, безусловно, является одним из основных препятствий для развития культуры и искусства в нашей стране.

...einschläffliche Blick bezeugt werden.

4 Sep. 1945

100

Der Polizeipräsident

—

10

...

16. *Wanda*

卷之六

三

SECRET

○

Downloaded from ascelibrary.org by University of California, San Diego on 06/01/15. Copyright ASCE, For All Rights Reserved, No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage or retrieval system, without permission in writing from ASCE.

Vinjetten bera placering i skärvid. It is recommended to appear in the same position as shown in the original. It is recommended that this visa be entered in chronological order. Es empfiehlt sich, die Sicherheitsmerkmale der Visas nach chronologischer Reihenfolge einzutragen.

Pasindehavere til at passere i Sikkerhedsonderet i Jylland.

Gennemrejsevisum.

Visum Nr. 382 Afgift RM. 3,40

Viseret i Gennemrejsevisum Dansk

Gesandtskab i Berlin. Gyldigt for

Gennemrejse i Danmark

to Gange (Gennemrejse) i

Tiden inden 1. Oktober 1943.

Dette Visum berettiger til Op-

hold i Danmark i 30 Dage paa

hver Gennemrejse(n).

Berlin, den 08. Sept. 1943.

22 SEP. 1943

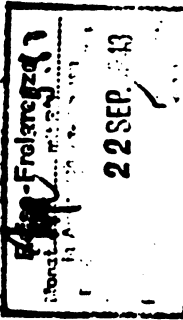
22 SEP. 1943

22 SEP. 1943

22 SEP. 1943

22 SEP. 1943

Vinjetten bera placering i skärvid. It is recommended to appear in the same position as shown in the original. It is recommended that this visa be entered in chronological order. Es empfiehlt sich, die Sicherheitsmerkmale der Visas nach chronologischer Reihenfolge einzutragen.

Trøjst med Udvejsen til

28/9-1943.

28/9-1943.

28/9-1943.

28/9-1943.

28/9-1943.

28/9-1943.

28/9-1943.

28/9-1943.

P. B. V.

P. B. V.

P. B. V.

P. B. V.

P. B. V.

P. B. V.

P. B. V.

P. B. V.

P. B. V.

16
Verfügung des platonischen Idealbild. Es ist recommended d'appears bei diesen dass
Tendenz chronologique. It is recommended that this be referred to chronological order.
Es empfiehlt sich die Schreibweise der Zeitfolge nach diesemgen.

...

Wiederholungsfragen

2 : NF: 1943

INFORM

INTERESSANT
Sichtweisenmerk

62-116-1
MON
62-116-1

and: *Deception*

Durchgangsländ:

Yorkshire
Oct. 1873

Sin.-hōim. deſi.

[illegible]

Beim 18. November 43

Auditing Department
Dec 16. 1943

Handwritten signature: *Handwritten signature*

22/03/2016

Sichtvermerk

Wasser Korn

(Name des Lehrenden)

Über den analogen Elareis in das Retsgebiet über

Indem ich kundschiedest, dass ich ein
Bettler bin.

die Grenzübergangsstelle(n)

besten - Berlin -

Der Abnehmer dankt dem Gew. Tritt bis zum

N. 693-2013

Rufzeit: / von Grenze: / von

~~Handwritten: 29. 11.~~

..... des

Devisen und Geldmarkt

260

.....

36

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

396

397

398

399

400

401

402

403

404

405

406

407

408

409

410

411

412

413

414

415

416

417

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

440

441

442

443

444

445

446

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473

474

475

476

477

478

479

480

481

482

483

484

485

486

487

488

489

490

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500

501

502

503

504

505

506

507

508

509

510

511

512

513

514

515

516

517

518

519

520

521

522

523

524

525

526

527

528

529

530

531

532

533

534

535

536

537

[illegible]

TRANSITIVISUM

Viseret gyldig for Gennemrejse

Denmark d. . . il Tyskland

indtil d. 19. 12. 45.

Politimesteren, H. - d. 7/1/8 1944

۱۰۰

Richard

1

17 DEC 1968
Reisinger
Packentroller (21)

51

١١٥

Man glänzt nicht. Es ist recommended d'approprer les
Puits d'écoulement. It is recommended that these be covered in charcoal or
other. So complete sich, die Schwere der Zithige nach feinsten.

Es ergibt sich die Schwere der Zeilüge nach Messung.

Nisic. Gijflij for
een Indische brandt

Ophiodon ray Girard.
from St. Pauls.

17. 11. 1951

1. Children reading here

31/12/1943. Folge

Benjamin Higgins at

Quercito chinio Tuckel.

100

DANMARK

1000

SPÖLITICHE

1

17

[illegible]

Vindicare se in publicis iudicijs. Et est recommendatio, quod per se non est
tota commendatio. Itaque si est commendatio, tunc se commendat in iudicijs publicis.

Reisemarken i. d. Zell v.

Vollständiges Handbuch

Uitwerking:

„Satz zum Ring: 10.5.44

[illegible]

ollard

Landes- und Kreisarchiv

Ourangoutang

Stockholm, den 19.5.44.

Long

53

10 Wenn jemand einsteigt, so ist es notwendig, dass jeder, der einsteigt, einsteigt. Es empfiehlt sich, die Fahrten des Zuges nach **19.11.1918** zu beobachten.

begleitschein Nr.:

Mr. 13 Aug 1968

Sicherheitsmerk

your **best** **friend**

Return on Equity

Und Millionen Einwiegen in das Reichgepäck! El-

1. The following are the names of the persons who have been appointed to the various committees of the Board of Directors:

das Chinesische Castell (1780) ...

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

[illegible]

von Grenzbereichen

Technical assistance
Barb A.

1997

Demische Gefährdungen

11

521

1

Stachys Berth-Tanaka
1881-1900 (A)

(c) CONTINUING

27 MAY 1964

Vous pouvez le décoller. Il est recommandé d'apposer un timbre dans l'angle supérieur droit de la page. Il est recommandé que vous le colliez dans l'angle supérieur droit de la page. Es empfiehlt sich, die Sicherheitsmarke der Zieldörfer nach dem Collieren.

TRANSITVISCUM

Viseret gyldig for Gennemrejse
i Danmark direkte til Tyskland
indtil d. 22/5 1944

Rigspolitichefen Kbhvn., d. 22/5 1944

E. B.

E. B.

Indtaget den
26 MAJ 1944
København.
Postkontrollen (26)

Indtaget den
27 MAJ 1944
København.
Postkontrollen (27)

20

Vous pouvez le décoller. Il est recommandé d'apposer un timbre dans l'angle supérieur droit de la page. Il est recommandé que vous le colliez dans l'angle supérieur droit de la page. Es empfiehlt sich, die Sicherheitsmarke der Zieldörfer nach dem Collieren.

Pasindehaveren har ikke ret
til at passere eller opholde sig
i Sikkerhedsområdet i Jylland.

Gennemrejse

Vism Nr. 443, Allet RM. 3.40.

Viseret i det Kongelige Danske

Gesandtskab i Berlin, Gyldigt for

Gennemrejse gennem Danmark

sen (26/5) (Gennemrejse) i

Tyskland, 26. Juni 1944

Dette Visum berettiger til Op-

hold i Danmark i 3 Dage pas-

se (Gennemrejse(n)).

Berlin, den 27-06-1944

P. GAV

P. B. K.

Indtaget den

28 JUN 1944

København.

Postkontrollen (1)

Vorlage für ein Patent (1. Teil). Es ist recommended, dass eine in chronologisch oder.
Zu empfehlen sich, die Sichtvermerke der Ziffern nach dem...

Deutsche Grenzpasszettel
 Sichtvermerk
 E 12 JUL 1944

Zusatz zum Sichtvermerk
 1519 vom 5.7.1944

Stockholm, den 5.7.1944

Weniger

Es ist recommended, dass eine in chronologisch oder.
Zu empfehlen sich, die Sichtvermerke der Ziffern nach dem...

Deutsche Grenzpasszettel
 Sichtvermerk
 E 12 JUL 1944

Nr. 1519 Gelnähr 13.60
 Sichtvermerk
 für *Jean Granberg*
 (Name des Inhabers)
 ein maliges Einreise in das Reichsgebiet
 zur *deutschen Grenzüberquerung*
 des Grenzübergangs *deutsche Grenze*
 d. *Polen* *deutsche Grenze*
 3.7.1944 *5. Juli 1944*
 Reichsstat. *1* von Grenzübergang *15*

Deutsche Grenzpasszettel
 Wappen
 stempel
 1519

von *1519*
 Berlin
 15.7.44
 Kasse...

Il est recommandé d'apposer la date de l'entrée en vigueur de la loi sur le régime des étrangers. Il est recommandé que l'entrée soit notée dans le carnet de voyage. Il est recommandé que l'entrée soit notée dans le carnet de voyage.

10 JUL 1944

Det Kgl. Danske Gen-

konsulat i Stockholm. Gyldigt for

Indrejse i Danmark *10/2 44*

med direkte Gennemrejse til Tysk-

land.

Stockholm den *10/2 44*

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

10/2 44

Il est recommandé d'apposer la date de l'entrée en vigueur de la loi sur le régime des étrangers. Il est recommandé que l'entrée soit notée dans le carnet de voyage. Il est recommandé que l'entrée soit notée dans le carnet de voyage.

RECORDED AT THE NATIONAL ARCHIVE

22

Vorläufig birn pascinus (stafeld) il est recommandé d'apposer les vœux dans l'ordre chronologique. Il est recommandé que vous be entered in chronological order. Es empfiehlt sich, die Nüchternheit der Zeitfolge nach einzutragen.

54

55

1. Introduction

1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348

[illegible]

Page 144

Bedarfsplanung

[illegible]

အသံကွဲပြားစွာ ပြောဆိုခြင်း

የግልጽ ጥያቄ

September 16, 1996

Fax till 4:30.
96-09-17
exp.

011-46 8 723 1176

FACSIMILE TO: Tage Olsen, Foreign Ministry of Sweden, Stockholm

FROM: Susan Hesinai, ARK Project of the RRT

260/064

96-09-20

96-09-17

Re: Rosul Wallenberg.

P 2 Eu1

Reference your E-Mail via Swedish Embassy, Washington - I would like to suggest the following: Instead of the entire translation of almost 500 pages which is sprawling and not presentable, I prepared a later date concentrated chronology which is an abridgement of the essentials, arranged in an order that one can follow the sequence of events including diplomatic exchanges and memorandum with the translation of the key paragraphs of the documents. This is a very powerful working tool which leaves nothing essential out and will equip the Israeli Ambassador-at-large very quickly to jump in.

If this is acceptable, I will need his address as I think it best to send it directly to him in order to properly introduce myself. I am a temporary resident of Israel, on loan to the United States etc, for the duration of the Rosul Wallenberg case which I began working on full time in 1987, when I left Israel. I have been involved in this case in a serious manner since 1973, also from Israel. I am known to the judicial, parliamentary & intelligence circles (certain ones) and those with whom I work on a high level here other than the Pentagon are all plugged into Israel on an equally high level. So this makes the best sense to me.

All being equal, I should be able to send it out a week from today.

EXPRESS
MAILBest -
Susan

M

Avsändningsort

UD/EC/Ds Mats Foyer/bp

Ärende

Datum

1996-09-16

Avd

Grupp

Mål

P

2

Eu F

Adres

AMBASSADERI
MOSKVA

Text

Från EC-enheten

Re Raoul Wallenberg

Hans Magnusson har framfört, att han tacksamt mottar en signal då tidpunkterna för möten med Lebed resp. Tjubais bestämts, för att på så sätt ges tillfälle att bidra med ytterligare input.

CABINET

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1996-09-17

SID 1 (1)

INK. 17/9 1 ME

DELGES ENLIGT
ADRESSERING
SAMT TILL
UMK OCH BMK

-09. 17

1996-09-17
P 2 EU

UTRIKESDEPARTEMENTET

För EC/Foyer. Re Wallenberg.

Jag har Tjubajs på lunch hemma 27 september men träffar honom även på en gemensam EU-lunch nu på torsdag 19 september. Den egna lunchen är dock bättre för ett Wallenberg-samtal.

Jag har begärt möte med Lebed men ännu inte fått någon tid. Återkommer härom.

Hirdman

960918
Amb. 1219
exp m

Ex till:

SK
CJ G
US

SR
KL/EP
exp m

Därefter
aa
m

MINISTRY FOR
FOREIGN AFFAIRS
Division for
European Integration
STOCKHOLM

TELEFAX Page 1 of

When requesting a repetition,
please state the following
Division: EI/ESEK

Dnr

261/003

Dossierbet.

P 2 E¹

DATE: 17 September 1996

TO: Ms Susan Mesinai
The Ark Project
New York, N.Y.

Fax No: 009 1 212 645 7495
009 1 212 691 6436
009 1 202 955 2718

Repetition 8/9/96
und Kungär
Hadsnamm (Tel Aviv)
Kp.
96-09-18
L

a.a./H
L

SUBJECT: Raoul Wallenberg

Dear Susan,

Thank you for your fax of 16 September, 1996. I think your proposal to send a set of your special and abridged English version of the Russian documents directly to the Israeli ambassador-at-large is excellent. However, I would appreciate it very much if you could send a set to my ministry as well for our own documentation.

The name and address of the ambassador are as follows:
Dr. Dov Schmorak, Ambassador-at-large, David Towers, Uri Street 10, Apartment 35, 64 684 ISRAEL.

I will keep you informed on the forthcoming publishing of the report (or rather the two reports) of the bilateral working-group

Yours sincerely,

Lage Olson

a.a./H

Kp. 96-09-17

Postal Address
Box 16121
S - 103 23 STOCKHOLM

Address
Drottninggatan 16

Telephone
+46 8 405 10 00

Fax
+46 8 723 11 76

Telex
10590 MINFOR S

Leif Leifland

Strängnäs den 16 september 1996 *u.d.f.*

Ambassadrådet Lage Olson
UD.

INK. UTRIKESDEP.		
D.No 260/014		
1996	-09-	23
		18
AVD.	GR	MAL
P	2	Eu

Broder,

Tack för utkastet till rapporten om R.W. från den svensk-ryska arbetsgruppen.

Låt mig genast säga att jag efter noggrann och uppmärksam läsning utan reservationer instämmer i Era kyligt övertygande analyser både av de sannolika skälen till att R.W. "omhändertogs" av ryssarna i januari 1945 och av sannolikheten för att R.W. bragtes om livet i juli 1947.

I båda fallen gör Ni andra alternativ ytterst osannolika - utan att helt utesluta möjligheten av dem. Den som härnå efter vill driva dessa alternativa hypoteser får en svår uppgift.

Fråga, à propos andra stycket s. 47 om Mme Kollontays och den sovjetiska underrättelsetjänstens i Stockholm rapportering om familjen W. och R.W.: Har arbetsgruppen inte fått tillgång till detta material? Som Ni själva säger förefaller det ju sannolikt att i det bakgrundsmaterial, som låg till grund för beslutet att arrestera R.W., fanns rapporter från Stockholm. Kanske spelade just dessa rapporter en avgörande roll för detta beslut? Mycket annat skriftligt material hade Moskva väl knappast att stödja sig på?

Återställer Ditt koncept - och skickar kopior av detta brev direkt till Jan Eliasson och Hans Magnusson.

*P.S. Tack
för rapporten
Du sände mig!*

Tommy

NYBROGATAN 77, 114 40 STOCKHOLM
TFN (46) 08 - 661 46 12
TELEFAX (46) 08 - 663 16 13

RELLINGE, 645 92 STRÄNGNÄS
TFN (46) 0152 - 80 178
TELEFAX (46) 0152 - 80 178

MINISTRY FOR
FOREIGN AFFAIRS
Division for
European Integration
STOCKHOLM

T E L E F A X Page 1 of 2

When requesting a repetition,
please state the following
Division: EI/ESEK

Dnr

262/002

Dossierbet.

P2 Eu¹

DATE: 18 September 1996

TO: Ms Susanne Berger
4793 Williamsburg Blvd
ARLINGTON VA 22207
U.S.A.

Fax No: 009 1 703 237 0946

SUBJECT: RW *Raoul Wallenberg*

Dear Susanne,

Thank you for your two faxes of 13 and 17 of September 1996 respectively.

Also many thanks for the bibliographical notes on the books written by Mr Steven Koblik and Mr Paul Levine respectively.

Yes, I would appreciate it very much if you could send a copy of the article in the N.Y.T. on a Soviet prison camp

"The blue books" refer to the material released by the Ministry for Foreign Affairs from the RW archive in 1980, (7 vols. covering 1944-1950) and in 1982 (42 vols. covering 1950-1969).

I managed to find the address of Mr Knut Hammar skjöld in the membership catalogue of the Swedish Club of Geneva, lent to me by a colleague. Please note that Mr Hammar skjöld has now moved to Sweden and has the following address: Krusegatan 19, S-201 21 MALMÖ, Sweden. I would suggest that you write directly to Mr Hammar skjöld and ask your questions on the situation at the Swedish legation in Vienna in 1951.

The Jewish community of Stockholm paid homage to Mr Per Anger on 16 September at a special ceremony with many people invited from outside. Lectures were given by Per Anger and Paul Levine among others and a few pieces of

Exp. 96-09-18 / 16

Postal Address
Box 16121
S - 103 23 STOCKHOLM

Address
Drottninggatan 16

Telephone
+46 8 405 10 00

Fax
+46 8 723 11 76

Telex
10590 MINFOR S

music were played in between. Mr Anger was praised for having saved hundreds of Jews in Budapest by himself or together with RW. Unfortunately I didn't have any opportunity to speak to Mr Levine on that occasion.

I will keep you informed on the progress of the two official reports of the bilateral Swedish-Russian working group.

I have sent new copies to your address in the USA of some documents already mailed to Hannover last week.

Yours sincerely,

Lage Olson

PS May I add my congratulations on your special big day.

SVERIGES AMBASSAD
LONDON

SIDNR 1 (2) /

1996-09-20

RESDIR

1110 -09- 20

INK.

29/9 1ME

DELGES ENLIGT
ADRESSERING
SAMT TILL
UMK OCH BMK

0 001 001 001
p 2 En I

aa/af

För UD-EI. Delges UMK, Statsrådet Schori,
Protokollchefen, Förste Hovmarskalken Ewerlöf samt
SB. *Prot. delg. Ewerlöf*

Re Raoul Wallenberg-statyn i London.

W

Bestyrelsen för uppsättandet av en staty i London
över Raoul Wallenberg hade 19 september ett
sammanträde i min bostad. Detta möte gav mig en
klarare inblick än tidigare i de finansiella
aspekterna. Det framgick, att kostnaderna för statyn
jämfte kringarrangemang kommer att uppgå till ca
100.000 pund. Insamlingen har hittills gett knappt
70.000 pund. Härtill kommer dock tämligen fasta
löften om ytterligare bidrag om ca 50.000 pund.
Därutöver gäller, att miniatyrer av statyn kommer att
försäljas i olika storlekar. Detta kan komma att ge
så mycket som ytterligare 80.000 pund. Det totala
insamlingsresultatet skulle alltså kunna uppgå till
hela 200.000 pund. Som det nu förefaller går
överskottet till en utbildningsfond som kommer att
bära Raoul Wallenbergs namn.

MD

22/

Bestyrelsen förefaller ha ett tämligen fast löfte från drottning Elizabeths privatsekreterare om att hon kommer att avtäcka statyn under dag i sista veckan av februari 1997. Tanken är att ceremonin skall äga rum kl. 11.00. Den exakta dagen skall fastställas under den närmaste månaden.

På fråga till mig om den svenske kungen skulle kunna tänkas komma över för ceremonin har jag gett ett uppehållande, men snarast skeptiskt, svar. Jag har pekat på att DD MM officiellt kommer att besöka London i november 1997. Mot den bakgrunden är det kanske mer realistiskt att föreställa sig att exempelvis prinsessan Christina skulle ha möjlighet komma till London för statyavtäckningen. Dock har jag självfallet lovat att vidarebefordra kommitténs frågor om HMK till Stockholm.

Bestyrelsen frågade vidare om närvaro vid ceremonin av en svensk regeringsledamot. Mitt förslag skulle här vara att utrikesministern eller statsrådet Pierre Schori överväger deltagande vid ceremonin. Jag återkommer så fort vi erhållit ett fast datum.

Självfallet har jag framhållit för bestyrelsen vikten av att Raoul Wallenbergs halvsyskon inbjuds till ceremonin. Inbjudan bör också utgå till representant för den svenska Raoul Wallenberg-Föreningen.

Slutligen kan nämnas, att jag lovat hålla en mottagning i omedelbar anslutning till avtäckningsceremonin. Platsen, där statyn kommer att stå, nära Marble Arch, ligger ca en kilometer från min bostad.

Nilsson
Ambassaden i London

1996-09-24

Ink. 24/9

Delges enligt
adressering samt
till UMK och BMK

INK. UTRIKESDEP.		
D.No		
1996 -09- 24		
AVD	GR	MÅL
P	2	En I

UTRIKESDEPARTEMENTET

B R Å D S K A N D E

För EC. Re Wallenberg-ärendet.

Kopia Ambassadör Magnusson, Riga. /Exp. 960924/ME

Cu
n
Tatarintsev, MID, ringde just och meddelade tillstånd för arbetsgruppen att besöka Vladimir-fängelset. Tillståndet hade förmedlats i ett brev till MID av chefen för fängelseadministrationen inom MVD, generallöjtnant Jurij Kalinin. Vi får utdrag av brevet. Ingen särskild tidpunkt hade angetts utan arbetsgruppen får återkomma med önskemål, så får vi via MID förmedla det till fängelsechefen i Vladimir.

Jag tackade för det positiva beskedet.

Tacksam instruktion med besked när arbetsgruppen vill komma.

Hirdman

Ink. *JAB*
Delges enligt
adressering samt
till UMK och BMK

W
Utrikesdepartementet

M
BRÅDSKANDE

Re: Raoul Wallenberg

Till: UD-EC (Hallqvist)
Kopia till: Amb Moskva

(Förny) M.F.:
Sam Ah
7
PRIMO. Vad gäller besök Vladimir är det viktigt att se hela ryska svaret med angivande av betingelserna, innan vi ger besked om tidpunkt.

SECUNDO. Ungefär följande skulle kunna sägas till Tjubajs när ambassadör Hirdman träffar honom:

- 1) Om ryska svaret betr. Vladimir är tillräckligt positivt kan vi uttrycka tillfredsställelse häröver. Överhuvudtaget bör ryssarna, när det gäller besök i läger/fängelser vid behov, visa lika stort tillmötesgående som man gjort gentemot amerikanerna (se bif. artikel)
- 2) Det vore intressant höra vad Tjubajs själv vet om RW-ärendets handläggning. Därvid kan nämnas att en rad dokument som borde ha påträffats icke har återfunnits. Finns det någon möjlighet för Tjubajs personligen eller genom medarbetare att förvissa sig om att allt gjorts för att få fram sanningen från rysk sida?

✓
I det sammanhanget kan man också nämna kontakterna med Boldin och Gorbatjov.

✓
Viktigt är också med öppenhet när det gäller insyn i de psykiatriska klinikernas verksamhet - särskilt vad gäller Kazan. Här har ju t o m Jakovlevs kommission haft problem. Detta är dock en fråga som har vidare relevans än bara för RW-ärendet.

HA

Ambassaden Riga dnr 115

2(3)

Hirdman kanske också kan understryka våra bekymmer att skapa trovärdighet för arbetsgruppens rapporter.

Allt som kan göras för att bidra härtill också från rysk sida är av vikt - t ex att tillåta föreslagen granskning av arkiv även av oberoende experter.

Slutligen må uttryckas tvivel om SVR verkligen visat tillräcklig öppenhet men på den punkten tror jag inte ens Tjubajs förmår åstadkomma något.

MAGNUSSON

0096 8 723 1176 (Fax)

ESE4

UD/EI

To: Lage Olson

From: Susanne Berger (703) 237 0946

Dear Mr Olson - This article is interesting in light of
 Mr. Kovalskai's testimony that RU was taken off a transport
 at Chasavovsk in the middle of 1950. Ber regards, Susanne Berger

In late July the Russian-American commission plans to issue a 500-page report on its work. A summary, provided by the Americans, notes that the Russians have provided more than 12,000 pages of documents, and have allowed American investigators to travel throughout Russia, visiting psychiatric hospitals, prisons and prison camps.

Russian officials, including President Boris N. Yeltsin, have said that this research shows that no Americans are being held against their will in Russia.

In one sign of future cooperation, the Russian Navy may take part next year in an American project to recover from Pacific waters near Vladivostok the remains of two American spy planes shot down during the cold war. Over all, about 30 American spy planes were shot down near the Soviet Union's borders from 1950 to 1970. About half of the 252 crew members are unaccounted for.

The report notes that American requests to study military and hospital guard files remain "open." The task of searching prison and psychiatric records has been complicated by a Soviet practice of disguising the presence of foreign prisoners by giving them Slavic names.

"The security services have been less than cooperative," Jim MacDougall, the senior analyst for the American side, acknowledged in a recent interview.

The other day, at his dacha in the Red River district of Khabarovsk, Mr. Trotsenko sat at his dining room table and sketched a map of the hospital corridor that he said he shared for two weeks with the four Americans. By drilling holes in the floor and ceiling, workers had installed bars to block off the end of the hall, improvising a detention ward.

Often asked to "keep an eye on the Americans" by the Soviet Army guard, Mr. Trotsenko said, he saw four men in five beds. A fifth American apparently died of a heart infarction a few days before Mr. Trotsenko was admitted. One American was so badly burned he could take sustenance only intravenously. Two others, who seemed to have reasonable chances of survival, were spoon-fed by a nurse. The fourth, with the broken arm, fed himself with his good arm.

At the time of Mr. Trotsenko's release, in mid-November 1951, the Americans were still in the hospital, he said.

Last March, following Mr. Trotsenko's directions, an American military forensic team from Hawaii visited the hospital cemetery and exhumed three bodies. None of the remains proved to be those of an American. So far, the four Americans remain unidentified.

Mr. Trotsenko says that as normal relations grow between both nations, Russian memories will sharpen.

"People used to say: 'I don't know anything, I don't want to know anything,'" he said, recalling the Stalinist fear still etched in the thinking of much of Russia's older generation. "Yeltsin gave us freedom. The time will come when people will talk."

To: Lage Olson UD/EI ESE4

2 pages

9-13-96

(X)

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

Tel: +7 (503 alt. 095) 956 12 00

T E L E F A X

Fax: +7 (503 alt. 095) 956 12 02
Telex: (64) 413410 svsk su

Adress: Utrikesdepartementet		Datum: 1996-09-26		Dnr: 398 ✓
Handläggare:		Avd:	Grupp:	Mål:
Totalt antal sidor: 2		Avs.	Kl.	Sign.

INK. UTRIKESDEP.		
D.No		
1996 -07- 30 26		
AVD. P	GR. 2	INIT. Eu'

B R A D S K A N D E

För EC. Re Wallenberg-ärendet.
Kopia Amb. Magnusson, Riga.

Bifogar kopia av Tatarintsevs idag inkomna brev med
tillståndet besöka Vladimir.

Hirdman

Adress
Ulitsa Moestimovskaja 60
119590 MOSKVA

Telefon
(095) 956 12 00

Telefax
(095) 956 12 02
(095) 956 12 03 (viseringsavd)
(095) 956 12 04 (handelsavd)

Telex
64-413 410
64-413 251 (handelsavd)

1086900

MOSKVA 1996-09-26

Aus Herr Tatarintsev (MID)

Re Wallenbergfallet: besök av Vladimir fängelset

ПОСТУ ШВЕЦИИ В
РОССИИ
Г-НУ С.ХИРДМАНУ

56:

5

INK. AMB. MOSKVA		
D. 13.9/38		
1996-09-26		
AVD.	GR.	MAL
R	18	Wallenberg

Уважаемый господин Посол,

Как сообщил начальник Главного управления исполнения наказаний МВД РФ Ю.И.Калинин, МВД России не имеет возражений против посещения Владимирской тюрьмы шведской частью рабочей группы по делу Р.Валленберга. Руководство Управления исполнения наказаний УВД Владимирской области, а также администрация Владимирской тюрьмы готовы оказывать группе необходимое содействие.

Просьба довести эту информацию до сведения моего коллеги Х.Магнуссона.

С уважением,

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ДИРЕКТОРА
ВТОРОГО ЕВРОПЕЙСКОГО
ДЕПАРТАМЕНТА МИД РОССИИ

В.И.ТАТАРИНЦЕВ

Москва, 25 сентября 1996 года

№ 6408/вс-КС

10869002

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

STD 1 (1) /

1996-09-27

Ink. 27.9 / *gs*
Delges enligt
adressering samt
till UMK och BMK

INK. UTRIKESDEP.		
D.No		
27		
AVD.	GR.	MÅL
8	2	En I

*LD. Ad
MF
ne
M*

UTRIKESDEPARTEMENTET

För EC/Hallqvist. Re Raoul Wallenberg.

Kopia Amb. Magnusson, Riga. *EXP 260727/CL*

Vid dagens lunch för Tjubajs i anledning av Dinkelspiels besök kunde jag kort beröra Wallenberg-ärendet med honom. Jag underströk de humanitära aspekterna och bad honom hjälpa till att åstadkomma ett svar från Jeltsin på von Dardels brev. Han fick en kopia av brevet på engelska och ryska jämte en kort notat av mig. Tjubajs sade att han förstod vad det gällde och lovade hjälpa till. Jag hänvisade kort till arkivgenomgångarna men hade inte möjlighet gå in på andra detaljer.

Hirdman

112

här

P 2 EU

To:

Lars Olson

UD / EI ESEK

1 of 1

From:

Susanne Berger

001 703 237 0146

9-26-16

a. a. / Jo

INK. UTRIKESDEP.		
D.No 270/005		
09-27		
1996 10 07		
AVD. p	Gr. 2	Eu 1

Dear Mr Olson,

Thank you very much for the material you forwarded "del i hus". As far as I can see, the recommendations concerning release of this material to the public only deals with UD documents. My interest is more directed to material that concerned outside advice to the UD about the RW case which might have become classified in the years beyond, such as inquiries to and from SAPO, to the Prime Minister, and other correspondence involving security services; reports, case summaries briefings [intelligence] etc.

Also, I was hoping you could tell me if there is anything available concerning the supposed ransom request, involving the Swedish Legation in Vienna in 1951 in UD file. I have written to Ulfert Hammarzjöld on your recommendation.

Best regards to you,

Susanne Berger

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1996-09-26

Ambassadör
Martin Hallqvist
UD-EC,
UTRIKESDEPARTEMENTET

270/001

INKOM UD			
1996-09-27			
Avd	Gr	Mål	EW
P	2		

Re Pavel Sudoplatov
(1 bil.)

Broder,

av
My
Bilägger intervju med Pavel Sudoplatov, ur dagens Nazavisimaja gazeta. Kanske finns där något av intresse för Wallenberg-ärendet.

Som framgår av ingressen avled Sudoplatov i tisdags, den 24 september.

Väntiga här buren,
Lars Fredén
Lars Fredén

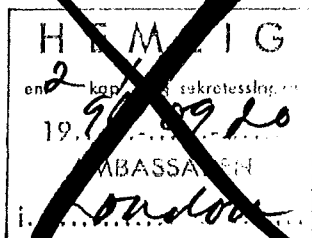
c.c. Hans Magnusson, Amb. Riga

SVERIGES AMBASSAD
LONDON

1996-09-20

1 (2)
P 2 *ent*

Ambassadören Hans Magnusson

RIGA

INK. UD
96-09-30

PERSONLIGT

HEMLIGT
SkrL 2:1

Raoul Wallenberg

Broder,

Tack för möjligheten att få läsa utkast nr 3 till redovisningen av resultaten från den svensk-ryska arbetsgruppen i Raoul Wallenberg-frågan.

Det är en synnerligen gedigen produkt Du sänt över. Jag vill gärna komplimentera Dig för Din enastående arbetsinsats både kvalitativt och kvantitativt. I många hänseenden menar jag, att Du för skarpsinnade resonemang, vilka faktiskt leder till en inte obetydlig klarhet beträffande vad som kan ha hänt Raoul Wallenberg. Jag har härvidlag inga tillägg eller kommentarer.

Jag skulle vilja inskränka mig till ett par obetydliga påpekanden.

På sid. 70 skriver Du, att ingen svensk uppteckning finns bevarad av Erlanders samtal i februari 1956 med Rodionov. Du konstaterar tämligen kategoriskt, att Erlander inte kan ha uttryckt sig på det sätt som Rodionov återger i sin promemoria.

Kanske det. Men, finns det inte en risk att Erlander kan ha skapat ett intryck att den svenska sidan skulle nöja sig med ett svar från sovjetiskt håll, vilket var tillräckligt för att tysta den borgerliga oppositionen? Intrycket härav kan ju i Moskva ha förstärkts av Undéns förslag till Rodionov om att Raoul Wallenbergs försvinnande kan ha utgjort "verk av Berijas hand".

På sid. 88 skriver Du, att det är oklart, varför den svenska sidan inte begärde att få se Smoltsov-rapporten. Jag vill minnas, att jag har sett papper av Lundberg, möjligen i förarbetena till 1957 års vitbok, där han säger, att det skulle vara blott alltför lätt för den sovjetiska sidan att konstruera ett falsifikat. Detta var, tillsammans med det förhållandet, att svaret i dess helhet betraktades som otillfredsställande, det egentliga skälet till att man aldrig bad att få se Smoltsov-dokumentet. Min minnesbild är inte glasklar, men jag har hört resonemang av denna typ refererade såväl av Lundberg som av Leifland. Möjligen kan det vara värt att kolla med den senare.

Detta var faktiskt allt. Återigen gratulationer till ett mycket gediget arbete samt välgångsönskningar på den nya posten!

Lars-Åke Nilsson

cc: Lage Olsson, UD-EI/ESEK

Utrikesdepartement
Box 16121
S-10323 Stockholm

Christoph Gann
Brenderweg 49
D-56070 Koblenz
Tel. 0261/801316

Christoph Gann
25. September 1996

Betr.: Dokumentenveröffentlichung über Raoul Wallenberg

269/004
96-09-30

Sehr geehrte Damen und Herren,

P 2 Eu 1

seit mehreren Jahren trage ich Material über Raoul Wallenberg zusammen und informiere die Öffentlichkeit in Deutschland. Seit 1994 wird eine von mir erstellte Ausstellung mit dem Titel "Lichter in der Finsternis: Raoul Wallenberg und die Rettung der Budapester Juden 1944/45" in verschiedenen Städten Deutschlands gezeigt. Im letzten Jahr wurde diese z.B. in Anwesenheit des Bundespräsidenten vom damaligen schwedischen Botschafter Herrn Berner in Bonn eröffnet. In Kürze wird sie im Bundesarchiv in Koblenz gezeigt.

Für Interessierte (Historiker, Journalisten etc.) ist mein Archiv unentgeltlich zugänglich. Es besteht aus:

- nahezu allen internationalen Veröffentlichungen über Wallenberg
- Material des Wallenberg-Projektes in Uppsala (Mikrofilme)
- Dokumente aus Archiven (USA, Deutschland, Ungarn, etc.)
- Internationale Zeitungsartikel (ca. 450)
- Veröffentlichungen von Wallenberg-Komitees
- einer umfassenden Sammlung der wichtigsten Veröffentlichungen über die NS-Zeit
- einer großen Anzahl von Filmdokumentationen

1980 und 1982 gaben Sie insgesamt 49 Bände mit Dokumenten unter dem Titel: "Handlingarna i utrikesdepartementets arkiv om Raoul Wallenberg, 1944-1969" heraus.

Bedauerlicherweise sind diese Bände zur Zeit noch nicht in Deutschland vorhanden. Besteht die Möglichkeit, daß Sie mir eine Ausgabe dieser Bände für mein Archiv überlassen könnten?

Es wäre in jedem Fall sichergestellt, daß diese Bände allen Interessierten in Deutschland zugänglich gemacht werden würden. Entsprechende Informationen würde ich an die maßgeblichen Institutionen in Deutschland geben. Mit zahlreichen Wallenberg-Komitees stehe ich in Verbindung.

In Erwartung Ihrer Antwort verbleibe ich

mit freundlichen Grüßen

Christoph Gann

RW-arendet P2 Eu1

~~Q.A. / H~~

Re Leonard Baj.

(Material overheard at
professor Marvin W.
Makinen, University of
Chicago, 2 september 1991)

DURABLE POWER OF ATTORNEY

I, Leonarda Baj, residing in Zielona Gora, Poland, do hereby constitute and appoint Professor MARVIN W. MAKINEN, residing in Flossmoor, Illinois, USA, and permanent consultant to the Swedish-Russian Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg, to exercise at any time the following powers, authorities, and discretions on my behalf:

- (1) To have access to all files and sources of information and data held by authorities in the Russian Federation relating to my late husband BOGUSLAV BAJ, including all such files and sources of information and data in the possession of the Ministry of Internal Affairs and the Ministry of Security of the Russian Federation, and to make or to obtain and receive copies of all such files and sources of information and data;
- (2) To obtain and receive all personal documents including letters to my late husband, and all photographs of my late husband, now in the possession of the above mentioned authorities in the Russian Federation, or to make or obtain copies of all such documents and photographs;
- (3) To execute, acknowledge, and deliver any and all receipts and materials to me and to do all things necessary to carry out the intent hereof as fully as I might do if I were present.

IN WITNESS WHEREOF, I hereunto set my hand and seal this 25 day of August, 1996.

Leonarda Baj

The individual above has signed this document in my presence and acknowledged the foregoing instrument to be her free act and deed.

16 VIII 96
Date

K. Baj

PEŁNOMOCNICTWO

Ja niżej podpisana Leonarda Baj zamieszkała w Polsce, w Zielonej Górze, upoważniam Profesora MARVINA W. MAKINEN zamieszkałego w Stanach Zjednoczonych we Flossmoor w stanie Illinois, stałego konsultanta Szwedzko-Rosyjskiej Grupy Do Spraw Badań Nad Losem Raoula Wallenberga do stałego reprezentowania mojej osoby w następujących sprawach:

- (1) Dostępu do wszystkich akt, źródeł informacji i danych znajdujących się w posiadaniu władz Federacji Rosyjskiej dotyczących mojego zmarłego męża BOGUSŁAWA BAJA łącznie ze wszystkimi aktami, źródłami informacji i danymi, które znajdują się w posiadaniu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Federalnej Służby Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej w celu wykonania lub uzyskania kopii wszystkich takich akt lub źródeł informacji i danych.
- (2) Uzyskania i otrzymania wszystkich osobistych dokumentów łącznie z korespondencją do mojego męża i wszystkimi fotografiami mojego zmarłego męża, które znajdują się w posiadaniu wyżej wymienionych władz Federacji Rosyjskiej lub uzyskania lub wykonania kopii wszystkich takich dokumentów i fotografii.
- (3) Wykonania, potwierdzenia i dostarczenia mojej osobie wszystkich pokwitowań i materiałów i wypełnienia wszystkich niezbędnych powyżej wymienionych czynności w całkowitej i pełnej zgodzie z moimi własnymi intencjami.

W obecności świadka podpisuję niniejszy dokument dnia 25 sierpnia 1996 roku.

Leonarda Baj

Zaświadczam, że powyższy dokument został z własnej i nieprzymuszonej woli podpisany przez wskazaną osobę w mojej obecności.

W. r m 96

data

K. Brini

ZAŚWIADCZENIE

014202/26827

Baj
(Nazwisko)
Bogusław
(Imię)
05.09.1924 r. Zawalona
(Data i miejsce urodzenia)

Uprawnia do przejazdów
PKP i PKS wg
50% zniżki

[Signature]

podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg
i świadczeń określonych w ustawie z dnia
24 stycznia 1991r. o kombatantach oraz
niektórych osobach będących ofiarami re-
presji wojennych i okresu powojennego
(Dz. U. nr 17 poz 75).

11.05.1992 r.
Data

DYREKTOR

Zespół Pracy Organizacyjnej
m.p.

[Signature]
mgr Witold Bruch

ZGODNE Z ORYGINAŁEM

7.10.93

data

podpis

ZWIĄZEK SYBIKÓW
ODDZIAŁ WOJEWÓDZKI

w Zielonej Górze
ul. Zamenhofa 40/2

WICEPREZES

dr hab. Jan Konrad StawiarSKI

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
12 1941	07 1944	Armia Krajowa	Art 1
01 1945	08 1952	Pobyt w więzieniu w ZSRR	Art 4
09 1952	12 1955	Deportacja w ZSRR	Art 4

Łącznie: lat 13 miesięcy 8

DYREKTOR

Zespół Pracy Organizacyjnej

[Signature]
mgr Witold Bruch

Adres zamieszkania

ul. Zamenhofa 40/2
65-186 Zielona Góra

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA
Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji

Punkt Repatriacyjny

w

Gieyemu

KARTA REPATRIACYJNA Nr 6613

Ob. Baj Bogusław J. Antoniego

5. 09. 1924 r. N. Lavelon w. woj. Lubelskie

(nazwisko, imię, imię ojca)

(rok i miejsce urodzenia)

przybył(a) do Polski z

Krasnojarsk

W.S.K.R.

wraz z 1. nieletnim(i) (do lat 16) dzieckiem(ami)

Krzysztof nr. 11.06.1955

(podać nazwisko, imię i wiek dziecka(i))

Dnia 30 grudnia 1955 r.

Obecnie udaje się do

Lębna Góra ul. Żyty Bł. 1 m 25

(dokładny adres)

Zgodnie z Uchwałą Prezydium Rządu Nr 739/55 z dnia 10 września 1955 r. Prezydium Rad Narodowych, instytucje państwowe, gospodarcze i społeczne proszone są o udzielenie jak najdalej idącej pomocy okazicielowi niniejszego zaświadczenia.

KIEROWNIK PUNKTU REPATRIACYJNEGO

Wydano dn. 30. 12 1955 r.

U W A G A : Okazicielowi niniejszego zaświadczenia obowiązany jest zameldować się w ciągu 24 godzin po przybyciu na miejsce zamieszkania.

189.9.IZ

ZGODNE Z ORYGINAŁEM

7.10.93

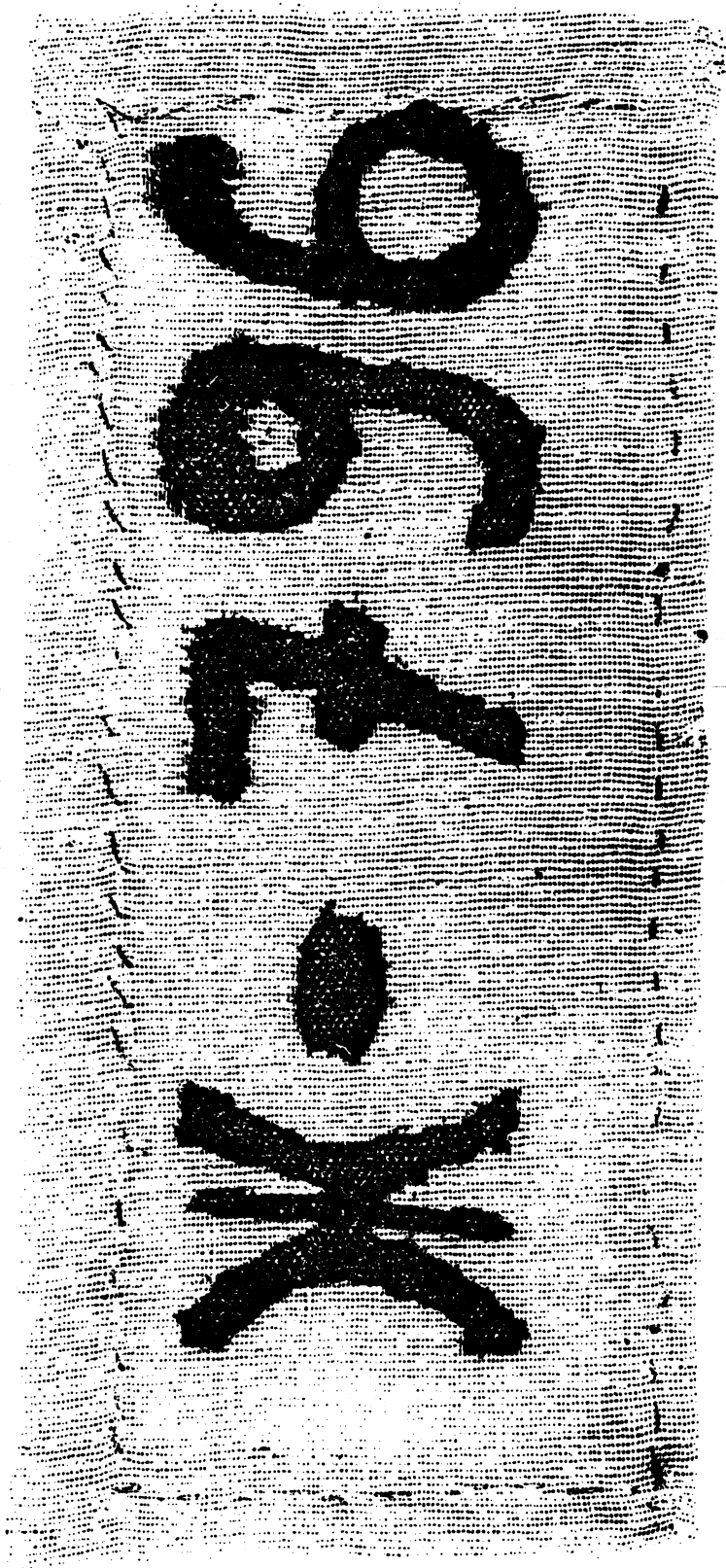
data

podpis

ZWIĄZEK SYBIROKÓW
OŚRODEK WOIWÓDZKI
w Zielonej Górze
ul. Bohaterów 48B

WICEPREZES

doc. dr hab. Jan Konrad StętarSKI

Bogusław Boy

ВЕРХОВНЫЙ СУД СССР

121260, г. Москва, ул. Воровского, 15

З. IV. 1987 № 1253

СПРАВА

На № _____

Дело по обвинению БАЙ Богуслава Антоновича, родившегося в 1920 году в селе Завалов Грубешувского уезда Люблинской губернии (Польша), арестованного 15 января 1945 года, пересмотрено военным трибуналом Московского военного округа 18 марта 1987 года.

Приговор военного трибунала 6 воздушной армии от 6-7 февраля 1945 года в отношении БАЙ Богуслава Антоновича отменен и дело прекращено за отсутствием в его действиях состава преступления.

ZWIAZEK SYBIRAKOW
OWOJAD WOJENOWYCH
w Zielonej Górze
ul. Zamkowa 48A

НАЧАЛЬНИК КАНЦЕЛЯРИИ

ZGODNE Z ORYGINALEM
7.10.93
data

WICEPREZES
[Signature]

doc. dr hab. Jan Konrad Siniawski

Н.И.МАЛЧЕНКОВА

ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА.

На тов. БАИ Богдана Антоновича.

Тов. БАИ Б.А. работает в Татарской геолого-разведочной партии с 24/IX-54 года. В Татарскую ГРП БАИ был направлен из Тальской ГРП в качестве сменного бурового мастера, но в связи с изменением объема работы тов. Бай был переведен в электромеханическую службу.

Тов. БАИ вполне грамотен и обладает большим желанием квалифицироваться по многим специальностям, работая с 1951 г. в геологоразведке тов. Бай является хорошим сменным мастером, электромонтером и в настоящее время работает совершенно самостоятельно участковым электрослесарем и подменным дизелистом на дизель-генераторной установке.

За весь период работы в Татарской ГРП тов. БАИ не имел взысканий и нарушений трудовой дисциплины и является хорошим примером для своих товарищей по работе.

За хорошие показатели в работе тов. БАИ имеет благодарность от руководства Г.П.

Товарищеские взаимоотношения хорошие.

Врио. Начальника Татарской ГРП

/АМОСОВ/

Zielona Góra 1987.00.30.

Pan

Redaktor Naczelny

Tygodnika " POLITYKA "

Warszawa

W "Polityce" nr 42 z dnia 17.10.1987 na stronie 2 w części " Na lewicy " piszecie że w Budapeszcie odsłonięto pomnik Raula Walenberga i że w czasie okupacji ratował on osoby prześladowane przez Niemców w tym komunistów i Żydów. Pod koniec tego artykułu następujące zdanie " przypuszcza się że padł ofiarą "berioowszczyzny" / odemnie: raczej stalinizmu / i to jest prawda. Raul Walenberg był wraz zenną w obozie pracy przymusowej w Bracku nad Angarą. Województwo Irkuck ZSRR. W latach 1948 -1949 pracowaliśmy tam przy budowie mostu na rzece Angara a później /1949/ w kamieniołomie z którego to kamienie były wykorzystane na budowę zapory na Angarze. Z jego opowiadań wynikało że w czasie działań wojennych /oswobodze Budapesztu/ został aresztowany przez kontrwywiad wojsk radzieckich następnie śledztwo i sąd zaoczny. Wyrok dostał 25 lat obozów pracy przymusowej. W roku 1949 około 20.08. władze obozowe w Bracku przygotowały ~~transport~~ transport więźniów do ta zwanego "etapu" jest to transport więźniów w wagonach kolejowych w niezwykle ciężkich warunkach do Kraju kałymskiego. ~~Wiem~~ Na ile znam tą sprawę dojechał on do Chabarowsku tam mieli być przesadzeni na statek i dowiezieni do Kałyny, lecz prawdopodobnie zachorował i został w Chabarowsku w więzieniu. Wiem to wszystko od kolegi który też był w tym transporcie i też zachorował i został razem wzięty i Walenbergiem do więzienia w Chabarowsku. Kolega ten później trafił do obozu pracy przymusowej między Tajaszetem a Brackiem, był to Obóz karny nr 0-16. Co dalej się stało z Walenbergiem nie wiem, ja w roku 1956 wróciłem do Polski.

Z poważaniem B.Baj

chief
To The Editor
Journal "Politika"
Warsaw

In "Politika" No. 42 on the 17.10.1987
page 2, in the column "Na lewicy" you write
that the monument of Karol Walembury was
murdered and that he saved people who were
persecuted by the German during ~~the~~ occupation,
among which were Communists and Jews.
At the end of this article there is a
sentence "it is supposed that he was the
victim of Bonists" (from the Staliniests)
and that is true. Karol Walembury was
with me in labor camp in Butsk on the
Angara River in the Lubelsk District 1948

In the years 1948-1949 we were working
on the construction site of a bridge on the
Angara River and later (1949) in a
quarry from which the stones were used to
build a dam on the Angara River.

From his own words ~~of course it was to~~ ^{we learned}
~~was to be~~ that during the war (the liberation
of Budapest) he was arrested by counter-
intelligence unit of the Soviet Army,
followed by ~~some~~ interrogation and

continued in absentia. He was sentenced
25 years of labor camps.

In the year 1949 around the 20th of August
the camp authorities in Bratsk prepared
the prisoners for a so-called "stage"
which means a transportation of prisoners
~~by railway~~ in railcars under
extremely difficult conditions to
the Khabarovsk area. As far as I know
he came to Khabarovsk, they were
to change to a ship and be taken
to Khabarovsk, but he probably got ill
and stayed in the prison in Khabarovsk.
I know all this from my colleague who
also was in this transport and who got
ill and was taken to the prison in Khabarovsk
and together with Walerberg. This
colleague was then taken to a labor camp
Tavichet and Bratsk and it was a
prison camp 9-16.

~~He~~ I do not know what happened to
Walerberg ~~next~~ later, I came back to
Palmer in 1952.

Yours sincerely,

B

B

Dowód nadania nr 28201 na przesyłkę poleconą

Adresat (imię i nazwisko lub nazwa instytucji)
Ambasada Szwecji
Węgierska 13
 ulica, nr domu, nr mieszkania, miejscowość

ozn. kodowe _____ poczta _____

Pobranie zł _____ gr _____ Uwagi:
 opłata zł 05 gr 1

Patrz uwaga na odwrocie

Zielona Góra dnia 29.01.1988.

PAN AMBASADOR
 KRÓLESTWA SZWECJI
 W POLSCE
 WARSZAWA
 Bagatela 3

W jednym z numerów "Polityki" /tygodnik"/ przeczytałem że w Budapeszcie odsłonięto pomnik Raula Walenberga który w czasie okupacji niemieckiej w latach 1940-1944 na Węgrzech ratował osoby prześladowane przez Niemców. Pod koniec artykułu lakoniczne zdanie że prawdopodobnie padł on ofiarą "beriwsszysny".

A rzeczywistość jest następująca: chyba w miesiącu sierpniu 1944 w Budapeszcie Raul Walenberg został zatrzymany przez Kontr-wywiad Armii Radzieckiej, aresztowany i sadzony przez Sąd zaoceany/ Osoboje Sowienzekanie w Moskwie/ i otrzymał wyrok 25 lat obozu pracy przymusowej w oddalonych terenach ZSRR./ znam to z opowiadania/

W latach 1948-1949 byliśmy w jednym obozie pracy przymusowej w Brecku nad Angarą 90ZERŁAG/ Tam byli tylko więźniowie polityczni. W roku 1949 w miesiącu sierpniu został wywieziony wraz z innymi więźniami transportem kolejowym / tak zwany "Etap"/ na Kałymę. Dojechaliśmy do Chabarowska gdzie mieli przesiąść się do barek i płynąć rzeką Amór a następnie morzem aż do Kałyny. Walenberg został jednak zatrzymany w Chabarowsku w szpitalu więziennym i tym transportem nie pojechaliśmy.

Znam to z opowiadania mojego kolegi Józefa Kowalskiego ze Lwowa /wyrok miał 15 lat/ on też zachorował i był zatrzymany

Zielona Góra dnia 29.01.1988.

Bogusław Baj
Zamenhofs 40/2
65-186 Zielona Góra

P A N A M B A S A D O R
K R Ó L E S T W A S Z W E C J I
W P O L S C E
W a r s z a w a
Bagatela 3

W jednym z numerów "Polityki" /tygodnik/ przeczytałem że w Budapeszcie odsłonięto pomnik Raula Walenberga który w czasie okupacji niemieckiej w latach 1940-1944 na Węgrzech ratował osoby prześladowane przez Niemców.

Pod koniec artykułu lakoniczne zdanie że prawdopodobnie padł on ofiarą "beriwsszysny".

A rzeczywistość jest następująca: chyba w miesiącu sierpniu 1944 w Budapeszcie Raul Walenberg został zatrzymany przez Kontr-wywiad Armii Radzieckiej, aresztowany i sadzony przez Sąd zaoceany/ Osobę je Sowieniezanie w Moskwie/ i otrzymał wyrok 25 lat obozu pracy przymusowej w oddalonych terenach ZSRR./ znam to z opowiadania/

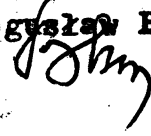
W latach 1948-1949 byliśmy w jednym obozie pracy przymusowej w Brzuku nad Angarą 90ZERŁAG/ Tam byli tylko więźniowie polityczni. W roku 1949 w miesiącu sierpniu został wywieziony wraz z innymi więźniami transportem kolejowym / tak zwany "Etap"/ na Kołymę. Dojechał do Chabarowska gdzie mieli przesiąść się do barek i płynąć rzeką Amór a później morzem aż do Kałyny. Walenberg został jednak zatrzymany w Chabarowsku w szpitalu więziennym i tym transportem nie pojechał.

Znam to z opowiadania mojego kolegi Józefa Kowalskiego ze Lwowa /wyrok miał 15 lat/ on też zachorował i był zatrzymany

też w tym samym szpitalu więziennym w Chabarewsku.
Józka Kowalskiego ze względu na chorobę nóg przywieziono do Brack
z powrotem natomiast Walenberg został tam./prawdopodobnie był
chory na płuca-przeziębził się w transporcie w wagonie/
Niestety nie więcej nie mogę powiedzieć co dalej się stało.
Jedno mogę powiedzieć że był to serdeczny kolega więzien z
którym bardzo dużo rozmawialiśmy.
Pragnąłby zobaczyć go jeszcze, jeśli żyje?

Z poważaniem

Bogusław Baj

Warszawa, 1988-05-09

Pan Bogusław Baj
ul. Zamenhoffa 40 m 2
65-186 ZIELONA GÓRA

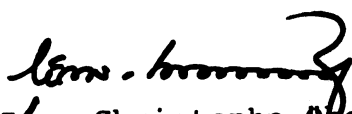
Szanowny Panie,

Dziękuję za Pana list z 17 lutego 1988 r. dotyczący Raoula Wallenberga. Szwedzki Rząd wdzięczny jest za wszelkie informacje, które mogłyby przyczynić się do wyjaśnienia losu Raoula Wallenberga.

Byłbym wdzięczny gdyby podczas Pańskiej bytności w Warszawie przy jakiejś okazji zechciał Pan skontaktować się z Ambasadą w sprawie ewentualnych dodatkowych informacji. W przypadku wizyty kogoś z pracowników Ambasady w Zielonej Górze pragnęlibyśmy również skontaktować się z Panem.

Jeżeli znane jest Panu miejsce zamieszkania (adres i nr telefonu wspomnianego przez Pana w liście Józefa Kowalskiego, byłbym wdzięczny za powiadomienie mnie o tym.

Z miłymi pozdrowieniami

Jean-Christophe Öberg
Ambasador Szwecji

Letter Bogner Big to the Swedish Ambassador
in Poland 21.01.1988

В одном из номеров "~~Политика~~"
"Политика", я читал что в Будапеште
открыт был памятник Раула
~~Вальтера~~ Вальтерберга, который во время
Германской оккупации в годах 1940-1945
на Венгрии спасал людей репрессированных
немецкими нацистами

В конце статьи было лаконично
как будто Раул был жертвой Бернштейна
Действительность является следующей:
В ~~месе~~ месяце Августа 1944 г. в
Будапеште Раул Вальтерберг был
задержан контрабандой и Австрийской
Армией, арестован и сдан
Освободившимся в Москве/
получил срок 25 лет ~~при~~ трудительных
условиях в отдаленных странах СССР/
этаю о том сего ~~рассказ~~ рассказ рассказов.

В годах 1948-1949 ~~не~~ были мы в
~~одном~~ лагерь в Братске.

Братске над Ангарой, ОЗЕРЛАГ/
там были только политические ~~заключенные~~
заключенные. В 1949 г. в Август
был он вместе с другими
заключенными железной-дорожной
транспортом "Этап" на Колыму.

Прибыли в ~~Хаб~~ Хабаровск где ~~должны~~
должны пересаживаться на ~~вагон~~
Баргу и следовать рекой Амур
а после морем на ~~Кавказ~~
Камчатку. Валенберга задержали в
Хабаровской тюремной больнице,
и он не ушел. Знал о том с
~~Знаю~~

рассказа из моего друга Юзефа
Ковальского с Ловога. Кто имел
срок 15 лет. Он тоже заболел
~~и его за~~ и был задержан в той же
тюремной больнице в Хабаровске.

Юзек Ковальского за ~~не~~ ~~взвешивая~~
от болезни ног в привезли в обратно
в Брайск. Валенберг там остался.
Вероятно был болен пайками, просту-
дился в вагоне. К сожалению не могу
сказать что дальше случилось. Одно
могу сказать что он был ~~он~~ ~~идеальным~~
сердечным моим другом заключенным
которым мы очень много разговаривали.
Хотел бы я его ~~еще~~ увидеть или
только он жив.

С уважением

В. В.

Zielona Góra dnia 28.X.1990

Szanowny Panie Redaktorze!

Rozmawiałem z moim przyjacielem P. Kowalskim który jechał tym samym transportem z Bracka do Kałymy, On twierdzi że nie wiele pamięta z tego okresu Raula Walenberga. Pamięta że był taki ale szczegółów nie pamięta.

Jeszcze jedna sprawa, ja chyba pomyliłem rok przyjazdu Raula do Bracka na Angarzei rok wyjazdu jego do Kałymy. Winno być: przyjechał do Bracka w roku 1949, a wyjechał do Kałymy w 1950 roku. Przepraszam, ale już pamięć zawodzi.

Z szacunkiem

Bogusław Baj

P.S.

Nie wiem czy telewizja zwróci mi koszty dojazdu, a są następujące: przejazd do warszawy i z powrotem

wynosi: Ziel. Góra - Warszawa poc. pośp. kl I 50%	26755 zł.
Warszawa - Ziel. Góra eksp. kl I 50%	32130 zł.
miejscówka	3600 zł.
I dieta	<u>12200 zł.</u>
Łącznie	<u>74685 zł.</u>

Należność proszę przekazać na konto:

P.K.O. Oddział I Zielona Góra Bogusław Baj Leonarda
97518-21890-170-4 Zielona Góra.

tel. H-awa p. Malinewski p. Longka 117-81-89

Bogusław Baj
Zamenhofs 40/2
65-186 Zielona Góra
Tel. 49-26

Zielona Góra dnia 20.01.1992

Dotyczy: pismo znak 722/XIII/P

Ministerstwo Obrony Narodowej

Departament Kadr

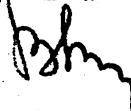
w W a r s z a w i e

W załączeniu przesyłam arkusz przebiegu mojej służby w Z.W.Z. - Armii Krajowej na tyle szczegółowy na ile pozwoliła mi moja pamięć, przecież to szmat czasu oraz 11 lat syberii.

Jednocześnie informuję że dokumentów żadnych innych nie posiadam gdyż zabrano mi je przy aresztowaniu w roku 1945.

Z wielkim szacunkiem

Bogusław Baj

Życiorys chronologicznie.

1. Urodzony w Zawalowie.
2. Szkoła powszechna w Zawalowie.
3. Gimnazjum dwie klasy Zamość 1937/38 - 1938/39
4. Marzec, sierpień mobilizacja. 1 wrzesień wojna.
5. Pierwsze dni okupacji październik, listopad, grudzień. 1939
6. Wyjazd do Warszawy z P. Jabłońskim.
7. Przysięga na ulicy Żłotej w mieszkaniu Państwa Jabłońskich
Przysięgę przyjął "Adam" 6.01.1940
8. Pierwsze kroki konspiracji - teren Warszawy-Łącznik
Ochrona "Adama" Zdobywanie broni. Przewóz do Warszawy.
9. Rok 1941 m-c lipiec. Grupa: panie "Ptaszek" Paweł Niemiec"
Grupa na Lwów. Kolejarz w niemieckim mundurze. Łatwość prze-
kroczenia granicy. Punkt kontaktowy- ~~dworzec kolejowy~~ na
stacji Lwów Podzamcze. Dobre dokumenty kolejowe-łatwość
w kontaktach z ukraincami.
10. Organizacja komórki Oddziału II KG ZWZ. na terenie Lwowa.
Obszar otrzymał kryptonim "SSS" w skład obszaru wchodziły
woj. Lwów Stanisławów Tarnopol i Wołyń.
Organizacyjnie utworzono sześć Wydziałów: I Org. II Wyw. I
Kontr wyw. III Bojowo Operacyjny IV Kwatermistrzowski V łącz.
VI BIP. W połowie września przybył.
Przybył we wrześniu też ~~grupa~~ warszawska ekipa. Szef II
Oddziału "Walery". Szefem BIP był "Wasyl"
W Tarnopolu był Szefem "Czermy". Przemysł "Radwan"
Komendant Okręgu Lwów - "Esem"
Jedną z pierwszych akcji, cementarz janowski - zawieszono
tablicę "NUR FÜR DEUTSCHE" Zrobił to BIP. Inne akcje.
11. Powrót do Warszawy - Kurs szkoły podchorążych grudzień 1941
^{Kapral podchorąży.}
1942. marzec. Egzamin - przejazd po Warszawie w mundurze
oficerskim niemieckim z odpowiednimi dokumentami. Marzec
1942 - ~~lipiec~~ ^{marzec} 1944 Łącznik - kurier Lublin-Lwów-Kraków
M-c marzec 1944 - lipiec 1944. Oddział II KG Armii Krajowej
Samodzielna Komórka V-O Okręg Armii Krajowej Lublin, Obwód
Hrubieszów - Wywiadowca. Czerwiec 1944 awansowany do st. Plutonowe
Lipiec 1944 styczeń 1945 Organizacja "NIE" Łącznik. ^{podchorąż}

Życiorys chronologicznie.

- 1/ Urodzony 5.09.1924. Zawalów Powiat Hrubieszów, Wojwództwo Lublin.
- 2/ Szkoła podstawowa w Zawalowie 1930-1936 rok.
- 3/ Gimnazjum w Zamoseiu 1937-1938. 38-39
- 4/ Wojna z Niemcami 1939 rok. Okupacja.
- 5/ Rok 1940- Organizacja Związek Walki Zbrojnej. Warszawa ul. Żłota 6/20
Mieszkanie Państwa Jabłonskich. Przysięga ^{Robert} K. Konspiracja. Trójki.
- 6/ Rok 1941 Z.W.Z. grupy "Wachlarz" ^{Stanisław - Umiński}
- 7/ Rok 1942. Skierowanie do Okręgu Z.W.Z.-A.K. w Lublinie. Oddz. Dywersji specjalnej. Skierowanie na podchorążówkę w Warszawie Agrikola. 1943 r.
- 8/ Kenie 1943 r. Ochrona Kurierów. Frankfurt/Mein. Praga. Berlin-Hamburg.
- 9/ Wiosna 1944-. Zdobywanie Broni-transport do Warszawy. Bitwa pod Świdnikami. Odbicie wiesniów rannych w Hrubieszowie rannych pod Świdnikami - wywiezienie do szpitala lesnego w lasach strzeleckich.
- 10/ Miesiąc Lipiec 1944. Przesłanie broni do Warszawy dla Zgrupowania "Radosław"
- 11/ Powstanie w Warszawie 1 08 1944
-Wola ul. Okopowa- Kercelak-Młynarska- ochrona Komendy Głównej Armii Krajowej. Sztab w f-ee Kamlera -Oddział "Stasinka".
Monopol- Środmieście-Czerlniaków-Obrona Powiśla.
- 12/ 15 września Patrol Rozpoznawczy na Pragę. Rozkaz "Radosław" kontakt z wojskiem polskim i ZSRR. pod dowództwem Oficera łącznikowego "Enity"
Aresztowanie pod zarzutem szpiegostwa - NKWD-ZSRR. Drobna rozruba-ucieczka
- 13/ Melduję się w Okręgu Lublin. Skierowanie do Powiatu Hrubieszów jako Z-ca Delegata Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie.
- 14/ Pracuję w Gminie Miączyn w charakterze Sekretarza Gminy.
- 15/ Masowe aresztowania żołnierzy Armii Krajowej na terenie zamieszczony.
30 Oficerów Armii Krajowej w więzieniu w Zamoseiu. Rozkaz.- Wykonany.
U.B. wraz z NKWD szaleją. Aresztowania. Nietrafne-aresztowani nie wracają do domów.

- 16/ 15.01.1945 aresztowany jestem przez Kontr Wywiad 6 Lotniczej Armii ZSRR. Koszary w Zamosciu. Sledztwo prowadzi Kapitan Lewandowski. Tłumacz z wojska polskiego- plutonowy. Sledczy zabiera mi buty "oficerki" oraz pieniadze: dolary i nowe polskie pieniadze.
- 17/ Przewożą mnie do Pruszkowa- przez otwór w porwanej planecie którą jestem przykryty, widze ruiny Warszawy. W Pruszkowie siedze w piwnicy, sledztwo trwa. Nie podpisuje dokumentów sledczych-biją.
- 18/ 02 1945 sadzony jestem przez Wojskowy Trybunal 6 Lotniczej Armii ZSRR. Przewodniczący składu sedzowskiego Major Moskwin. Wyreku nie podpisuje -machają na to ręką i mówią "i tak na bielejcie niedwiedzi"
- 19/ W noc wyprowadzają mnie z piwnicy i sadzają na samochód ciezarowy. Jedziemy przykryci planetką. Dokąd ? niewiadomo!
- Przejeżdżamy rzekę większą. Zatrzymują nasz samochód pytają co nam wiesz, odpowiedz-tajna poczta. Więzienie w Brzesku.
- W celi około 150 mężczyzn -słimy lub siadamy w kucki i tak śpimy- straszne rzeczy co sie dzieje. Głód-smród i przygnębienie moralne.
- 20/ Najgorsza to jest moja bezsilność na to co się dzieje.
- 21/ Po dwu tygodniach wyjazd z więzienia w Brzesku. 30 wagonów .
- W naszym wagonie 53 osoby. Śpimy na stojąco .Potrzeby fizjologiczne pod siebie. Smród-wszy, 6 dni nie otwierają wagonów. Głód niektórzy więźniowie mają suchary-czeszują. Przyjeżdżamy do Moskwy. Łazienka. po 4 litry wody na więźnia i spowrotem do wagonów. Jedziemy 63 dni. Wychodzimy z wagonów. Duży śnieg . Prowadzą do lasu około 6 km. Zatrzymują - duży kołek na nim tabliczka i napis: O.Z.P. Nr.-3. Nasz konwój ma namioty ocieplane. My palimy ogniska kładziemy obok gałęzie sosny i tak śpimy. W zamian chleba dają mąkę owsianą.zawsze z rana .Na pięciu więźniów jedna banka po konserwie-rzuca się tą mąką do banki kładzie śnieg i gotuje się owsiankę. I to na cały dzień-nie więcej nie dają.
- Więźniowie umierają szczególnie starsi-wywożą trupy na saniach

ciągnie je byczek czarno biały. Pracujemy w lesie -seinamy drzewo na budowę piekarni i kuchni, praca trwa 16 i więcej godzin. Ludzie padają i umierają. Kto wyjdzie za wyznaczony teren zostaje zastrzelony.

22/ Początek m-ca czerwca wzywa mnie "Oprużnik" taki Pełnomocnik był przy każdym Obozie Pracy. Był często ważniejszy od Naczelnika Obozu. Rozmowa trwa około czterech godzin i dopiero pod koniec pyta mnie czy coś wiem i czy znam Generała Okulickiego. Nieznam i nie wiem. Straszy że jeśli nie powiem dostanę dodatkowy wyrok i to może być "wyższej miary nakazanie" ale myślałem że tylko straszy. Puszczają mnie do baraku. Po kilku dniach przychodzi nadzorca w noc i zabiera mnie wyprowadzając za obóz do samochodu.

Po kilku godzinach jazdy wsadzają mnie do wagonu "Stałyński" specjalnie dla więźniów-ekimów do góry. Jada około tygodnia. Dobrze jest! Jese mi dają i to nawet dobre jedzenie, co ja mówię niebo w głębie nie i nie pracuję ale nie wiem dokąd mnie wieżą. Wreszcie otwierają się drzwi i "wychadzi" patrz Moskwa. Sto! "Czarny teren" samochód więzienny, wchodzi a raczej mnie wypychają bo tam było już trochę więźniów. Uprzedzają nie wolno rozmawiać. Jedziemy.

Wreszcie zatrzymujemy się, zgrzyt zawiasów na bramie ~~wjrz~~ ruszamy jedziemy dalej. wreszcie stajemy i znowu "wychadzi-bystro i sadiś" więzienie, rewizja łącznie z "żabką" Dowiadują się że to więzienie moskiewskie "na Łubiance" Wprowadzają mnie do pojedynczej celi i już po 20 minutach prowadzą jak się okazało na śledztwo. Pytają o Generała Okulickiego, odpowiadam że nie w tej sprawie nie wiem. Znowu straszą albo obiecują że puszczą mnie do Polski jeśli powiem całą prawdę. Odpowiadam że nie wiem i nieznam Generała Okulickiego.

Pytają więc czy znam kogoś z dowódców o pseudonimie "Niedzwiedź" odpowiadam że słyszałem ale nie mogę powiedzieć gdyż nie znam bliżej tego pana. Przesłuchania były jeszcze dwar razy i na tym skończono.

Po kilku dniach zawieziono mnie do jakiegoś budynku i wprowadzono do dużej sali gdzie jak się zorientowałem był to proces grupy Generała Okulickiego. Przez cały proces aż do ogłoszenia wyroków nikt mnie nie pytał jedynie zapisano moje dane personalne. Nie mogłem nawiązać żadnego kontaktu z grupą ponieważ posadzone mnie w drugim szeregu i nie zezwolono rozmawiać. I tak przez cały proces. Po zakończeniu procesu jeszcze na Łubiance przebywałem około miesiąca a następnie wwieziono mnie do poprzedniego obozu. Po kilku miesiącach już byłem chory z głodu /ważyłem 48 kg na wzrost 180 cm./ "decadiga". W m-cu sierpniu w obozie pozostało 400 osób, reszta była opodal pochowana z tabliczkami z brzozy kory u nogi. Prawie wszyscy nie mogą chodzić, panuje szkerbut, wylatują zęby, trawa w obozie zjedzona - plać czysty i te wazy i pluskwy ni do zniesienia. Nogi mi opuchły i z ciała wypływa woda, tworzą się rany.

23/ Wyjazd do obozu w Ingaszu-obóz dla chorych z głodu, wchodzimy do obozu i myśleliśmy że to raj, grządki cebuli, ziemniaki, pietruszka i nikt tego nie zjadał - dziwne, ale już po kilku godzinach wiemy że kto z naszej grupy chciał to wyrwać i zjeść więc go pobito do śmierci. Idziemy do łazni obsługiwanej przez dwóch starszuchów / profesorów jak się później okazało - z Moskwy / oglądają nas i wręcz mówią kto z nas ma szansę przeżycia. Mnie mówią że będę żył - cieszę się Jórkwie Ciebie kiemu też mówią że będzie żył, cieszymy się razem, mamy po 21 lat. Chodzimy do pracy w kuchni obozowej i zjadamy wiadrami zupę. Przybywa nam i siła i ciało. Zapadam na M malarię idę do baraku szpitalnego i znowu myślę że to już koniec. Jurek mnie pociesza że wyjdę z tego - myślę a co on ma mówić?

W tym baraku szpitalu lekarzem jest grek o nazwisku Isifidi po rozmowie z nim w której to dowiedział się że jestem Polakiem powiedział mi że bardzo lubi Polaków gdyż miał przyjaciela Polaka - partyzanta, oświadczył wręcz że nieda mi umrzeć i rzeczywiście wyzdrowiałem,

nauczyłem się po rusku kląć i trochę mówić a przede wszystkim żyć w tych warunkach.

24/ Komisja lekarska-destajemy z Jórkiem kat zdrowia "A" Transport do obo-
w Wicherowie -ciężka praca, racje żywnościowe głodowe, praca 16 godzin,
norma nie wyrobiona -20 dkg chleba na cały dzień i 1/2 litra zupy z
brukwi. Bardzo dużo ruskich żołnierzy i kłódzieji, nie lubią Polaków
zresztą i Naczelnik obozu i nadzór też nas nie lubią, mówią "polski pan
i śpiewają piosenki" na dołu i w zamiesie, tlejęt bieżą kaci
Nie przejmujemy się raz tylko spróbowano nas pobić lecz skoneczyło się
na tym że czterech ruskich zabrano do tak słwanej "san czastki" bo byli
trochę poturbowani. Wiedzą nas nie zaczepiano a wręcz ustępowano-
takie było życie bezwzględne o niezwe nie podiełasz "zakon tajga
prekursor niedwied"

25/ Szykują transport do Sosnówki Oboz Pracy gdzie ładują wagony drewnem.
Wyjeżdżamy na ochotnika, byle dalej od Wicherówki.
Jurek zostaje kucharzem ! hurra, będziemy żyć! Ja pracuję na załadunku
drewna na wagony kolejowe-noszą czasem pomagam w kuchni Jurkowi więc
trochę podjadam . Jurka w pewnym momencie wyłuskają z kuchni gdyż
nadzercielowi dał po buzi, ale ja trafiał do piekarni i dobrze jest!
Jurek pracuje na załadunku drewna lecz ja w piekarni niema biedy,
głodni nie jesteśmy.

26/ Szykują nowy transport do Kanska i chodzą plotki że tam jest dobrze
gdyż jest to wzorcowy oboz pracy i rzeczywiście na "naraach " przykach są
materace i przesieradka.

Pracujemy przy rozbijaniu pniaków drewna dla zakładu który produkuje
spirytus z tego drewna.

Omyłkowe do naszego miejsca pracy /~~xxxxxxx~~/ w "zenie"/ wjechały 4 wagony
z pomidorami ogórkami i inne były też . Rozbijamy wagony wyładowujemy
pomidory ogórki cukier i jakie obuwie i odzież. Trafiam na tydzień do
karceru , straszą nowym wyrokiem.

27/ Wywożą nas polaków do obozu pracy w Reszetach. Przyjeżdżamy tu jest już grupa polaków-niektórzy znajomi z poprzednich obozów niektórych poznajemy. Wymieniamy adresy na wszelki wypadek. Nie pracujemy - jedzenie względne. Rosjanie nam zażywiają. Po dwu tygodniach jedzie pierwsza grupa- 8 osób czekamy swojej kolejki. Po dwu tygodniach wyjeżdżamy. Jedziemy w "stałypinie" ale pociągiem pospiesznym. Mija chyba 10 dni jesteśmy w Brześciu. Mieszkamy w baraku - "prawie wolni". Jest tylko jeden strażnik. Spi razem z nami. Nie rozbiera się do spania. Spi nawet w butach. Przechodzimy kwarantannę. Mija dwa tygodnie- jedziemy. Jesteśmy w nowych ubraniach. Prowadzą nas na dworzec. Wsiadamy do pociągu. Wagon "stałypinski" dziwimy się nawet że do polski i w tym wagonie. Nikt z nas nie zwrócił uwagi że pociąg jest z tablicami Warszawa - Moskwa a nie odwrotnie. Jedziemy dwa dni, coś za długo i jeszcze jeden dzień. W nocy przyjeżdżamy. Wyprowadzają nas z wagonu. Żołnierze, psy i krzyk "sadiś" za chwilę widzimy "Moskwa Biełaruskij wogzał". Za chwilę podjeżdża "czornyj woron" wsadzają nas i wiozą. Podwórze więzienne, skądś je znam, oczywiście "Łubianka". Po kilku miesiącach wywożą nas do Tajszetu-OZELAG obóz przesyłka. Tu następuje rozdział więźniów na "ugałownych" i "politycznych". Z Tajszetu wiozą nas do Bracka Nad Angarą/rzeka/. W obozie nie pracujemy. Czekają na jakąś komisję. Po kilku tygodniach Komisja lekarska i do roboty. Pracuję w kesonach. Budujemy podpory pod most na angarze-kolejowy. Praca bardzo ciężka, nie wszyscy wytrzymują, ciśnienie 2 atm, po wyjściu z kesonu niektórzy mają krwotoki. Więźniowie głuchną, lekarze nie wiedzą co robić, bo icóż to za lekarze, najczęściej Studenci więźniowie, ledwie opatrunek umie zrobić! Myślimy o ucieczce samechodem który dowozi ziemniaki i warzywa

do kuchni obozowej/ co drugi dzien po południu/
Wreszcie akcja ucieczki-niepowodzenie,silnik po uderzeniu w bramę
gasnie-żołnierze z wieżyczek strzelają bronią maszynową-
kierowca i pasażer z kabiny uciekają za bramę,my wracamy do baraków,
Józek Kowalski ranny lekko w rękę,nic grzelnego-bandażujemy.

28/Władze obozowe przygotowują transport więźniów na " Kołymę"

Jestem na liście,Jurek zostaje-szkoda ale jedzie Józek Kowalski
oraz mój przyjaciel Raul Walenberg-szwed-aresztowany w Budapeszcie,
uratował tam masę żydów i węgrov w czasie okupacji. Na zaproszenie
Sztabu Wojsk Radzieckich pojechał gdzie został aresztowany i skazany
na 25 lat" ITL" Bardzo ciekawa postać-sympatyczny,zaprzyjajnilismy
się-bardzo zle mówi po rusku!rozmawiamy po niemiecku.

W dniu transportu dostaję wysoką temperaturę-lekarz mnie odrzuca.
Pracujemy w kamieniołomach budowa zapory wodnej na Angarze,przyszła
"hydro elektrownia"Bardzo ciężka praca jest tylko młot,taczka i my-
jako numery^{bez} nazwiska .Nosimy numery na plecach i spodniach.
Mój numer 2-796.Karo Stefanski ma numer 2-797 a Jurek 2,- 801
Wywożą nas "na sztrafmuju 0-16 na trasie Brack -Tajszet.

Praca w kamieniołomach bardzo ciężka, norma wysoka nie wykonujemy-
dają nam raz dziennie zupe /woda po wygotowaniu lisci kapusty/
i 200 gram chleba owsianego z osciami. Jórek jest brygadziatą
a ja gotuję obiady w kamieniołomie gdyż obiadów nam nie przywożą.
Głód i ciężka praca,wieźniowie umierają z wycieńczenia.

Strajk w obozie trwa 2 dni -nie wychodzimy z baraków ale na trzeci
dzien wchodzą żołnierze z bronią do obozu wyganiają wszystkich z
baraków, rzekomo bedzie przemawiał Naczelnik obozu.Ci którzy nie~~wychodzą~~
chcieli wyjsc zabito i wyrzucono na plac. Z placu zaganiają nas
do wczesniej wykopanego dużego dołu pod ubikacje obozową/5mX30/
Karabiny z wież obozowych nastawine na ten dół. Kilkadziesiąt osób
nie wchodzi między innymi my z Jórkiem- wolimy zginac na wierzchu
a nie wjamie. Przychodzi Naczelnik obozu pijany,ledwo stoi na nogach.

Coś bełkocze! puzniej smieje się z nas że się boimy, że niema wśród nas odważnych. Po godzinie zaganiają nas do baraków, bez obiadu i bez kolacji. Na drugi dzien nie wychodzimy z baraków, słyszymy szum silnika jak gdyby czołgi jechały i rzeczywiście, czołg wjechał do obozu i przejechał wzdłuż barak razem z więźniami. Więźniowie wychodzą z baraków. Koniec strajku-idziemy do pracy.

Z kamieniołomu ucieka dwu więźniów lecz nie daleko, podobno 5 km. Zabici leżą przed bramą jak wychodzimy do pracy /leżeli przez dwadzieścia. Jesteśmy głodni, wycieńczeni niechce się żyć a rosjanie śpiewają, że też im się chce śpiewać. Polacy się modlą, prawie wszyscy milczymy co dalej? najgorsza to ta nasza bezsilność! no bo cóż możemy zrobić? Jesteśmy załamani psychicznie, zresztą nie tylko my inni więźniowie szczególnie europejczycy też-bardzo duża śmiertelność wśród właśnie europejczyków to znaczy umierają litwini, łotysze, estonczycy finowie, Niemcy, czesi, węgry, polacy jugosławianie, rumuni, Grecy i Austriacy z którymi bardzo się przyjaźnimy.

Po tym strajku robią "rozwód bez pośrednictwa" wyjście do pracy ~~przez~~ przez bramę bez ostatniego, coś potwornego, biją prawie do śmierci w bramie wyjściowej /pakami drewnianymi/ Jest jesień dają nam tak zwane "czunie" to jest ~~na~~ kawałek opony ściągnięty drutem z przodu i z tyłu i sznurkiem przywiązany do nogi. W tym mamy chodzić zimą też. Brak szmat do owijania nóg. Najgorsza jesień-błoto mokro i zimno w nogi. Mówimy że to już chyba będzie koniec, chociaż żyć chcemy! W kamieniołomie zrobiliśmy sito dla sortowania kamieni. Na drugi dzien już go nie było mamy to robić ręcznie!

29/Nadchodzi rok 1952, rok mojej "wolności" koniec wyroku woj. trybunału Proszę Naczelnika obozu aby zezwolił na noszenie dłuższych włosów, niema mowy.

Wreszcie wychodzę na wolność, ale na razie wiozą mnie do więzienia w Krasnojarsku. Więzienie carskie jeszcze w jednej celi na scianie

widzę wyryte w cegle nazwisko Powstanca 1963 roku " Józef Puchalski"
/ledwie widoczne -ryje głębsze litery-strażnik nie zwraca uwagi na
cele w której siedzimy gdy wychodzimy "NAWOLU"

Ryję w cegle swoje nazwisko i i Armia Krajowa rok 1952.

Mysle o jūrku-został tam -jeszcze kilka lat-kiedy się spotkamy?
myślę o wszystkich polakach którzy tam jeszcze zostali .Józek Kowalsk
przed moim wyjazdem wrócił z Chabarowska, opowiadał że w transporcie
na kołymę zachorowało wielu więźniów między innymi on i Walenberg,
W Chabarowsku trafili do wiezienia-szpitala i z tamtąd Józka przywiez
na 0-16 natomiast Walenberg tam został jeszcze.

Z wiezienia w Krasnojarsku wiozą na nadal pod konwojem do Motygina.

Z krasnojarsko po Jenisieju w dół a puzniej od " STRIE ŁKI"

po Angarze do Matygina . Przychodzą kupcy i szczypią tak jak konie
bo chudzi jesteśmy i słabi.

30/ Mnie wybiera jakiś wojskowy ale pracujący w przedsiębiorstwie geologi-
nym. jedziemy ciągnikiem a właściwie na saniach latem gdyż te sanie
~~XXX~~ są ciągnięte przez ciągnik.

31/Miejscowość Murażna-kilka domków syberyjskich z drewna , a właściwie
baraki z gotowymi pryzami. Dają nam sinniki da napienie sianem.
Bostajemy koce i przescieradła. Naczelnik tego Przedsiębiorstwa to
żyd z Łodzi -mówi po ęolsku ale nie rozmawia jak jest więcej osób.
Spotykam dwu polaków ,Adama i Lucka radzą mi pujsc do pracy na wierce-
nia geologiczne, nie mam pojęcia co robic! ide na wiercenia ,to
nawet nie takie trudne. Zarabiam 4 ruble na godzinę- wolni zarabiają ;
~~XXX~~po 12 rubli na gddzinę.

32/ Pracuję tam ~~XX~~ 1 i pół roku . Wyjerzdzamy do Kirgitleju, przediebio-
stwo podobne-jestem już majstrem na wierceniach.

Kupiłem sobie koszule i materiał na spodni,więcej niema pieniędzy.

33/Po dwu latach poznaje tam Lonię Okołodowicz-pobieramy się. Loni ojca
rozstrzelali niemcy w 1944 roku a jak przyszli rosjanie to aresztowali
córkę czyli Lonię za to że była żołnierzem Armii Krajowej.

Dostała wyrok zaocznie /Osoboje sowieszezanie/ z art 63pkt 1
5 lat " I T Ł " Odsiedziała w sąkosei. Obozy w Archangielsku,
Mołotowsku i "O Z E R Ć Ł A G " .

Mamy motor wiee jeździmy do znajomych polaków w Uowie i
Rozdolnym. Spotykamy się dość czesto z Bodanskimi . On
ocalał od Katynia. Obecnie nie chce o tym mówić. Chyba ze względu
na syna Jurka. Jest też w Uowie płk. Krynieki-były Atasz w
Bukareszeie. Żona rumunka. Niesympatyczna. Jest też jeden żyd
pan Sasz komunista z 1936 roku. Uciekł z Polski do ZSRR i
tam po dwu lataach działalności aresztowano go pod zarzutem
szpiegostwa. odsiedział 10 lat ale nie wyleczył się z komunizmu.
W sumie jest mała "Polonia" nieformalna.

Lonia zostaje zwolniona z zesłania na podstawie amnestii. Może
wyjechać. Zostaje. Wyjeżdżamy do Tatarki lecz ja dostaję pracę
o 20 km dalej. Lonia w Ciąży. Zimą wyjeżdża Lonia. Samochodem po I
Angarze do Kanska z tamtąd do Baranowiez pociągiem.

Rok 1955 czerwiec urodziła się Krysią. Przyjechał Komendant i
spisywał nasze dane-wyjazd do Polski.

Miesiąc grudzień 1955 wyjeżdżamy -repatriacja. Przylatuję samolotem
do Krasnojarska, pociąg ostatni z polakami odjechał. Komenda
Milieji-duża awantura ,każą nam wracać-nie ma mowy ,okupujemy
pokój Komendanta MO. Dają nam "anioła struża" i gonimy pociąg z pola-
kami. Moskwa ,czekamy na nasz transport. Zwiedzanie tajne Moskwy,
niemam żadnych dokumentów.

Jedziemy przez Lwów. Lonia dojeżdża z Krysią do Lwowa. Awantura.
Komendant transportu nie chce zabrać Loni i Krysi. Zostają we Lwowie.
Granica-Moskwa, rozmowa z Pełnomocnikiem Rządu Polskiego do Spraw
Repatriacji. Komenda Transportu się zgadza. Lonia Przyjeżdża na
granicę. Przejeżdżamy granicę -nie wierzymy własnym oczom, już
nie ma ruskiej ochrony pociągu. Medyka, ludzie wychodzą z pociągu,
całują polską ziemię-nareszeie w Polsce!

Богуслав Бай
Заменгофа 40/2
65-186 Змелона Гора
Тел. 49-26

Змелона Гора
20. 01. 1992

Касается: письмо знак 722/XII/II

В ~~Министерство~~ Министерство
Оборонн. Народной
Департамент Кадр
в Варшаве

В заключении ~~переслано~~ переслано Браз
ной службы в Армии Крайовой
на столько ~~только~~ на сколько
на столько ~~только~~ на сколько разрешает
моя память, ~~Вот, ведь это так~~ но
~~много времени на и и лет в~~
~~Армии Сибири~~
при том и лет в Сибири.

Одновременно сообщается что
документов никаких других не
имею, потому что забрали все их
во время ареста, в 1945 г.

С большими уважением
Б Б

Translation p.7 of Boguslaw Baj's ~~Book~~
Chronological Summary

~~starting with~~ ~~links~~ links 6-18

28/ Первое знакомство с лагерем арестованных
на Колыме. Меня тоже записали
в этот список, Юрий Остерле-Шам,
но есть Юзеф Ковальский и такой мой
друг Райн. Валенберг - швед - аресто-
ванный в Бухаресте, спел он там
много эррейш и венгерск во время
аккурации. На приглашение.

Штаба Армии Советской, перекл.
он где его арестовали и где
оставили арестованного и оуждён на
25 лет ИТЛ. (Исправительное

Трудовое Лагерь). Он очень интери-
ный человек, симпатичный,
подружился мы - меня плохо говорит
по-русски, разговаривали по-немецки

В день транспорта я дотро выдохнул
температуру - был меня ~~от~~
отбрасывает. ~~Меня~~ (Работал в

каменоломне, строил приращение реки
на Амуре, был будущий гидроэлек-
трическое место. Очень тяжёлая
работа, галка, у нас только молот,
тылка, и мы как номера без ~~фами~~.

(2)

французский. Ноши номера на плечах
и брюках. 5

Мой номер №-796, ~~номер~~
Карел Стефанский имеет номер
№-797, а Юрек №-801.

Уводят нас на штрафную
колонну ~~№-16~~ №-16 на дороге
Братск - Тайшет.

P. 9, lines 5-10 translation:

Думают о Юрке, которые остались
еще там. Будет еще несколько лет
когда уйдут. Думают о всех
поляках, которые там еще остались.
Юзеф Ковалевский перед своим выездом
вернулся с Хабаровска. Рассказывал
что в транспорте на
Колыму ~~заботе~~ заболело
много арестованных и
заключенных, много дружин от
и Валленберг. В ~~Хабаровске~~ Хабаровске
попали в Туркменскую больницу,
откуда Юска привезли на Р-16,
но Валленберг еще там остался.

Zielona Góra dnia 27 stycznia 1992.

Szanowni Państwo Walenberg !

Z Warszawy otrzymałem list od Pani która prosiła abym opisał moje spotkanie z Raulem Walenbergiem w Bracku nad Angarą były ZSRR. Państwo rozumiecie że minęło już ponad 40 lat od naszego spotkania i pewne sprawy uszły z mojej pamięci. Dwa lata temu Polska telewizja nagrała zemną wywiad gdzie opowiedziałem w dużym skrócie moje przeżycia w więzieniach i łagrach w ZSRR i spotkanie z Raulem Walenbergiem -moim przyjacielem z Bracka. Najpierw parę słów o sobie,aby wprowadzić w sytuację w jakiej znaleźliśmy się tak Raul jak i ja. Otóż ja należałem w czasie okupacji niemieckiej do Armii Krajowej i walczyłem z Niemcami do chwili wyzwolenia,lipiec 1944 roku. W m-cu sierpniu 1944 zacząłem pracować w gminie Miączyn na stanowisku Sekretarza gminy. W styczniu 1945 roku przed wyjściem do pracy mój dom otoczył oddział kontr-wywiadu 6 Powietrznej Armii ZSRR i po dokonaniu rewizji aresztowano mnie i zawieziono do Zamościa do siedziby tegoż kontr-wywiadu. Po wielu przesłuchaniach i torturach przewieziono mnie do Pruszkowa,zakończono przesłuchania i Wojskowy Trybunał 6 Powietrznej Armii ZSRR skazał mnie na 7 lat obozów pracy przymusowej o specjalnym reżimie. Przewieziono mnie do więzienia w Brześciu n.Bugiem,a później do Nachodki k.Władywestoku. /63 dni/ Potem byłem w Moskwie na procesie Grupy Szesnastu z gen.Okulickim i Stępkowskim. Potem były inne więzienia i łagry na Syberii aż w roku 1949 zawieziono mnie do Tajszetu i stamtąd do obozu w Bracku. W tym obozie byli tylko więźniowie polityczni,był to tak zwany" OZIERŁAG" /Osobyj zakrytyj reżimnyj łagier/ Początkowo nie pracowaliśmy,później jednak zmuszono nas do pracy przy budowie mostu na Angarze. Bardzo często uzupełniano stan więźniów w tym obozie gdyż dużo umierało z głodu, wycieńczenia ,ciężkiej pracy i zimna oraz różnego rodzaju chorób jak szkorbut i awitaminoza. Pewnego dnia po południu do obozu wprowadzone około stu więźniów rozdzielono na brygady i wszyscy rozeszli się został tylko jeden na placu jak gdyby nie wiedział co z sobą zrobić. W tym transporcie akurat Polaków nie było więc podszedłem do tego więźnia i zapytałem kto on jest ? odpowiedział że "nie ponimaju" więc zapytałem czy jest Niemcem ? odpowiedział po

niemiecku że jest szwedem./znałem dość dobrze język niemiecki/ Zaczęliśmy rozmawiać po niemiecku. Walenberg początkowo nie wiele mówił/chyba obawiał się/ale po kilku chwilach i po zjedzeniu jakiejś zupy którą dał nam mój przyjaciel Jerzy Cichocki /pracował kucharzem/i dożywił nas, doszliśmy do wniosku że możemy zostać przyjaciółmi. W tym obozie było dość dużo Polaków i mieliśmy własną polską brygadę i chcieliśmy Raula wziąć do naszej brygady ale Naczelnik obozu nie zgodził się /powiedział że jak na jedną brygadę to za dużo kontrewolucjonistów/ Pracowaliśmy w różnych brygadach ale wieczorem przed zamknięciem baraków na noc,spotykaliśmy się i dzielili.my się tym co mieliśmy do zjedzenia. /Cichocki nas zaopatrywał/ Prawdę mówiąc to nie interesowałbym się Raulem gdyby nie to że on siedział w więzieniu w Moskwie "Łubianka" i ja też tam byłem podczas procesu w 1945 roku w m-cu czerwcu. Raul tam był w 1947 roku,tam odczytano mu wyrok i tam spotkał generała Okulickiego i mówił że gen. Okulicki miał drugi proces sądowy i dostał karę śmierci.Stąd moje zainteresowanie które później przerodziło się w przyjaźń. Ale pora na wiadomości o Raulu Walenbergu. Według tego co zostało mi w pamięci to Raul po wkroczeniu wojsk sowieckich do Budapesztu gdzie przebywał Raul,z Komendantury Wojsk Sowieckich otrzymał zaproszenie od generała Sierowa aby przyjechał na rozmowę co do dalszej jego działalności w tym mieście. Raul jak opowiadał nie bardzo chciał jechać ale przyjaciele doradzili mu aby jednak pojechał. Pojechał z kierowcą samochodem do tej komendantury,wprawdzie nie było tam żadnego generała Sierowa,był tylko jakiś/półkownik który po dwu godzinnej rozmowie aresztował go oskarżając o szpiegowstwo. Przebywał tam około trzech tygodni i tam rozpoczęły się przesłuchania. Następnie został wywieziony do Kijowa a później do Leningradu więzienie "Kriesty". W Leningradzie był jeszcze w jednym więzieniu ale z pamięci mi uszła nazwa tego więzienia. W roku 1947 został przewieziony do więzienia w Moskwie na"Łubiankę" gdzie zakończono śledztwo. Sądzony był zaocznie -Osoboje Sowieszczanie! Wyrok odczytano mu w celi na Łubiance,otrzymał 25 lat obozów pracy przymusowej o specjalnym reżimie! W Moskwie Był w kilku więzieniach ale do Tajszetu w roku 1949 pojechał z Łubianki. W Tajszecie był kilka tygodni,a następnie

pojechał do Bracka gdzie spotkaliśmy się.

Raul był bardzo wycieńczony pobytem w więzieniach. Wprawdzie nigdy nie mówił że w czasie śledztwa bito go, może i nie bito, ale napewno był pod wpływem narkotyków przesłuchiwany, bo mówił że dawano mu zastrzyki chociaż nie czuł się chory. W Bracku jak już wspominałem pracowaliśmy w różnych brygadach ale spotykaliśmy się prawie codziennie i rozmawialiśmy o różnych sprawach, trochę o polityce i o możliwościach powrotu do domów w Szwecji i Polski.

W m-cu czerwcu może lipcu 1950 roku sformowano około trzystu osób transport do Magadanu. Byli to przeważnie więźniowie o dużych wyrokach. Do tego transportu trafił Raul i pojechał z drugim moim przyjacielem Józefem Kowalskim. Jechali nawet w jednym wagonie aż do Buchty Wanino gdzie Raul zachorował po zjedzeniu jakiejś ryby i wypiciu wody. Tam się pożegnali z Józefem Kowalskim bo Raula zabrano podobno do szpitala więziennego. Józef Kowalski pojechał do Magadanu skąd wrócił do Polski w 1956 roku. My z Kowalskim spotkaliśmy się w roku 1989 a właściwie to on mnie znalazł, gdyż będąc na zjeździe Żołnierzy Armii Krajowej Łagierników w Gdańsku ktoś z Kolegów dał jemu mój adres. Tyle co ja jeszcze pamiętam opisałem. Jest to nie wiele, ale już i pamięć nie taka.

P.S.

Bardzo często wspominał Matkę, chyba bardzo ją kochał.

Serdecznie pozdrawiam całą rodzinę
Walenbergów i pozostaję z szacunkiem

Bogusław Baj
65-186 Zielona Góra
ul. Zamenhofska 40/2 tel. 49-26

Drumasky Julie Boguska! !

Gnadenwyszkim zapraszam do
Adronia i wyszkliwego do do
as Nowym Akon.

A teraz proszę o wyborec
ze tak drugo prawnym za
obierany adres. Niestety
dopiero teraz udało mi
się adres wysłać.

Jak miły praca wiele de
siostre Mollenberg-^{i rodzinie} in

Мстиславо - в посольствѣ ахъ
записи о немъ Раула -
проработѣ о немъ корреспон-
дентъ - записки въ
тѣхъ листѣ, въ немъ адресъ
подать :

Raoul Wallenberg -
Föreningen

Riddargatan 10,

11435 Stockholm

Sweden

Мурзилъ, въ те дѣне, въ те
дѣнъ мѣне имъ переказъ
къ те дѣнъ Мединъ
дѣнъ интересъ.

Зѣнъ, въ мѣне дѣнъ мѣнъ
по рѣшѣнъ, то мѣнъ
дѣнъ дождѣнъ дѣнъ
дѣнъ спѣнъ. А дѣнъ
постарѣнъ въ дѣнъ дѣнъ
мѣнъ, въ те въ дѣнъ
въ дѣнъ дѣнъ дѣнъ
дѣнъ о дѣнъ дѣнъ.
Мѣнъ дѣнъ дѣнъ - дѣнъ дѣнъ

Barbara Grabowski
Study Resolue. 9/55
02-643 Warsaw

Zielona Gora, 27 January 1945

To The Hahnberg Family!

I got a letter from Warsaw from a woman who asked to describe my meeting with R.W. in Bratsk on the Angara River in the former USSR. You understood that 42 years have passed since our meeting, and some things may have slipped my memory. Two years ago Polish Radio needed an interview with me. There I related in brief my experience in prison and labor camps in the USSR, and meeting with R.W., my friend from Bratsk. Just a few words about myself to introduce you into the situation in which both Raul and I were. I ~~belonged~~ During the final of the German occupation I belonged to Army Krajowa and I fought against the Germans until the liberation in July, 1944. In August 1944 I started working in the regional commerce administration in Międzyrzecz as a secretary of this office. In January 1945 before I left for work my house was surrounded by a counterintelligence unit of 6th Air Force Army of the USSR and after ~~searching~~ I was arrested and taken to ~~Warsaw~~ to

(2)

The headquarters of this country/ligon unit. After many ~~studies~~ interrogations and torture I was taken to Pnieszko. The interrogation was finished and the military court of the 6th Air Force Army of the USSR sentenced me to 7 years of labor camps of special regime. I was taken to the prison in Brest ~~where~~ on the Bug River and later to Wlchotka near Vladivostok (63 days). Later I was in Moscow to join the ~~army~~ ^{think of} the (Group of 16) Group G Szemashko with General Okulitch ~~Okulicki~~ Okulicki and Stanislaw Jankowski. ~~Then the there~~ There were other prisons and labor camps in Siberia, and in 1949 I was taken to Tishket and from there to the camp in Batsk. In this camp there were only political prisoners. It was the so-called Ozerlag (a special closed camp under special regime).

At the beginning we did not work but later we were forced to work at the construction of a bridge on the Angara River. The number of prisoners was often supplemented in this camp because many ~~that~~ were dying from hunger and exhaustion, hard labor, and cold weather, and different kinds of diseases such as scurvy and lack of vitamins.

One day in the afternoon, about 100 prisoners were brought to the labor camp, divided into brigades, and all went to their barracks and there was only one left behind, so if he did not know what to do. There were no ~~Poles~~ Poles in this transport, so I came to this prisoner and asked him who he was. He answered ~~do not~~ "he doesn't know." So I asked if he was German. He answered in German that he was Swedish (I know the German pretty well). We started to speak in German. At the beginning Walenberg did not say much (maybe he was afraid) but after ~~a few~~ some time and after eating some soup given us by my friend Jerzy ~~Chick~~ ~~the~~ Cichocki (he worked as a worker and fed us), we ~~became~~ became friends. ~~that~~

In this labor camp there were many Poles and we had our own Polish brigade and we wanted to bring Ryszard into our brigade, but the chief officer did not agree. (he said that it would be too many counterrevolutionists for our brigade.) We were working in different brigades but in the evening before the barracks were closed for the night we met and shared food, (Cichocki delivered the food.)

To tell the truth, I would not be interested in Rasol if he ~~did not stay~~ only because he was in the Lubianka in Moscow at the same time as I was during the trial in June 1945. Rasol was there in 1947, his sentence was read to him and he met General Okulicki there and said that General Okulicki had had a second trial and had been sentenced to ~~death~~ death. That is why I got interested how my interest started which later became friendship. And now it is time for information about Rasol Walenberg.

From what I say in my memory, I after the Soviet Army ~~came into~~ took over Budapest, where Rasol was, he got ~~was visited by~~ an invitation from the Soviet Army headquarters from General Snow to come and talk about his further activities in this city. Rasol ^{did not want to go} as he told me, but his ~~first~~ friend advised ^{him} to go. He went by car with his driver to the headquarters. There was no General Snow there, there was only a colonel who arrested him after a two hour conversation ~~and~~ he was released.

of espionage. He was there for about three weeks and then the interrogation started. Then he was taken to Kiev and later to ~~Kresty~~ 'Kristy' Prison in Leningrad. He was in the same prison in Leningrad but I do not recall the name. In 1947 he was taken to Lubianka in Moscow where the investigation ~~with~~ investigation was completed. He was sentenced in absentia. The sentence was read to him in his cell in Lubianka. He ~~was~~ got 25 years of labor camps under special regime. He was in a few prisons in Moscow but he was taken to Tashkent in 1949 from Lubianka. He was in Tashkent for a few weeks and he went to Bratsk where we met.

Rasul was very exhausted because of his incarceration. He never mentioned that he was beating during the interrogation. Maybe he was not but for sure he was interrogated under the influence of drugs because he said that he had been given injections though he had not felt ill.

In Bratsk as I mentioned we worked in different brigades but we met almost every day and talked

about different matters. A little about politics and the possibilities of returning home to Sweden and Poland! In June or July of 1950 a transport to May of 300 ~~prisoners~~ people to Majadah was ~~formed~~ organized. They were mostly prisoners with long sentences. Rasul got to this transport and ~~went~~ left with my other friend Josef Kowalski. They were together in one railway car until Buchta

Varnia where Rasul got become ill after eating fish and ~~drinking~~ drinking water. So there they ~~stayed~~ got sick. There they departed ~~partially~~ because Rasul was taken probably to the prison hospital. Josef Kowalski went to Majadah and returned to Poland in 1956.

~~the~~ ~~with~~ Kowalski in 1989, ~~he~~ actually he found me because she was at the meeting ^{in Gdansk} of the Army Krajowi and Labor Camps. One of the colleagues there told me your name and address. ~~That~~ That is all that I can remember. That is not much but my memory is not very good.

P.S. He very often ~~mentioned~~ mentioned

his mother. He must have loved her
very much.

Greetings for the whole Wallerstein
Family.
Sincerely yours

B B.

Zielona Góra dnia 14 października 1991

Szanowny i Drogi Oskarze !

Dziś dostałem list z naszej polskiej Ambasady w Pradze w którym to uzyskałem Twój adres. Jeszcze tylko nie jestem pewien czy to jesteś Ty. Nie jestem pewien czy mnie pamiętasz, ale Jórka Cichockiego napewno pamiętasz był kucharzem w łagrze O-16 między Tajszetem i Brackiem. Ja Bardzo przepraszam jeśli coś pomyliłem ale z pisma naszej Ambasady wynika że się nie mylę. Proszę Cię napisz zaraz o sobie kiedy wrócisz z ZSRR do domu. Ambasadę następisze że do 1993 roku byłeś obywatelem ZSRR. Bardzo proszę o szybką odpowiedź, później będziemy mogli się spotkać.

Na tym kończę serdecznie Cię pozdrawiam i życzę dużo zdrowia.

Bogdan Baj

Nr łagierny 2-796

P.S. Jeśli się pomyliłem i nie dotyczy to Pana to bardzo przepraszam. Pozdrawiam i życzę zdrowia.

Mój adres: Bogusław Baj

65-186 Zielona Góra ul. Zamenhofs 40/2

AMBASADA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ
W PRADZE
WYDZIAŁ KONSULARNY
Nr. WK 391-15-91

Praga, dnia 04.10.1991 r. 198

Związek Sybiraków
Oddział Wojewódzki
ZIELONA GÓRA

Dot.: poszukiwania adresu p. Oskara Głasowskiego

Wydział Konsularny Ambasady RP w Pradze informuje, że do naszego Urzędu wpłynęła nota Federalnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych CSRF z dn. 27.09.1991 r. zawierająca informacje nt. adresów poszukiwanych za naszym pośrednictwem osób.

W sprawie p. Oskara Głasowskiego nota zawiera informację, że w(w osoba nie była odnotowana w żadnym spisie ewidencyjnym w CSRF. Pod adresem Praha 10, ul. Slovinska 995)18 jest natomiast zameldowany p. Oskar GLAZOVSKI, ur. 01.02.1916 w Petřvaldzie, do 1953 obywatel ZSRR.

Wydział Konsularny nie jest niestety w stanie ustalić, czy chodzi o jedną i tę samą osobę.

Z poważaniem

Zał.: 1 egz.

Za KIEROWNIKĄ
Wydziału Konsularnego
Jacek Doliwa
II Sekretarz Ambasady

AMBASADA RP w PRADZE
WYDZIAŁ KONSULAT. Y
Wpłynęło 9-10-91
Załączników.....
Golówka.....
Nr.....

Č.j.: 318 660/91-K0/1
Příloha:

Federální ministerstvo zahraničních věcí České a Slovenské Federativní republiky projevuje úctu velvyslanectví Polské republiky a má čest sdělit, že Jacek Warzecha, nar. 3.12.1964 Czeszochowa, nebyl zjištěn v žádné evidenci obyvatel ČSFR. Rovněž Jerzy Wieczorek, nar. 24.9.1955 Stopnica, nebyl zjištěn v žádné evidenci obyvatel ČSFR (Jerzy Wieczorek, nar. 23.10.1955 Stopnica, je hlášen na adrese Praha 5, Šimáčkova 12.) Oskar Glasowski, nar. 1912 Praha, rovněž nebyl zjištěn v žádné evidenci obyvatel ČSFR (Oskar Glazovský, nar. 1.2.1916 Petřvald, který byl do roku 1953 státním občanem SSR, je hlášen na adrese Praha 10, Slovinská 995/18.) Hanna Kravcová, roz. Rudzis, nar. 18.7.1954, rovněž nebyla zjištěna v žádné evidenci obyvatel ČSFR (Hana Kravecová, roz. Bujnowská, nar. 18.7.1954, je hlášena na adrese Turnov, Výšinka 1901.).

Federální ministerstvo zahraničních věcí České a Slovenské Federativní republiky využívá této příležitosti, aby znovu ujistilo velvyslanectví Polské republiky svou hlubokou úctou.

V Praze dne 4. září 1991

Velvyslanectví
Polské republiky
P r a h a

AMBASADA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ
W PRADZE
WYDZIAŁ KONSULARNY

Praga, dnia 13.09. 1989 r.

Nr WK 172-391-15-91

Związek Sybiraków
Oddział Wojewódzki
ul. Zamenhofs 40/2
65 186 ZIELONA GÓRA

Wydział Konsularny Ambasady RP w Pradze w odpowiedzi na Wasze pismo nr. 17/91 uprzejmie informuje, że na nasze zapytanie w sprawie Pana Oskara GŁASOWSKIEGO otrzymaliśmy odpowiedź negatywną z miejscowego ZWIĄZKU ANTYFASZYSTÓW i BOJOWNIKÓW ZA WOLNOŚĆ (ĆSPB). Poszukiwania nadal trwają w WOJSKOWYM INSTYTUCIE HISTORYCZNYM w Pradze. Nadmieniamy również, że nie otrzymaliśmy jeszcze odpowiedzi na nasze zapytanie od BIURA EWIDENCJI LUDNOŚCI.

Z poważaniem

Za KIEROWNIKĄ
Wydziału Konsularnego
Jacek Doliwa
II Sekretarz Ambasady

Zielona Góra dnia 12.03.1991.

Z.S. 17...../91

Szanowny P a n
Ambasador Rzeczypospolitej Polski
w Pradze.

Związek Sybiraków Oddział Wojewódzki w Zielonej Górze zwraca się z uprzejmą prośbą do Pana Ambasadora o pozyskanie adresu Pana Oskar Głasowski urodz.1912 r w Pradze /Czechosłowacja/ miejsce zamieszkania do wojny w 1939 roku Praga. W czasie okupacji był wysokim oficerem partyzantki czeskiej w Pradze. w 1945 roku po wkroczeniu wojsk ZSRR do pragi został delegowany przez swojego Dowódcę do przeprowadzenia negocjacji między Komendanturą Wojsk ZSRR i Czeską Partyzantką w Pradze. W trakcie rozmów został aresztowany przez wojska sowieckie sądzony Sądem Zaocznym w Moskwie, otrzymał wyrok 15 lat. Przebywał w różnych obozach pracy przymusowej, między innymi w "OZERŁAGU " w Tajszecie i O-16 przy trasie kolejowej Tajszet Brack-Komsomolsk.

Ponieważ było tam bardzo dużo polaków między innymi:- Bogusław Baj, Jerzy Cichocki, Laudanski i inni bardzo prosimy o udzielenie nam pomocy w odszukaniu Pana Głasowskiego, a jest to ptrzebne do naszych sybirackich spraw.

Z poważaniem

P R E Z E S

Bogusław Baj

P.S. Zwracaliśmy się do Konsula Czeskiego w Warszawie, ale uprzejmie odesłał nas do Pana Ambasadora.

Cj.: 985/91

Warszawa, dnia 4.3.1991

Pani/Pan Bogusław Baj
ul. Zamenhofs 40/2
65-001 Zielona Góra

W odpowiedzi na Pani/Pana pismo z dnia 22.2.1991
Wydział Konsularny Ambasady CSRF w Warszawie uprzejmie in-
formuje, że przedstawiona sprawa nie jest w gestii tutejszego
Urzędu.

W sprawie powyższej ~~powinno~~/powinien Pani/Pan zwrócić się
do Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Pradze, Václavské nám. 49
o ile pan Głasowsky jest obywatelem CSRF lub mieszka w CSRF.
który jest kompetentny do załatwiania problemów obywateli pol-
skich na terenie CSRF.

Z poważaniem.

Kierownik Wydziału Konsularnego
Petr Hlaváček

6-2-2-10

Bogusław Baj
65-001 Zielona Góra
ul. Zamenhofs 40/2
tel. 49-26

Zielona Góra dnia 22.02.1991

Wielce Szanowny Pan

A M B A S A D O R

C z e c h o s z ł o w a c z j i

w P o l s c e.

W a r s z a w a

Bardzo przepraszam że pozwalam sobie zwrócić do Pana Ambadora, ale sprawa jest nie typowa, a wydaje mi się ważna ze względu na Człowieka, który to miał wyrok 15 lat obozów pracy przymusowej, a spotkałem go w obozie pracy przymusowej o specjalnym reżimie Nr 0-16 przy trasie kolejowej Tajszet Brack woj. Irkuck. ZSRR. Był to Pan Oskar Głasowsky urodz. w 1912 roku, do chwili aresztu mieszkał z rodziną w Pradze./adresu nie pamiętam/

Był prawdopodobnie Z-cą Dowódcy Partyzantki Czeskiej /lub wysokim oficerem sztabu/ i w chwili wejścia wojsk ZSRR do Pragi, polecono mu się udać do Komendanta Wojsk ZSRR do przeprowadzenia rozmów, co do dalszej działalności partyzantki czeskiej.

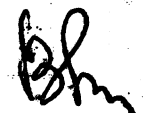
Oczywiście z tego spotkania nie wrócił, został aresztowany, sądzony Sądem Zaocznym w Moskwie otrzymał wyrok 15 lat .

W roku 1952 zwolniono mnie z obozu i wywieziono na zesłani do Krasnojarskiego Kraju Udierejskij Rajon, natomiast Oskar został w tym obozie gdyż wyrok mu się kończył w 1960 roku.

Pisałem kilka listów do Oskara do obozu ale nie wiem czy otrzymał je ja zaś nie dostałem od niego listu. Byliśmy przyjaciółmi i dlatego proszę Pana Ambadora o udzielenie mi pomocy w odnalezieniu Oskara za co będę niezmiernie wdzięczny, myślę że Oskar też a szczególnie gdybyśmy się spotkali.

Serdecznie Pana Ambadora pozdrawiam i wszystkich Pracowników Ambasady.

Z poważaniem

/ Bogusław Baj/